

Przedmiotowe zasady oceniania z języka polskiego

w klasach IV-VIII

Nauczyciel - Beata Stalmach

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA W SZKOLE PODSTAWOWEJ - JĘZYK POLSKI

OCENIANIE TO:

- integralna część procesu nauczania
- proces gromadzenia informacji
- wspieranie szkolnej kariery uczniów
- podnoszenie motywacji uczniów do kształcenia się

PRZEDMIOTEM NAUCZANIA I OCENIANIA SĄ:

- wiadomości
- umiejętności
- postawa ucznia (aktywność, działanie, samodzielność, systematyczność)
- komunikowanie się

CELE OCENIANIA

OGÓLNY, który przyczynia się do nabycia następujących umiejętności (standardów nauczania):

- czytanie
- pisanie
- rozumienie
- korzystanie z informacji
- wykorzystanie wiedzy w praktyce

SZCZEGÓŁOWE

1. Ocenianie bieżące (wspomagające) ma na celu monitorowanie rozwoju ucznia, a w tym:
 - pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich słabych i mocnych stron oraz w ukierunkowaniu go do dalszej pracy,
 - przekazanie rodzicom (opiekunom) informacji o postępach ucznia,
 - przekazanie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwym doborze materiałów, metod i sposobów nauczania
 - przygotowanie do egzaminów i sprawdzianów zewnętrznych (przez stosowanie oceniania kryterialnego)
2. Ocenianie okresowe ma:
 - przekazać uczniowi informację na temat jego postępów w nauce języka polskiego
 - dostarczyć nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki informacji na temat poziomu wiedzy i umiejętności ucznia
 - monitorować system szkolny
 - różnicować i klasyfikować uczniów
 - pomóc nauczycielowi w ewaluacji i modyfikacji procesu nauczania przedmiotu

SKALA OCEN I POZIOMY WYMAGAŃ

OCENY uzyskane przez uczniów w ciągu roku szkolnego wyrażone są tradycyjną oceną szkolną:

- 1 – niedostateczny
- 2 – dopuszczający
- 3 – dostateczny
- 4 – dobry
- 5 – bardzo dobry
- 6 – celujący

POZIOMY WYMAGAŃ, które powinna uwzględniać taksonomia ocen:

- Konieczne (na ocenę dopuszczającą)
 - Obiejują treści:
 - bardzo łatwe (ale wykonane pod kierunkiem nauczyciela)
 - praktyczne, przydatne życiowo
 - niezbędne w dalszej edukacji - bazowe
- Podstawowe (na ocenę dostateczną)
 - Obiejują, oprócz wymagań koniecznych, treści :
 - najważniejsze w uczeniu się danego przedmiotu
 - łatwe dla ucznia nawet mało zdolnego
 - często powtarzające się w procesie nauczania
 - określone programem nauczania na poziomie nieprzekraczającym wymagań zawartych w podstawach programowych
 - proste, uniwersalne umiejętności z zakresu nauczania języka polskiego
- Rozszerzające (na ocenę dobrą)
 - Obiejują, oprócz wymagań podstawowych, treści:

- umiarkowanie trudne
- złożone, mniej przystępne niż zaliczone do wymagań podstawowych
- częściowo rozszerzające podstawy przedmiotu
- Dopełniające (na ocenę bardzo dobrą)
 - Obejmują, oprócz wymagań rozszerzających, treści :
 - wymagające korzystania z różnych źródeł
 - umożliwiające rozwiązywanie problemów
 - pośrednio użyteczne w życiu pozaszkolnym
 - pozwalające łączyć wiedzę z różnych przedmiotów i dziedzin
- Wykraczające (na ocenę celującą)
 - Stopień celujący (6) – może otrzymać uczeń, który:
 - pracował systematycznie oraz z dużym zaangażowaniem na każdej lekcji i w domu;
 - wykazywał się inwencją twórczą;
 - prace kontrolne wykonywał na 100% plus zadanie dodatkowe (jeżeli było przewidziane przez nauczyciela);
 - biegle posługiwał się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programu nauczania danej klasy;
 - wykazywał się indywidualną pracą wykraczającą poza realizowany program;
 - jest odczytany (czyta nie tylko lektury);
 - reprezentował klasę, szkołę w konkursach przedmiotowych, np. w polonistycznym, ortograficznym, recytatorskim

INFORMACJE O POSTĘPACH UCZNIA gromadzi się:

- w dzienniku lekcyjnym
- w zeszytach przedmiotowych
- w teczkach prac uczniów (zawierających referaty, sprawdziany, testy, wypracowania, rysunki)

O postępach w nauce uczeń i jego rodzice informowani są w formie:

- oceny (stopnia szkolnego),
- oceny opisowej (recenzji prac),
- oceny ustnej (recenzji ustnej),
- pisemnej – o zagrażającej na koniec okresu lub roku szkolnego ocenie niedostatecznej rodzice są powiadamiani przez nauczyciela lub wychowawcę na miesiąc przed klasyfikacją półroczną i roczną.

Ocenianie osiągnięć uczniów z języka polskiego - postanowienia ogólne (dla wszystkich klas)

I. Uczeń będzie oceniany z języka polskiego za:

1. Technikę czytania.
2. Dłuższe, samodzielne wypowiedzi ustne na zadany temat – odpowiedź bieżąca.
3. Zadania klasowe, sprawdziany wiadomości.
4. Znajomość treści przeczytanych lektur w formie ustnej lub pisemnej.
5. Sprawdziany rozumienia czytanego tekstu.
6. Dyktanda.
7. Przygotowane i wygłaszane referaty.
8. Różnego typu wypracowania pisemne.
9. Samodzielne redagowanie notatki z lekcji.
10. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego.
11. Pracę na lekcji.
12. Projekty.
13. Inscenizowanie fragmentów dramatu, recytacja tekstów kultury.
14. Zainteresowania polonistyczne: czytanie książek spoza zalecanego kanonu lektur, • znajomość aktualnych wydarzeń z życia kulturalnego, • udział w różnego typu konkursach. •

II. Ustala się następującą hierarchię ocen:

I kategoria

(oceny najbardziej znaczące i tym samym obowiązkowe do zaliczenia): zadania klasowe i sprawdziany podsumowujące poszczególne działy – nauczania, zarówno z kształcenia literackiego i kulturowego, jak i z nauki o języku, znajomość obowiązkowych lektur, – umiejętność redagowania omawianych form wypowiedzi (prace pisemne).

II kategoria

(oceny bieżące, ocenia się tu systematyczność pracy ucznia): odpowiedź bieżąca, – rozumienie czytanego tekstu, – dyktanda, notatki z lekcji, – zeszyt przedmiotowy, – aktywność na lekcji, – technika czytania, – zadane inscenizacje, recytacje, – projekty.

III kategoria

(oceny nieobowiązkowe, ale świadczące o zainteresowaniu przedmiotem - nie zastąpią ocen z I i II kategorii, ale pomogą nauczycielowi w pozytywnej ocenie ucznia): referaty, – zainteresowania polonistyczne.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCEN KLASYFIKACYJNYCH

Ocena celująca

Otrzymuje ją uczeń, który:

- osiągnął wszystkie standardy i określone nimi sprawności o charakterze polonistycznym
- systematycznie, rzetelnie i z dużym zaangażowaniem pracował podczas zajęć języka polskiego oraz w domu, przygotowując się do lekcji
- wykazuje aktywność i pomysłowość twórczą
- bezbłędnie wykonywał większość prac dodatkowych zleczanych przez nauczyciela
- samodzielnie rozwiązywał problemy pojawiające się w edukacji polonistycznej
- brał udział w konkursach związanych z językiem polskim (różne etapy) i osiągał wysokie wyniki
- przyczynia się do podniesienia poziomu wiedzy i umiejętności innych uczniów poprzez działanie w grupach wsparcia uczniowskiego
- przejawia zainteresowanie przedmiotem i przedstawia zagadnienia w ciekawy sposób
- ma zasób leksykalny języka na bardzo wysokim poziomie
- w swoich wypowiedziach biegle posługuje się terminami językowymi i teoretycznoliterackimi oraz stosuje różnorodne konstrukcje składniowe

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje ją uczeń, który:

- opanował treści i problemy objęte programem nauczania
- był systematyczny i samodzielny w pracy na lekcji i w domu
- cechował się aktywnością na zajęciach
- rozwiązywał zadania i problemy o znacznym stopniu trudności
- terminowo wywiązywał się z zobowiązań w stosunku do nauczyciela
- wykorzystuje znajomość materiału języka polskiego w nauce innych przedmiotów i życiu pozaszkolnym
- biegle posługuje się różnymi sposobami gromadzenia informacji (korzysta z różnych źródeł)
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym
- na ogół nie popełnia błędów interpunkcyjnych
- formułuje teksty mówione i pisane różnej długości, poprawne językowo
- czyta poprawnie pod względem technicznym, stosując się do znaków interpunkcyjnych i świadomie modulując głos

Ocena dobra

Otrzymuje ją uczeń, który:

- był systematyczny, terminowo wywiązywał się z zadań
- bywał aktywny
- formułuje wypowiedzi pisemne i ustne, popełniając niewielką ilość błędów językowych
- na ogół nie popełnia błędów ortograficznych
- opanował umiejętności umiarkowanie trudne, złożone, mniej przystępne niż zaliczone do wymagań podstawowych
- ma dobrą znajomość treści i zagadnień materiału programowego
- samodzielnie rozwiązywał większość problemów literackich i językowych
- wykonywał nietypowe zadania praktyczne i teoretyczne

Ocena dostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który:

- samodzielnie rozwiązywał problemy językowe i literackie o niewielkim poziomie trudności, łatwe dla ucznia nawet mało zdolnego
- opanował wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym, określonym przez podstawę programową
- stosował wiadomości w sytuacjach typowych
- przyswoił proste, uniwersalne umiejętności, często powtarzające się w procesie nauczania
- stosuje się do poznanych zasad ortograficznych, ale nie zna wyjątków i pisowni tradycyjnej
- czyta poprawnie pod względem technicznym
- rozumie tekst po cichej lekturze
- bywał nieprzygotowany do zajęć

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje ją uczeń, który:

- nawet najprostsze zadania wykonywał przy pomocy nauczyciela lub innego ucznia
- opanował umiejętności praktyczne, przydatne życiowo
- przyswoił treści niezbędne w dalszej edukacji – bazowe
- ma niewielką znajomość treści i problemów materiału programowego
- słabo czyta pod względem technicznym, ale rozumie przeczytany tekst
- popełnia liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne
- zna kilka terminów literackich i gramatycznych, ale nie umie tej wiedzy wykorzystać

- w miarę systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy, ale nie zawsze odrabia prace domowe

Ocena niedostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który:

- nie spełnia wymagań koniecznych
- nie potrafi wykonać najprostszych zadań nawet przy pomocy nauczyciela
- nie opanował bazowych sprawności językowych
- nie rokuje nadziei na uzupełnienie zaległości
- zaległości uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy z przedmiotu
- nie zna nawet małej części materiału przerabianego na lekcjach
- nie wykazuje chęci do nauki ani żadnej aktywności
- prowadzi zeszyt niesystematycznie albo wcale nie prowadzi zeszytu
- świadomie opuszcza prace klasowe, sprawdziany i ich poprawę
- nie przyswoił umiejętności przydatnych życiowo
- nie dysponuje wystarczającym zasobem leksykalnym

Ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym

KRYTERIA I SPOSOBY OCENIANIA

Formy wypowiedzi pisemnej

OPOWIADANIE

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uściślenie kryteriów
I zastosowanie właściwej formy wypowiedzi	0-1	
II realizacja tematu podanego w poleceniu	0-3	punktujemy stopień realizacji (od całkowitego wyczerpania tematu do pobieżnej jego znajomości)
III zachowanie zależności przyczynowo-skutkowej	0-1	
IV konsekwencja w narracji	0-1	
V urozmaicenie wypowiedzi	0-2	dodanie opisu, dialogu, bogactwa leksyki, wyrażeń określających emocje, stosowanie językowych nawiązań między zdaniami i elementami kompozycyjnymi
VI kompozycja	0-1	odpowiednio: wstęp, rozwinięcie, zakończenie
VII poprawność składniowa	0-2	2 pkt. – 1 błąd 1 pkt. – 2–3 błędy
VIII poprawność stylistyczna	0-2	jw.
IX poprawność ortograficzna	0-2	jw.
X poprawność fleksyjna	0-1	dopuszczalny 1 błąd
XI poprawność słotwórcza	0-1	jw. (w kl. IV i V)
XII poprawność interpunkcyjna	0-1	dopuszczalne 2 błędy
XIII układ graficzny	0-1	właściwa liczba akapitów
XIV estetyka, czytelność, grafia	0-1	dopuszczalne nieliczne skreślenia, jeśli praca pisana jest na czysto
	0-20	

Uwaga: w kryteriach V, VII, VIII, XII –liczbę dopuszczalnych błędów można uzależnić od wieku uczniów (klasy).

Uwaga: nie przyznajemy punktów za kryteria VII - XII, XIV, jeśli uczeń napisał mniej niż 10 linijek na kartce formatu A5.

Uwaga: u ucznia z dysleksją zamiast kryterium: ortografia, grafia, interpunkcja – oceniane są: komunikatywność wypowiedzi i estetyka całości (0–4).

Uwaga: jeżeli uczeń pisze opowiadanie z dialogiem, wszelkie błędy wynikłe z tego powodu należy zaszeregować do kryteriów IX i XIII.

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium VII lub VIII

OPIS

kryteria		liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uściślenie kryteriów
I	zastosowanie właściwej formy wypowiedzi	0-1	
II	realizacja tematu podanego w poleceniu	0-3	stopień realizacji (od całkowitego wyczerpania tematu do pobieżnej jego znajomości)
III	urozmaicenie wypowiedzi	0-2	bogactwo słownictwa opisującego oraz zastosowanie kilku zwrotów oceniających
IV	kompozycja	0-2	odpowiednio: wstęp, rozwinięcie, zakończenie; właściwe pogrupowanie materiału wewnątrz rozwinięcia
V	poprawność składniowa	0-2	2 pkt – 1 błąd 1 pkt – 2–3 błędy
VI	poprawność stylistyczna	0-2	jw.
VII	poprawność ortograficzna	0-2	jw.
VIII	poprawność fleksyjna	0-1	dopuszczalny 1 błąd
IX	poprawność słotwórcza	0-1	jw. (w kl. IV i V)
X	poprawność interpunkcyjna	0-1	dopuszczalne 2 błędy
XI	układ graficzny	0-1	stosowanie właściwej liczby akapitów
XII	estetyka, czytelność, grafia	0-1	dopuszczalne nieliczne skreślenia, jeśli praca pisana jest na czysto
0-19			

Uwaga: przy opisie postaci literackiej należy doliczyć 1 pkt. za poprawne zastosowanie właściwych cytatów.

Uwaga: nie przyznajemy punktów za kryteria V - X, XII, jeśli uczeń napisał mniej niż 5–6 linijek na kartce formatu A5.

Uwaga: u ucznia z dysleksją zamiast kryterium: ortografia, grafia, interpunkcja – oceniane są: komunikatywność wypowiedzi i estetyka całości (0–4).

Uwaga: w kryteriach III, V, VI, X liczbę dopuszczalnych błędów można uzależnić od wieku uczniów (klasy).

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium V lub VI.

LIST

kryteria		liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I	zastosowanie właściwej kompozycji listu zaznaczonej graficznie	0-6	za każdy element kompozycyjny po jednym punkcie: miejscowość i data, nagłówek, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, podpis
II	stosowanie bezpośrednich (lub pośrednich) zwrotów do adresata (imię, pseudonim itp.)	0-1	adresat wskazany w tekście właściwym listu lub w nagłówku
III	treść listu odpowiadająca poleceniu	0-3	stopień realizacji: od całkowitego wyczerpania tematu do pobieżnego zarysowania problemu)
IV	stosowanie zwrotów grzecznościowych	0-1	bezbłędne
V	poprawność składniowa	0-2	2 pkt. – 1 błąd 1 pkt. – 2–3 błędy
VI	poprawność stylistyczna	0-2	jw.
VII	poprawność ortograficzna	0-2	jw.
VIII	poprawność fleksyjna	0-1	dopuszczalny 1 błąd
IX	poprawność słotwórcza	0-1	jw.
X	poprawność interpunkcyjna	0-1	dopuszczalne 2 błędy
XI	estetyka, czytelność, grafia	0-1	dopuszczalne nieliczne skreślenia, jeśli praca pisana jest na czysto
0-21			

Uwaga: w listach oficjalnych dodatkowo należy ocenić stosowanie oficjalnych zwrotów i wyrażeń.

Uwaga: nie przyznajemy punktów za kryteria V - XI, jeśli uczeń napisał mniej niż 5 linijek rozwinęcia na kartce formatu A5.

Uwaga: u ucznia z dysleksją zamiast kryterium: ortografia, grafia, interpunkcja – oceniane są: komunikatywność wypowiedzi i estetyka całości (0–4).

Uwaga: w kryteriach V, VI, X liczbę dopuszczalnych błędów można uzależnić od wieku uczniów (klasy).

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium V lub VI.

OGŁOSZENIE

	kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I	podaje informacje niezbędne w ogłoszeniu (zależy od tematu)	1 pkt. za każdą informację	np. nadawca, adresat, data (spotkania, wycieczki, imprezy itp.), cel (jw.), kontakt, miejsce
II	stosuje funkcję perswazyjną	0-2	np. zachęta bezpośrednia (tryb rozkazujący), superlatywy, wskazanie atrakcji, stopień najwyższy przymiotników i przysłówków, zaproszenie itp.
III	przejrzysty, planowy układ graficzny	0-2	podział na linijki, różna wielkość liter, odstępy między wersami, wyodrębnienie nagłówka i nadawcy itp.
IV	nagłówek przyciągający uwagę (treść, sposób zapisu)	0-1	
V	poprawność składniowa	0-2	2 pkt. – 1 błąd 1 pkt. – 2–3 błędy
VI	poprawność stylistyczna	0-2	jw.
VII	poprawność ortograficzna	0-2	jw.
VIII	poprawność fleksyjna	0-1	dopuszczalny 1 błąd
IX	poprawność słowotwórcza	0-1	jw. (w kl. IV i V)
X	poprawność interpunkcyjna	0-1	dopuszczalne 2 błędy
XI	estetyka, czytelność, grafia	0-1	dopuszczalne nieliczne skreślenia, jeśli praca pisana jest na czysto
		?	suma zależy od ilości informacji w kryterium I

Uwaga: nie przyznajemy punktów za kryteria V -XI, jeśli uczeń ujął maksymalnie dwie informacje I kryterium lub zapisał tylko 5 linijek kartki formatu A5.

Uwaga: u ucznia z dysleksją zamiast kategorii: ortografia, grafia, interpunkcja – oceniane są: komunikatywność wypowiedzi i estetyka całości (0–4).

Uwaga: w kryteriach V, VI, X liczbę dopuszczalnych błędów można uzależnić od wieku uczniów (klasy).

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium V lub VI.

CHARAKTERYSTYKA

	kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I	trójdzielna kompozycja	0-1	
II	konsekwentna kompozycja	0-2	
III	układ graficzny	0-1	odpowiednia liczba akapitów (minimum 3).
IV	wybór właściwych cech (wyczerpanie tematu)	0-5	
V	bogactwo leksyki	0-1	
VI	poprawność składniowa	0-2	2 pkt. – 1 błąd 1 pkt. – 2–3 błędy
VII	poprawność stylistyczna	0-2	jw.
VIII	poprawność ortograficzna	0-2	jw.
IX	poprawność fleksyjna	0-1	dopuszczalny 1 błąd

X	poprawność słowotwórcza	0-1	j. w. (w kl. IV i V)
XI	poprawność interpunkcyjna	0-1	dopuszczalne 2 błędy
XII	estetyka, czytelność, grafia	0-1	dopuszczalne nieliczne skreślenia, jeśli praca pisana jest na czysto
		0-20	

Uwaga: przy charakterystyce postaci literackiej należy doliczyć 1 pkt. za poprawne zastosowanie właściwych cytatów.

Uwaga: nie przyznajemy punktów za kryteria VI - XII, jeśli uczeń napisał mniej niż 8 linijek na kartce formatu A5.

Uwaga: u ucznia z dysleksją zamiast kryterium: ortografia, grafia, interpunkcja – oceniane są: komunikatywność wypowiedzi i estetyka całości (0–4).

Uwaga: w kryteriach VI, VII, XI liczbę dopuszczalnych błędów można uzależnić od wieku uczniów (klasy).

Uwaga: w sytuacji, gdy uczniowie wykorzystują zgromadzone wcześniej słownictwo, należy podczas punktowania w kryterium IV wziąć pod uwagę stopień wykorzystania słownictwa, a w kryterium VI – można punktować informacje samodzielnie dodane przez ucznia.

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium VI lub VII.

SPRAWOZDANIE

	kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I	podanie informacji: co? kto? gdzie? kiedy? jak? po co?	0-6	1 pkt. za każdą informację
II	trójdzielna kompozycja	0-1	
III	zachowanie chronologicznego układu zdarzeń	0-1	
IV	zachowanie logicznej ciągłości wypowiedzi	0-1	
V	konsekwentne stosowanie składni (orzeczenia wyrażone osobowymi formami czasowników lub nieosobowymi zakończonymi na <i>-no, -to</i>) oraz form czasowników charakterystycznych dla sprawozdania	0-1	Jeżeli praca ma sprawdzać umiejętność stosowania zdań z orzeczeniem wyrażonym nieosobową formą czasowników, należy punktację w tym kryterium zmienić na 0-3
VI	wyrażenie własnej oceny (w zakończeniu lub podczas opisywania kolejnych wydarzeń)	0-1	
VII	poprawność składniowa	0-2	2 pkt. – 1 błąd 1 pkt. – 2–3 błędy
VIII	poprawność stylistyczna	0-2	jw.
IX	poprawność ortograficzna	0-2	jw.
X	poprawność fleksyjna	0-1	dopuszczalny 1 błąd
XI	poprawność słowotwórcza	0-1	jw. (w kl. V)
XII	poprawność interpunkcyjna	0-1	dopuszczalne 2 błędy
XIII	estetyka, czytelność, grafia	0-1	dopuszczalne nieliczne skreślenia, jeśli praca pisana jest na czysto
XIV	układ graficzny odpowiadający kompozycji	0-1	akapity
		0-22	

Uwaga: nie przyznajemy punktów za kryteria VII - XIII, jeśli uczeń napisał mniej niż 7 linijek na kartce formatu A5 (wyjątek: sprawozdania z uroczystości i imprez o bogatym programie – wtedy minimalna objętość tekstu wynosi 10 linijek A5).

Uwaga: u ucznia z dysleksją zamiast kryterium: ortografia, grafia, interpunkcja – oceniane są: komunikatywność wypowiedzi i estetyka całości (0–4).

Uwaga: w kryteriach VII, VIII, XII liczbę dopuszczalnych błędów można uzależnić od wieku uczniów (należy wprowadzić od kl. V).

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium VII lub VIII.

STRESZCZENIE

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I wybór najważniejszych treści	0-3	odpowiednia skrótowość, pomijanie treści mniej znaczących
II odpowiedni układ graficzny	0-1	1 akapit, ew. konsekwentny brak akapitów lub wyodrębnienie akapitami faz akcji
III wykazanie ciągu przyczynowo-skutkowego		
IV konsekwentne przeplatanie / rozdzielenie wątków (w utworach wielowątkowych)	0-2	1 pkt. za każdą kategorię, jeżeli streszczeniu podlega utwór wielowątkowy
V stosowanie wyrażen i zwrotów wskazujących następstwo w czasie oraz spajających tekst	0-1	
VI poprawność składniowa	0-2	2 pkt. – 1 błąd 1 pkt. – 2–3 błędy
VII poprawność stylistyczna	0-2	jw.
VIII poprawność ortograficzna	0-2	jw.
IX poprawność fleksyjna	0-1	dopuszczalny 1 błąd
X poprawność słowotwórcza	0-1	jw.
XI poprawność interpunkcyjna	0-1	
XII estetyka, czytelność, grafia	0-1	dopuszczalne nieliczne skreślenia, jeśli praca pisana jest na czysto
	0-17	

Uwaga: forma wprowadzana od kl. VI.

Uwaga: nie przyznajemy punktów za kryteria VI - XII, jeśli uczeń otrzymał 0 pkt. za kryterium I.

Uwaga: u ucznia z dysleksją zamiast kryterium: ortografia, grafia, interpunkcja – oceniane są: komunikatywność wypowiedzi i estetyka całości (0–4).

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium VI lub VII.

ŻYCZENIA

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I poprawność formy wypowiedzi (kto? komu? czego życzy? kiedy? z jakiej okazji?)	0-6	1 pkt. za każdą informację
II dostosowanie słownictwa do osoby adresata raz zastosowanie zwrotów grzecznościowych	0-1	
III rozplanowanie graficzne tekstu	0-1	
IV poprawność składniowa i stylistyczna oraz wyrazowa i frazeologiczna	0-1	
V poprawność ortograficzna, interpunkcyjna i grafia	0-1	bezbłędnie
VI poprawność fleksyjna i słowotwórcza	0-1	

0-11

Uwaga: do kryteriów można dodać oryginalność tekstu (0-1 pkt.).

Uwaga: nie przyznajemy punktów za kryteria IV - VI, jeśli uczeń wg kryteriów I - III otrzymał mniej niż 3 pkt.

Uwaga: u ucznia z dysleksją w kryterium V należy wziąć pod uwagę jedynie komunikatywność.

Uwaga: w kryterium V nie bierzemy pod uwagę wielkiej litery w zwrotach grzecznościowych.

Uwaga: dodatkowym kryterium może być poprawne zaadresowanie kartki pocztowej (lub koperty).

POZDROWIENIA

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I zawarcie informacji: kto pozdrawia? kogo? skąd / po co? kiedy?	0-5	1 pkt. za każdą informację
II prawidłowe rozmieszczenie (rozplanowanie) tekstu	0-1	
III dobór słownictwa do osoby adresata oraz zastosowanie zwrotów grzecznościowych	0-1	
IV poprawność składniowa i stylistyczna oraz wyrazowa i frazeologiczna	0-1	
V poprawność ortograficzna, interpunkcyjna i grafia	0-1	bezbłędnie
VI poprawność fleksyjna i słowotwórcza	0-1	

0-10

Uwaga: do kryteriów można dodać oryginalność tekstu (0-1).

Uwaga: nie przyznajemy punktów wg kryteriów IV - VI, jeśli uczeń w kryterium I wyraźnie nie zasugerował pozdrowienia.

Uwaga: u ucznia z dysleksją w kryterium V należy wziąć pod uwagę jedynie komunikatywność.

Uwaga: dodatkowym kryterium może być poprawne zaadresowanie kartki pocztowej.

INFORMACJA

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I pisanie ze świadomością celu – przekazanie informacji	0-1	
II rzeczowość, konkretność, zrozumiałość	0-1	
III zwięzłość, skrótowość	0-1	zastosowanie prostych zdań, równoważników, zawiadomień, skrótów
IV wskazanie adresata	0-1	
V dopasowanie słownictwa do osoby adresata oraz zastosowanie zwrotów grzecznościowych	0-1	
VI wskazanie autora informacji (nadawcy)	0-1	
VII poprawność składniowa i stylistyczna oraz wyrazowa i frazeologiczna	0-1	bezbłędnie
VIII poprawność ortograficzna i interpunkcyjna	0-1	

IX poprawność fleksyjna i słotwórcza 0-1

0-9

Uwaga: u ucznia z dysleksją w kryterium IX oceniamy wyłącznie komunikatywność.

Uwaga: w kryteriach VII - IX można uzależnić punktację od wieku ucznia i klasy

(IV, V, VI) oraz długości pracy (punktacja taka odnosi się do informacji o objętości poniżej 5 linijek formatu A5).

Uwaga: jeżeli uczeń nie spełnia kryterium I, nie przyznajemy punktów za kryteria VII - IX.

Uwaga: kryteria I i II można połączyć i zastosować punktację 0-2.

ZAPROSZENIE

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I ujęcie informacji: kto <u>zaprasza</u> ? kogo? na co? (w jakim celu?) kiedy? (data i dokładny czas) gdzie?	0-6	
II zastosowanie zwrotów grzecznościowych (odpowiednich do adresata)	0-1	
III zastosowanie funkcji perswazyjnej	0-1	np. „Pańska obecność uświetni...”, „Liczymy na Pana przybycie...”; w tym kryterium nie uznajemy słowa „zapraszam”
IV graficzne rozplanowanie tekstu	0-1	podział na wersy lub np. wyśrodkowania (wyjustowanie itp.)
V zróżnicowanie rodzaju liter	0-1	wielkie i małe litery, kolor, czcionka
VI poprawność składniowa i stylistyczna oraz wyrazowa i frazeologiczna	0-1	
VII poprawność ortograficzna, interpunkcyjna i grafia	0-1	bezbłędnie
VIII poprawność fleksyjna i słotwórcza	0-1	

0-13

Uwaga: nie przyznajemy punktów za kryteria VI - VIII, jeśli uczeń wg kryterium I otrzymał mniej niż 2 pkt. oraz nie zasugerował zaproszenia (np. „zapraszam”, „zaproszenie”, „przyjdź”).

Uwaga: u ucznia z dysleksją w kryterium VII należy wziąć pod uwagę jedynie komunikatywność.

PRZEPIS

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I <u>wyjaśnia</u> sposób wykonania czegoś	0-1	
II stosuje poprawne formy <u>liczebników</u> (liczby zapisuje słownie)	0-1	zależy od polecenia
III przepis redaguje w formie planu albo w formie tekstu ciągłego, stosując jeden ze sposobów:	0-1	w pkt. a) można zaznaczyć podział graficzny

a) oddzielenie ilości składników i ich proporcji od sposobu wykonania		
b) wskazanie ilości i proporcji składników w sposobie wykonania		
IV konsekwentnie stosuje jeden typ wypowiedzeń:		
a) wypowiedzenia z czasownikiem w trybie rozkazującym, np. „weź”		
b) wypowiedzenia z czasownikami w 3 os. lm. czasu ter. w trybie orzekającym, np. „bierzemy”	0-1	
c) wypowiedzenia z bezokolicznikami, np. „wziąć”		
V stosuje wyrazy i wyrażenia wskazujące na zależności czasowe (najpierw, później, następnie, jednocześnie, na koniec)	0-1	
VI poprawność składniowa	0-1	
VII poprawność stylistyczna	0-1	
VIII poprawność ortograficzna i interpunkcyjna	0-1	jeżeli przepis jest krótszy niż pół strony A5, to nie może się pojawić ani jeden błąd; jeśli praca jest dłuższa, to dopuszczalny jest 1 błąd w każdym kryterium
IX poprawność fleksyjna	0-1	
X poprawność słowotwórcza	0-1	
	0-10	

Uwaga: u ucznia z dysleksją w kryterium VIII należy wziąć pod uwagę komunikatywność, a w kryterium II – poprawność typu liczebnika (ułamkowy, główny, porządkowy).

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium VI lub VII

INSTRUKCJA

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I wyjaśnianie <u>działania</u> lub / i <u>obsługi</u> urzędnika (innego przedmiotu)	0-1	zależne od polecenia
II rzeczowość, zwięzłość	0-1	
III komunikatywność, przystępność	0-1	
IV zdania celowościowe, np. „aby uruchomić...”, „w celu uruchomienia...”	0-1	
III konsekwencja formy	0-1	plan lub tekst ciągły
IV konsekwentnie stosuje jeden typ wypowiedzeń:		
a) wypowiedzenia z czasownikiem w trybie rozkazującym, np. „przyciśnij”		
b) wypowiedzenia z czasownikami w 3 os. l. m. czasu ter. w trybie orzekającym, np. „przyciskamy”	0-1	
c) wypowiedzenia z bezokolicznikami, np. „przycisnąć”		
V stosuje wyrazy i wyrażenia wskazujące na zależności czasowe (najpierw, później, następnie, jednocześnie, na koniec)	0-1	kryterium obowiązuje, jeżeli instrukcja ma formę tekstu ciągłego
VI zamieszczenie prostego schematu	0-1	jeśli nie wymagało tego polecenie, traktujemy to jako punkt dodatkowy na ocenę celującą
VII poprawność składniowa	0-1	jeżeli instrukcja jest krótsza niż pół strony A5, to

VIII poprawność stylistyczna	0-1	nie może się pojawić ani jeden błąd; jeśli praca jest dłuższa, to dopuszczamy 1 błąd w każdym kryterium
IX poprawność ortograficzna i interpunkcyjna	0-1	
X poprawność fleksyjna	0-1	
XI poprawność słotwórcza	0-1	
	?	Uwaga: liczba punktów zależna od formy i potrzeby ujęcia schematu (rysunku).

Uwaga: u dyslektyków zamiast kryterium IX bierzemy pod uwagę komunikatywność.

Uwaga: jeśli uczeń ujął tylko opis działania i pominął obsługę, to nie oceniamy wg kryteriów VIII - XI.

Uwaga: kryterium IV zależy od wieku ucznia (klasy IV - VI).

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium VII lub VIII.

REKLAMA

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I wskazanie (nazwa) reklamowanego produktu (usługi) i producenta	0-2	
II wykorzystanie przynajmniej 3 mechanizmów działania reklamy np. superlatywy, wartościowanie, odwołanie się do życia rodzinnego, pragnień, wskazanie na przydatność, powszechność, ulepszenie produktu, oparcie się na autorytecje itp.	0-4	punktować każdy inny sposób przedstawiania produktu (przy zastosowaniu wielu mechanizmów można je uznać za dodatkowe walory pracy i punktować dodatkowo); kryterium to można stosować po dokonaniu (wspólnie z uczniami) analiz i interpretacji kilku reklam
III zastosowanie funkcji perswazyjnej (namawianie, przekonywanie)	0-1	tryb rozkazujący, czasowniki modalne
IV zastosowanie odpowiedniego układu graficznego – przy reklamie wizualnej	0-1	rozmieszczenie, kolory, grafika, wielkość i wzornictwo liter
V oryginalność, pomysłowość	0-1	reklama np. w określonej konwencji, pozbawiona znanych powszechnie chwytów reklamowych itp.
VI tekst nieskomplikowany, (tu: prosta składnia i zrozumiałe słownictwo)	0-1	kryterium stosować niezależnie od kryteriów VII - XI
VII poprawność składniowa	0-1	
VIII poprawność stylistyczna	0-1	
IX poprawność ortograficzna i Interpunkcyjna	0-1	(przy reklamie do 5 linijek); nie dotyczy <u>celowych</u> błędów stanowiących o oryginalności reklamy
X poprawność fleksyjna	0-1	
XI poprawność słotwórcza	0-1	
	0-15	

Uwaga: jeżeli przyznajemy większą liczbę punktów wg kryterium II, to może się zmienić wynik ogólnej punktacji.

Uwaga: jeśli uczniowie przygotowują tekst reklamy audio lub audio-wideo, należy zmodyfikować kryterium IV.

Uwaga: u ucznia z dysleksją w kryterium IX oceniamy wyłącznie komunikatywność.

Uwaga: tworzenie reklam wg tych kryteriów – od kl. VI.

Uwaga: przy pojawieniu się błędów wyrazowych i frazeologicznych należy odjąć punkty odpowiednio w kryterium VII lub VIII.

PLAN (RAMOWY I SZCZEGÓŁOWY)

kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I uszeregowanie wydarzeń	0-2	
II konsekwentne stosowanie jednego typu wypowiedzi (zdania lub równoważniki i zawiadomienia)	0-2	

III	odpowiedni dobór materiału do poszczególnych punktów (i ew. podpunktów)	0-2	
IV	poprawność składniowa i stylistyczna oraz wyrazowa i frazeologiczna	0-2	2 pkt. – 1 błąd 1 pkt. – 2–3 błędy
V	poprawność ortograficzna	0-2	jw.
VI	poprawność fleksyjna	0-1	dopuszczalny 1 błąd
VII	poprawność słowotwórcza	0-1	jw. (w kl. IV, V)
VIII	poprawność interpunkcyjna	0-1	dopuszczalne 2 błędy
		0-15	

Uwaga: punktacja wg poszczególnych kryteriów dotyczy planów liczących ponad 10 pkt.; jeśli wydarzeń w planie jest mniej, to należy w kategoriach I - V zmniejszyć liczbę punktów o połowę, a kryteria VI - VIII połączyć i punktować w skali 0-2.

Uwaga: u ucznia z dysleksją w kryteriach V i VIII należy brać pod uwagę czytelność i komunikatywność.

Uwaga: plan szczegółowy wprowadzamy w kl. V.

Uwaga: punktacja wg kryterium IV może zostać uzależniona od klasy (V, VI).

DIALOG

	kryteria	liczba punktów	zróżnicowanie punktacji i uwagi dotyczące kryteriów
I	zawartość treściowa	0-3	tematyka określona w poleceniu
II	wprowadzanie wypowiedzi za pomocą myślników i zapisywanie ich we właściwych linijkach	0-1	
III	zapisywanie kolejnych wypowiedzi od wielkiej litery	0-1	
IV	poprawność składniowa i stylistyczna oraz wyrazowa i frazeologiczna	0-1	jeżeli w całym dialogu pojawi się 1 błąd mało znaczący, to można go pominąć i nie odejmować punktu przy ocenie wg tego kryterium
V	poprawność ortograficzna, interpunkcyjna (inna niż w/w myślniki) i grafia	0-1	
VI	poprawność fleksyjna i słowotwórcza	0-1	
		0-8	

Uwaga: u ucznia z dysleksją w kryterium V należy wziąć pod uwagę jedynie komunikatywność.

Ocenianiu podlegają formy wypowiedzi pisemnych określone programem nauczania.

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA OCENIANIA FORM WYPOWIEDZI PISEMNYCH

- Większość prac powinna być opatrzona recenzją wyjaśniającą ocenę, podkreślającą zalety pracy i informującą, które elementy należy poprawić.
- Zależność oceny od punktacji ma być zgodna z WSO.
- Każda forma wypowiedzi jest oceniana według innych kryteriów (tabela powyżej).

- Przy nagromadzeniu rażących błędów w obrębie jednego kryterium nauczyciel może obniżyć o 1 pkt. ogólną liczbę punktów za pracę.
- Punktacja przy ocenie poszczególnych form wypowiedzi pisemnych może być modyfikowana w zależności od potrzeb, poziomu klasy i stopnia trudności pracy.

KLASYFIKACJA I OZNACZENIA BŁĘDÓW W PRACACH PISEMNYCH

rzeczowe (rz.),	frazeologiczne (fraz.)	niezrozumiałość (sens?)
składniowe (skł.)	ortograficzne (ort)	fleksyjne (fl.)
stylistyczne (styl.)	interpunkcyjne (i.)	słowotwórcze (słtw.)
słownikowe – wyrazowe (wyr.)	literowe (l.)	nie na temat (nt)

❖ **Pisemne prace klasowe** (wypracowania)

Ocenianiu podlega:

- forma wypowiedzi i realizacja tematu (określone w tabeli powyżej)
- wypowiedź pisemna w formie dowolnej (wyrażająca logiczność argumentowania)

Podstawowe założenia oceniania:

- skala ocen: 1-6
- nie mniej niż 2 w semestrze
- bez zapowiedzi; od razu po omówieniu przeczytanej lektury (uczniowie znają termin zakończenia pracy z danym tekstem, więc praca nie jest zaskoczeniem)
- zapowiedziane tydzień wcześniej, jeśli dotyczą działu z podręcznika lub tekstów o zbliżonej tematyce
- prace są obowiązkowe
- nieobecni – praca pisemna lub odpowiedź ustna w terminie poprawkowym ustalonym przez nauczyciela, nie później niż 14 dni od wpisania oceny do dziennika
- poprawa ocen: nast., dop. – wskazana w ciągu 14 dni od wpisania oceny do dziennika
- ocena celująca – możliwa do otrzymania tylko przy temacie wymagającym samodzielnego myślenia i wnioskowania (nie odtwórcza), przy bezbłędnym napisaniu.

❖ **Testy literackie, gramatyczne i literacko-gramatyczne**

Ocenianiu podlega:

- wiedza z literatury i gramatyki
- umiejętność zastosowania wiadomości i terminów w praktyce (umiejętności)

Podstawowe założenia oceniania

- zapowiedziane 1 tydzień wcześniej
 - skala ocen: 1-6
 - po omówieniu danego zakresu materiału (działu)
 - wyliczanie ocen wg skali punktowej z WSO
 - termin sprawdzania – 2 tygodnie
 - poprawa ocen – jak w pisemnych pracach klasowych
 - przynajmniej 2 razy w semestrze
- niezapowiedziane tj. kartkówki
 - skala ocen: 1-6
 - zakres materiału – 3 ostatnie lekcje
 - wyliczanie ocen wg skali punktowej z WSO
 - podlegają poprawie
 - ilość – w miarę potrzeb

❖ **Odpowiedź ustna z tematów literackich**

Ocenianiu podlega:

- poprawność językowa
- stosowanie odpowiednich terminów
- zasób słownictwa
- znajomość zagadnienia
- umiejętność kojarzenia różnych informacji i wyciągania wniosków
- uporządkowanie wypowiedzi (kompozycja)
- poprawność merytoryczna
- jasność wypowiedzi

Podstawowe założenia oceniania:

- skala ocen (1-6) zależna od (samodzielności) tematu
- odpowiedź zakończona ustną recenzją

❖ **Odpowiedź ustna z gramatyki**

Oceniane – wg kryteriów oceny sprawdzianów gramatycznych

❖ **Dyktando**

Ocenianiu podlegają:

- znajomość zasad i wyjątków ortograficznych
- umiejętność stosowania zasad ortograficznych

Podstawowe założenia oceniania:

- zapowiedziane tydzień wcześniej

- zakres materiału – wszystkie znane zasady ortograficzne
 - termin sprawdzania – 2 tygodnie
 - poprawa oceny ndst. – jak w pisemnych pracach klasowych
 - przynajmniej raz w semestrze
- b) niezapowiedziane tj. kartkówki
- ze znajomości ostatnio poznanej zasady (zasad) ortograficznej
 - podlegają poprawie
 - ilość w miarę potrzeb

❖ Aktywność na lekcji

Ocenianiu podlega:

- zaangażowanie na lekcji
- udział w dyskusji
- samodzielne prowadzenie fragmentów lekcji
- ciekawa i rzeczowa prezentacja przygotowanych materiałów
- częstotliwość wypowiedzi poprawnych merytorycznie

❖ Prowadzenie zeszytu przedmiotowego

Ocenianiu podlega:

- prawidłowość zapisu
- czytelność
- systematyczność
- estetyka całości
- przejrzystość

Podstawowe założenia oceniania:

- skala ocen 1-5
- ocenianie przynajmniej raz w semestrze

❖ Praca z podręcznikiem (tekstem)

Ocenianiu podlega

- umiejętność korzystania z książki i wyszukiwania informacji na zadany temat
- stopień zrozumienia czytanych tekstów (czytanie informacyjne i interpretacyjne)
- umiejętność porządkowania i przetwarzania wiadomości
- wykorzystywanie fragmentów do poparcia własnego zdania

Podstawowe założenia oceniania

- ocenianie w skali 1-6

❖ Wykorzystanie mediów i innych źródeł informacji

Ocenianiu podlega

- umiejętność zbierania, selekcionowania i przetwarzania informacji na wybrany temat
- trafność wyboru informacji
- poprawność merytoryczna
- zwięzłość, czytelność, zrozumiałość
- wkład własnej pracy
- umiejętność samodzielnego uczenia się
- umiejętność zaprezentowanie zebranych i przygotowanych informacji

Podstawowe założenia oceniania

- ocenianie w skali od 1-6

w tym:

❖ Referaty (dla chętnych)

- skala ocen: 4-6
- piszą chętni uczniowie
- napisane nie na temat lub słabe merytorycznie – bez oceny
- przedstawiane nauczycielowi dzień wcześniej (w celu wykrycia ew. pomyłek)

❖ Aktywność poza lekcjami

Ocenianiu podlega

- samodzielność w uczeniu się
- wkład pracy

- efektywność nauki własnej i pomocy koleżeńskiej z języka polskiego
- udział (i ewentualne osiągnięcia) w konkursach przedmiotowych (związanych z językiem polskim) na etapie szkolnym, rejonowym i wojewódzkim
- inwencja twórcza, pomysłowość
- uczestnictwo w pozalekcyjnych zajęciach języka polskiego
- podejmowanie udanych prób twórczości własnej (ze świadomym stosowaniem dowolnych środków artystycznych)

Podstawowe założenia oceniania

- wymienione powyżej formy aktywności pozalekcyjnej nie muszą występować jednocześnie
- ocena jest wystawiana za zgodą ucznia
- nauczyciel nie nakłada obowiązku, a uczniowie uczestniczą na zasadzie dobrowolności
- skala ocen: 4- 6

❖ **Recytacja poezji i fragmentów prozy**

Ocenianiu podlegają:

- pamięciowe opanowanie tekstu
- interpretacja głosowa
- dykcja

Podstawowe założenia oceniania

- skala ocen: 1-6
- nie mniej niż 1 raz w semestrze
- zapowiedziane tydzień wcześniej
- możliwość poprawy

❖ **Umiejętności pracy w grupie**

Ocenianiu podlegają:

- współpraca z innymi członkami grupy
- planowanie pracy
- poprawność i rzeczowość opracowanego w grupie materiału
- pomoc innym członkom grupy
- przewodniczenie grupie

Podstawowe założenia oceniania

- skala ocen: 1-6
- uczniowie dokonują samooceny i oceny kolegów z grupy
- ww. ocena – procentowa (suma ocen proc. członków grupy = 100%; ocena jednego ucznia to średnia ocen wszystkich członków grupy)
- ocena niedostateczna – jedynie w przypadku demonstrowania braku zaangażowania

KRYTERIA OCENY UDZIAŁU W KONKURSACH PRZEDMIOTOWYCH :

- udział w konkursie przedmiotowym – etap szkolny – ocena bardzo dobra lub celująca za aktywność - awans do następnego etapu – ocena celująca za aktywność
- awans do eliminacji rejonowych – ocena celująca za aktywność - sukces w eliminacjach rejonowych – ocena celująca za aktywność
- sukces w finale – ocena celująca na koniec roku szkolnego (finalista lub laureat wojewódzkiego konkursu przedmiotowego może zdobyć ocenę celującą na koniec półrocza i koniec roku szkolnego)

NIEPRZYGOTOWANIA

Uczeń ma prawo do:

- dwukrotnego w semestrze ustnego nieprzygotowania się do lekcji – bez podania przyczyny
- zgłoszenia dwa razy w semestrze braku zeszytu przedmiotowego lub zeszytu ćwiczeń
- uczeń po nieobecności trwającej minimum 5 dni (roboczych) ma prawo do kilkudniowego (zależne od długości absencji) okresu na „nadrobienie” zaległości,
- uczeń pracuje na średnią roczną i końcową przez cały semestr czy rok, nie ma więc możliwości poprawiania/”zdawania”/ na ocenę wyższą przed końcem semestru czy roku,
- jeżeli uczeń nie zgadza się z wystawioną oceną, może zdawać egzamin komisyjny zgodnie z trybem ustalonym w WSO.
- nie ma możliwości poprawiania ocen po upływie terminu 2 tygodni od oddania pracy bądź poprawy ocen krótko przed klasyfikacją.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA DLA ABSOLWENTA SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań kryterialnych na ocenę dopuszczającą.

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

Kształcenie literackie i kulturowe

SLUCHANIE

- rozumie większość poleceń
- uważnie słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela, wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi
- słucha nagrania wzorcowej recytacji
- mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu
- rozpoznaje typowe fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście
- rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się, rozumie ogólny sens jej wypowiedzi

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- czyta teksty współczesne i dawne, w tym pisane gwarą
- wskazuje w tekstach archaizmy i wyrazy należące do gwar, odszukuje ich znaczenie w przypisach
- odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego
- rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady
- rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinie i fakty
- rozróżnia fikcję i kłamstwo
- wie, czym są perswazja, sugestia, ironia, rozpoznaje je w typowych tekstach i sytuacjach
- zauważa wybrane elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim
- wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi
- dostrzega i krótko omawia główne motywy postępowania bohaterów
- odczytując sens utworu, dostrzega wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm;
- czyta utwory liryczne i dostrzega cechy liryki jako rodzaju literackiego
- zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren, hymn, fraszka
- odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego
- wymienia środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: epitet, uosobienie, ożywienie, neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm – potrafi je wskazać z pomocą nauczyciela
- dostrzega obrazy poetyckie w utworze, potrafi krótko je opisać
- czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, wymienia gatunki należące do epiki – opowiadanie, powieść (i jej odmiany), legendę, baśń, przypowieść (parabolę), mit, nowelę, bajkę pamiętnik, dziennik, fantasy, epepeję
- zna elementy rytmizujące wypowiedź – wers, rym, strofa, refren
- wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze
- wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych, wątek główny i poboczny, omawia zdarzenia wchodzące w skład akcji utworu
- odróżnia narratora od autora tekstu i bohatera utworu
- rozróżnia narrację pierwszo- i trzecioosobową
- rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu
- wskazuje tytuł, podtytuł, motto, puentę, punkt kulminacyjny
- zna cechy komiksu, piosenki
- odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog; zna podział dramatu na tragedię, komedię i dramat właściwy
- czyta scenariusze, rozumiejąc ich specyficzną budowę i treść
- potrafi zakwalifikować znane mu teksty jako baśń, bajkę, legendę, mit, nowelę, pamiętnik, dziennik, balladę i satyrę
- posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich
- odróżnia tekst literacki od naukowego i popularnonaukowego, z pomocą nauczyciela wyszukuje najważniejsze informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym
- wymienia gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż
- z pomocą nauczyciela wskazuje symbole i alegorie w omawianych tekstach kultury
- zna terminy *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna*
- wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator, scenarzysta, kostiumolog)
- zauważa najważniejsze związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury
- wspólnie z innymi dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych w ramach

- różnych projektów grupowych
- wie, czym jest aforyzm i anegdota
- z pomocą nauczyciela wskazuje w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia
- identyfikuje styl oficjalny, nieoficjalny (potoczny), urzędowy (mówiony i pisany) i artystyczny

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- pisze na temat, stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu
- zna najważniejsze zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, stara się je stosować w praktyce, popełnione błędy nie uniemożliwiają zrozumienia całości tekstu,
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty
- stara się o estetyczny zapis wypowiedzi
- sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi
- redaguje zrozumiące ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienie, życzenia, gratulacje, dedykację, uwzględniając w nich najważniejsze, niezbędne elementy oraz właściwy zapis graficzny
- tworzy plan dłuższej wypowiedzi
- formułuje treść sms-a, e-maila, starając się o ich poprawny zapis ortograficzny, dodaje komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej
- streszcza, skraca tekst (w tym tekst popularnonaukowy), poprawnie przytaczając większość zagadnień
- pisze schematyczny opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny
- tworzy krótką wypowiedź o charakterze argumentacyjnym
- w rozprawce z pomocą nauczyciela formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, odróżnia przykład od argumentu, wnioskuje, stara się stosować właściwe rozprawcze słownictwo
- pisze proste opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście
- stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową
- opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje wybrane cechy bohaterów literackich i rzeczywistych
- pisze swój życiorys, CV, a z pomocą nauczyciela podanie i list motywacyjny we własnej sprawie
- przygotowuje prosty wywiad, zachowując jego układ (pytania – odpowiedzi)
- opisuje elementy dzieła malarskiego, grafiki, plakatu, rzeźby, fotografii, wykorzystuje w nich z pomocą nauczyciela podane konteksty
- wspólnie z innymi uczniami pisze scenariusz na podstawie dzieła literackiego lub twórczy, zapisuje w nim dialogi
- pisze prostą, schematyczną recenzję książki/filmu/przedstawienia
- mówi na temat
- wyraża swoje zdanie i umie je krótko, ale logicznie uzasadnić
- w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę, nie popełnia wielu rażących błędów językowych, jego wypowiedź jest komunikatywna
- wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji
- wygłasza z pamięci tekst poetycki

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- zna podstawowe zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości spółgłosek) i najważniejsze wyjątki od nich, stara się stosować je w praktyce, w razie problemów korzysta ze słownika ortograficznego
- wie, czym jest błąd językowy, stara się stosować podstawowe zasady poprawności językowej, a w razie wątpliwości korzysta ze słowników, przede wszystkim słownika języka polskiego, słownika poprawnej polszczyzny oraz słownika frazeologicznego
- ma podstawową wiedzę (stosuje ją w praktyce samodzielnie lub z niewielką pomocą) z zakresu gramatyki języka polskiego:
 - fonetyki – zna różnicę między głóską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głóski dźwięczne, bezdźwięczne (np. w parach p-b, t-d itd.), ustne, nosowe, twarde i miękkie; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie, dostrzega rozbieżności między mową a pismem,
 - słowotwórstwa i słownictwa – wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów i rozpoznaje je na przykładach omawianych na lekcji, rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych, zna typy skrótów i skrótowców oraz stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, zna i rozumie znaczenie wybranych przysłów, powiedzeń, frazeologizmów itp., z pomocą nauczyciela odróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna pojęcia *treść* i *zakres wyrazu*, *język ogólnonarodowy*, *gwara*, *dialekt*,
 - fleksji – rozpoznaje na typowych przykładach części mowy: odmienne – rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, nieżywotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, czasownik w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje), potrafi je odmieniać, w wyrazach oddziela temat od końcówki; rozpoznaje na typowych przykładach nieodmienne części mowy – przysłówek (w tym

- odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek), stara się stosować wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków, zakończeń czasowników, partykuły *nie* i *-by* z różnymi częściami mowy, zna imiesłowiy, z pomocą nauczyciela wyjaśnia zasady ich tworzenia i odmiany,
- składni – rozpoznaje na typowych przykładach części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie, okolicznik, rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu pojedynczym, a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, przy pomocy nauczyciela wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy typowych zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w typowych zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych, potrafi wymienić i określić na łatwych przykładach rodzaje zdań pojedynczych (rozwinęte i nierozwinęte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), odróżnia zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące, stosuje je w swoich wypowiedziach
 - zna i próbuje stosować normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych
 - wie, czym są manipulacja i prowokacja językowa
 - zna językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, intuicyjnie je stosuje

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SLUCHANIE

- świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników, rozumie większość wypowiedzi, reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o ich powtórzenie, wyjaśnienie
- określa tematykę wysłuchanego utworu, ocenia wartość wysłuchanego tekstu, wybiera z wysłuchanego tekstu potrzebne informacje
- rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym
- podejmuje próby rozpoznania intencji nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację
- rozpoznaje w typowych tekstach i sytuacjach komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

- podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przerośnym, podejmuje próby odczytania ich w różnych kontekstach
- rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich lub odszukuje ich znaczenie w przypisach
- odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym i przerośnym, przy niewielkiej pomocy określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do najważniejszych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego
- zauważa i rozumie podstawowe emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach, a także tezę, argumenty i przykłady w wypowiedzi
- samodzielnie wskazuje najważniejsze informacje zawarte w tekście, przytacza opinie
- odróżnia opinię od faktu, fikcję od kłamstwa oraz fikcję od rzeczywistości, rozumie znaczenie terminów *realizm* i *fantastyka*
- dostrzega w analizowanym tekście perswazję, sugestię, ironię i nieskomplikowane aluzje
- wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie sytuację, w jakiej znajdują się bohaterowie
- identyfikuje nadawcę i adresata wypowiedzi i określa ich główne cechy
- dostrzega i omawia główne motywy postępowania bohaterów
- identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki
- rozróżnia takie gatunki liryczne, jak pieśń, hymn, sonet, tren, fraszka
- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza, nie utożsamia ich z autorem
- wskazuje środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm
- wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie i omawia sposób obrazowania
- odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści (i jej gatunków), opowiadania, legendy, baśni, przypowieści (paraboli), mitu, bajki, pamiętnika, dziennika, fantasy, epepei
- identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze
- omawia fabułę, odróżnia fabułę utworu od akcji
- analizuje funkcję podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego w utworach
- omawia i analizuje elementy komiksu, piosenki
- określa rodzaj narracji w tekście (pierwszoosobowa, trzecioosobowa)
- wyodrębnia w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu
- rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście, stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog, zna najważniejsze cechy tragedii komedii i dramatu

- właściwego, potrafi zakwalifikować typowe utwory dramatyczne do poszczególnych rodzajów dramatu
- czyta z podziałem na role i ze zrozumieniem dialogi ze scenariuszy, rozumie budowę i treść dramatu
- podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki
- wskazuje w balladzie i satyrze elementy typowe dla różnych rodzajów literackich
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach, wykorzystuje do pracy spis treści
- wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich, sporządza prosty przypis
- wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż
- analizuje proste symbole i alegorie występujące w poznanych tekstach kultury
- rozpoznaje adaptację filmową i teatralną, wie, czym się one różnią od oryginalnego tekstu
- określa rolę osób uczestniczących w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator, scenarzysta, producent, operator, dźwiękowiec, rekwizytor, inspicjent, sufler, statysta, oświetleniowiec, kostiumolog)
- dostrzega związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury (np. obrazem, plakatem, dziełem muzycznym, rzeźbą)
- wspólnie z innymi lub samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji wybranych zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych
- rozpoznaje aforyzm i anegdotę
- w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) zauważa elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy wyliczenia, wykrzyknienia
- rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej
- dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie
- rozpoznaje na typowych przykładach styl oficjalny, nieoficjalny (potoczny), urzędowy (mówiony i pisany) i artystyczny
- potrafi nazwać, pejzaż, portret, scenę rodzajową, martwą naturę

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, pisze teksty zrozumiałe i klarowne, wyraża opinię i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska
- wykazuje dbałość o poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, zna najważniejsze zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, stara się je stosować w praktyce
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji, stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi
- wykazuje dbałość o estetykę zapisu
- sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą treści przeczytanego tekstu
- redaguje ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, uwzględniając w nich z reguły wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny
- tworzy plan ramowy i szczegółowy dłuższej wypowiedzi
- formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny, dodaje poprawny komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej
- streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie i samodzielnie przytaczając większość zagadnień
- pisze opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny, zgodnie z cechami gatunkowymi tekstów
- tworzy krótką wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, dobiera przykłady do argumentów, podejmuje próbę wnioskowania, stosuje właściwe rozprawce słownictwo, rozróżnia rozprawkę z tezą od rozprawki z hipotezą
- pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; umieszcza dialog w tekście
- stosuje, w zależności od potrzeb tworzonego przez niego tekstu, narrację pierwszo- lub trzecioosobową
- w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, opis przeżyć, charakterystykę
- opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje najważniejsze cechy bohaterów literackich i rzeczywistych
- samodzielnie pisze swój życiorys, CV, podanie i list motywacyjny we własnej sprawie
- przeprowadza i zapisuje wywiad, stosuje właściwy zapis graficzny
- opisuje dzieło malarskie, grafikę, plakat, rzeźbę, fotografię z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje wybrane sensory przenośne w różnych tekstach kultury
- pisze prosty scenariusz na podstawie dzieła literackiego lub twórczy, zapisuje w nim dialogi i didaskalia
- pisze schematyczną recenzję książki/filmu/przedstawienia, uwzględniając w niej swoją opinię
- płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej
- wyraża swoje zdanie i umie je logicznie uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów i poznanych idei

- zna zasady poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów
- wygłasza poprawny monolog, krótkie przemówienie, stara się uczestniczyć w dyskusji
- uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury
- rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia
- zna i stosuje językowe sposoby osiągania porozumienia, stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy
- dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację
- recytuje z pamięci tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji
- uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- zna zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i małą litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek) i wyjątki od nich, stosuje je w praktyce, w razie problemów korzysta ze słownika ortograficznego
- dostrzega większość błędów językowych, korzysta z różnych źródeł, by je skorygować
- stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową z zakresu fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni
- ma podstawową wiedzę i stosuje ją w praktyce na typowych przykładach z zakresu:
 - fonetyki – zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, twarde i miękkie; wskazuje upodobnienia pod względem dźwięczności i uproszczenia grup spółgłoskowych, utratę dźwięczności w wygłosie w poznanych przykładach, dostrzega rozbieżności między mową a pismem i zgodnie z tym zapisuje wyrazy, w których rozbieżności te występują,
 - słowotwórstwa i słownictwa – wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów i rozpoznaje je na typowych przykładach; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych, zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, stosuje w swoich wypowiedziach przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., potrafi podać przykłady synonimów, homonimów, antonimów, wskazuje wyrazy rodzime i zapożyczone; rozumie różnice między treścią a zakresem wyrazu, w parze wyrazów potrafi wskazać wyraz o bogatszej treści i mniejszym zakresie, a także o uboższej treści i większym zakresie, wyjaśnia pojęcia: *język* ogólnonarodowy, gwara, dialekt,
 - fleksji – rozpoznaje części mowy: odmienne – rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, nieżywotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, czasownik w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje), potrafi je odmieniać, oddziela temat od końcówki w wyrazach, w których występują oboczności; rozpoznaje nieodmienne części mowy – przysłówek (w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek), stara się stosować wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków, zakończeń czasowników, partykuły *nie* i *-by* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowcy, zna zasady ich tworzenia i odmiany,
 - składni – rozpoznaje części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie, okolicznik, rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu pojedynczym, a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w typowych zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych, potrafi wymienić i określić na typowych przykładach typy zdań pojedynczych (rozwinięte i nierozwinięte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), w swoich wypowiedziach stosuje zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące
- zna i stosuje znane mu normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych
- rozpoznaje i analizuje wybrane przykłady manipulacji i prowokacji językowej
- zna i świadomie stosuje językowe sposoby osiągania porozumienia

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- uważnie słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela, żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o ich powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie
- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu
- wskazuje w tekstach treści informacyjne i perswazyjne
- analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację
- rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- samodzielnie odczytuje większość tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów czyta płynnie, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji
- rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich, odszukuje ich znaczenie w przypisach
- interpretuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym i przenośnym, określa temat utworu i różnorakie poruszone w nim problemy, interpretuje tytuł utworu, odnosi się do najważniejszych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego
- rozumie i omawia podstawowe emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach, a także tezę, argumenty i przykłady w wypowiedzi
- odczytuje informacje zawarte w tekście, przytacza i sensownie komentuje opinie
- odróżnia opinię od faktu, fikcję od kłamstwa, fikcję od rzeczywistości w tekstach literackich i dziennikarskich, stosuje te rozróżnienia w praktyce, płynnie stosuje terminy: *realizm* i *fantastyka*
- analizuje w tekście manipulację, perswazję, sugestię, ironię, aluzję, nazywa je
- omawia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie sytuację, w jakiej się znajdują bohaterowie
- charakteryzuje nadawcę i adresata wypowiedzi
- dostrzega i wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych
- omawia w tekście poetyckim cechy liryki
- identyfikuje utwory należące do takich gatunków lirycznych, jak pieśń, hymn, tren, sonet, fraszka; wskazuje ich cechy
- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza (jej sytuację, uczucia i stany), nie utożsamiając ich z autorem
- przytacza środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: neologizm, prozajizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm, określa ich funkcje w tekście
- podejmuje próby interpretacji obrazów poetyckich
- odróżnia i omawia cechy gatunkowe noweli, powieści (i jej gatunków), opowiadania, legendy, baśni, przypowieści (paraboli), mitu, bajki, pamiętnika, dziennika, eposu
- przedstawia i analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu
- omawia wpływ rodzaju narracji na kształt utworu
- w komiksach, piosenkach i innych tekstach kultury popularnej znajduje nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych
- wyodrębnia w tekście epickim fragmenty np. charakterystyki pośredniej i bezpośredniej, opisu przeżyć, tekstów użytkowych
- wymienia cechy dramatu jako rodzaju literackiego, stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog, zna cechy tragedii komedii i dramatu właściwego, potrafi zakwalifikować utwory dramatyczne do poszczególnych rodzajów dramatu
- interpretuje głosowo dialogi ze scenariuszy, rozumie budowę i treść dramatu
- omawia cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki
- omawia w balladzie i satyrze elementy typowe dla różnych rodzajów literackich
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach
- wykorzystuje do pracy spis treści, wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich, sporządza przypis, wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych
- dostrzega różnice stylu i intencji między tekstem literackim, naukowym i popularnonaukowym, wyszukuje w nich potrzebne informacje
- wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż, podaje cechy tych gatunków, uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki
- analizuje i podejmuje próby odczytania symboli i alegorii występujących w poznanych tekstach kultury
ocenia adaptację filmową i teatralną, muzyczną i inne; krytycznie wypowiada się na jej temat, odwołując się do jej struktury i treści
- analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury (np. obrazem, plakatem, dziełem muzycznym, rzeźbą)
- samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji wybranych zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych
- interpretuje aforyzm i anegdotę
- w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) zauważa elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy wyliczenia, wykrzyknienia; analizuje wybrane z nich
- analizuje i omawia językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie
- analizuje funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie
- wyróżnia w tekście cechy stylu oficjalnego, nieoficjalnego (potocznego), urzędowego (mówionego i pisanego) i artystycznego
- interpretuje pejzaż, portret, scenę rodzajową, martwą naturę; wie, czym się różnią, dostrzega ważne elementy i wybrane konteksty dzieła malarskiego

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- pisze na temat, stosując przejrzystą kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte przykładami
- zachowuje poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tworzonego tekstu, stosuje najważniejsze zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, pisze przeważnie teksty wyczerpujące temat, zrozumiałe, klarowne
- układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytat i potrafi go wprowadzić do tekstu, pamiętając o cudzysłowie oraz nawiązaniu, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi, w tym w przemówieniu
- zachowuje estetykę zapisu
- dobiera formę notatki dotyczącej wysłuchanej wypowiedzi do własnych potrzeb
- redaguje poprawne ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, apel, uwzględniając w nich wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny
- tworzy plan ramowy i szczegółowy dłuższej wypowiedzi, uwzględniając w nim najważniejsze zagadnienia, zgodnie z funkcją tworzonego tekstu
- formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny; dodaje poprawny komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej
- streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie i samodzielnie przytaczając większość zagadnień, zgodnie z funkcją skracanego czy przekształcanego tekstu
- pisze poprawne opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny, dziennik, pamiętnik, zgodnie z cechami gatunkowymi tekstów i funkcją tekstu
- tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje, stosuje właściwe słownictwo
- w opowiadaniu odtwórczym i twórczym stosuje elementy charakterystyki pośredniej, wprowadza realia epoki w tekście odwołującym się do minionych epok
- stosuje, w zależności od potrzeb tworzonego przez niego tekstu, narrację pierwszo- lub trzecioosobową
- w tekstach własnych swobodnie wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera
- opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje cechy bohaterów literackich i rzeczywistych
- posługuje się stylem urzędowym, samodzielnie pisze swój życiorys, CV, podanie i list motywacyjny
- przeprowadza i zapisuje wywiad, stosuje w nim właściwy zapis graficzny, stara się formułować ciekawe pytania, wykorzystuje zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie
- opisuje dzieło malarskie, grafikę, plakat, rzeźbę, fotografię z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w wybranych tekstach kultury, podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki
- pisze scenariusz na podstawie dzieła literackiego lub twórczy, zapisuje w nim dialogi i didaskalia
- pisze recenzję książki/filmu/przedstawienia, uwzględniając w niej swoją opinię oraz podstawowe słownictwo związane z dziedziną recenzowanego zjawiska
- wyraża swoje zdanie i umie je logicznie uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów i poznanych idei
- stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna i stosuje wyjątki w akcentowaniu wyrazów
- wygłasza poprawny monolog, przemówienie, aktywnie uczestniczy w dyskusji
- prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadomie stosuje retoryczne środki wyrazu
- uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, logicznie formułuje argumenty
- potrafi zastosować środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia
- zna i stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy
- reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację
- recytuje z pamięci tekst poetycki, interpretując go z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji
- ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- sprawnie stosuje w praktyce zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, a, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek), w razie wątpliwości korzysta ze słownika ortograficznego
- koryguje błędy językowe w tworzonym przez siebie tekście, analizuje i porównuje przy tym wiedzę z różnych źródeł informacji
- analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni

- ma wiedzę, którą stosuje w praktyce, z zakresu:
 - fonetyki – zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, twarde, miękkie; wskazuje upodobnienia pod względem dźwięczności i uproszczenia grup spółgłoskowych, zjawiska utraty dźwięczności w wygłosie, dostrzega rozbieżności między mową a pismem i zgodnie z tym zapisuje wyrazy, w których te rozbieżności występują,
 - słowotwórstwa i słownictwa – rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń, tworzy rodzinę wyrazów; odróżnia wyraz pokrewny od bliskoznacznego, stosuje poprawnie formanty do tworzenia wyrazów pochodnych, umie je nazwać, rozpoznaje wyrazy złożone słowotwórczo, wskazuje różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów; zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie stosuje w swoich wypowiedziach popularne przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy we właściwym kontekście itp., rozróżnia synonimy, homonimy, antonimy, wskazuje wyrazy rodzime i zapożyczone; wyjaśnia różnice między treścią a zakresem wyrazu, różnicuje wyrazy ze względu na ich treść i zakres, odróżnia język ogólnonarodowy od gwary i dialektu,
 - fleksji – nazywa i odmienia odmienne części mowy: rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, nieżywotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, czasownik w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje); oddziela temat od końcówki, także w wyrazach, w których występują oboczności; nazywa nieodmienne części mowy: przysłówek (w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek, wykrzyknik); stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków, zakończeń czasowników, partykuły *nie* i *-by* z różnymi częściami mowy; tworzy i odmienia imiesłowy,
 - składni – rozpoznaje i nazywa części zdania: podmiot (i jego rodzaje: gramatyczny, logiczny, szeregowy i domyślny), orzeczenie (odróżnia orzeczenie czasownikowe od imiennego), przydawkę, dopełnienie, okolicznik (czasu, miejsca, sposobu, przyczyny, celu); nazywa związki wyrazów w zdaniu pojedynczym (w tym rozpoznaje wyraz nadrzędny i podrzędny), a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny; wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie; dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych, potrafi określić typy zdań pojedynczych (rozwinęte i nierozwinęte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), a także rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie (łącznie, rozłącznie, przeciwstawnie i wynikowo) i podrzędnie (przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe, podmiotowe i orzecznikowe); w swoich wypowiedziach stosuje zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące
- świadomie stosuje znane mu normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych
- analizuje przykłady manipulacji i prowokacji językowej, nie poddaje się im
- zna językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, świadomie je stosuje

Ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

- aktywnie słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela jako uczestnik różnych sytuacji mówienia w czasie zajęć lekcyjnych, analizuje treść i kompozycję wypowiedzi innych, poprawność językową i stylistyczną
- słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu
- interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy, w tym aluzję, sugestię, manipulację
- analizuje i omawia w wysłuchanych utworach elementy komizmu, kpiny i ironii jako wyraz intencji wypowiedzi

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- samodzielnie odczytuje teksty współczesne i dawne na poziomie przerośnym i symbolicznym, interpretuje je w różnych kontekstach, czyta płynnie, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego
- rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich, odszukuje ich znaczenie w przypisach lub innych źródłach, odróżnia archaizm od archaizacji
- analizuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę) na poziomie dosłownym, przerośnym i symbolicznym, określa temat utworu i poruszone problemy, ustosunkowuje się do nich, dąży do zrozumienia ich złożoności i niejednoznaczności, samodzielnie interpretuje tytuł utworu, odnosi się do kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego
- zauważa, rozumie i omawia emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach, a także tezę, argumenty i przykłady w wypowiedzi, polemizuje z nimi

- interpretuje informacje zawarte w tekście, przytacza i komentuje opinie, odnosząc się do nich
- odróżnia prawdę od prawdopodobieństwa, wskazuje elementy biograficzne i autobiograficzne w dziełach literackich, odróżnia je od wspomnień i pamiętnika lub dziennika; płynnie stosuje terminy *realizm* i *fantastyka*
- ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, sugestia, ironia, aluzja, wartościowanie, manipulacja itp., płynnie stosuje ww. terminy
- całościowo omawia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie złożone sytuacje, w jakich znajdują się bohaterowie
- szczegółowo charakteryzuje nadawcę i adresata wypowiedzi, podaje odpowiednie fragmenty tekstu na potwierdzenie swych ustaleń
- dostrzega i wyjaśnia złożone motywy postępowania bohaterów, wartościuje ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych, stara się unikać prostych, jednoznacznych ocen
- wskazuje w tekstach cechy typowe dla liryki, epiki czy dramatu, cechy gatunkowe takich tekstów, jak pieśń, hymn, sonet, tren, frazjka
- charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza (jej sytuację, uczucia i stany), podaje odpowiednie fragmenty tekstu na potwierdzenie swych ustaleń
- analizuje środki stylistyczne, takie jak neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, **archaizację**, kolokwializm, określa ich funkcje w tekście i wpływ na kształt i wymowę utworu
- wnikliwie omawia obrazy poetyckie obecne w tekście
- odróżnia i omawia cechy gatunkowe noweli, powieści (i jej gatunków), opowiadania, legendy, baśni, przypowieści (paraboli), mitu, bajki, pamiętnika, dziennika, fantasy, epepe, podaje odpowiednie fragmenty tekstu na potwierdzenie swych ustaleń
- przedstawia i szczegółowo analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu
- stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog, zna cechy tragedii, komedii i dramatu właściwego, potrafi zakwalifikować utwory dramatyczne do poszczególnych rodzajów dramatu, odróżnia dramat od inscenizacji i adaptacji
- proponuje własną interpretację głosową dialogów ze scenariuszy, rozumie budowę i treść dramatu
- omawia cechy literatury dydaktycznej, podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki
- wskazuje, jaką funkcję pełnią w balladzie i satyrze elementy typowe dla różnych rodzajów literackich
- wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach; wykorzystuje do pracy spis treści, wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich, sporządza przypis, wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych – używa ich do własnych celów
- ma świadomość różnic stylu i intencji między tekstem literackim, naukowym, popularnonaukowym i publicystycznym
- wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż; podaje cechy tych gatunków, uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki; w wypowiedziach świadomie i konsekwentnie stosuje nazwy gatunków publicystycznych; wie, czym publicystyka różni się od literatury
- analizuje i interpretuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury, określa ich funkcje
- wie, czym się różni adaptacja od oryginalnego tekstu; analizuje zamysł pisarza i twórców adaptacji
- określa i ocenia rolę osób uczestniczących w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator, scenarzysta, producent, operator, dźwiękowiec, rekwizytor, inspicjent, sufler, statysta, oświetleniowiec, kostiumolog)
- wnikliwie, korzystając z różnych źródeł informacji, analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury (np. obrazem, plakatem, dziełem muzycznym, **rzeźbą**)
- samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji wybranych zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów, samodzielnych lub grupowych, podejmuje w nich tematy związane z historią, filozofią, sztuką
- interpretuje aforyzm i anegdotę
- w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) analizuje i omawia elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia
- wnikliwie analizuje językowe i pozajęzykowe środki perswazji (np. w reklamie prasowej), reaguje adekwatnie do nich, nie ulega im niepotrzebnie
- dostrzega i omawia funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie
- wskazuje elementy stylu oficjalnego, nieoficjalnego (potocznego), urzędowego (mówionego i pisanego) i artystycznego w tekstach, np. literackich, i określa ich funkcję
- interpretuje pejzaż, portret, scenę rodzajową, martwą naturę; wybiera i omawia konteksty związane z analizowanym dziełem

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- pisze wyczerpująco i na temat, stosując funkcjonalną, urozmaiconą kompozycję, logikę wypowiedzi
- zachowuje poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tworzonego tekstu, stosuje zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, pisze teksty wyczerpujące temat, zrozumiałe, klarowne

- zachowuje przemyślaną, trójdzieloną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu; konsekwentnie i logicznie stosuje akapity, dba o spójne, ciekawe nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi
- zachowuje estetykę zapisu, jego teksty są poprawne, przejrzyste i czytelne
- posługując się bogatym słownictwem, poprawnie redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci)
- redaguje poprawne ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, apel, uwzględniając w nich wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny i funkcję tekstu
- tworzy plan ramowy i rozbudowany szczegółowy dłuższej wypowiedzi
- formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny, dodaje trafny, przemyślany komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej
- streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie i samodzielnie przytaczając zagadnienia
- pisze opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny, dziennik, pamiętnik, zgodnie z cechami gatunkowymi tekstów, stylizuje język, np. listu na język dawnych epok
- tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, odwołując się do kontekstów, np. historycznego, biograficznego, kulturowego; w rozprawce swobodnie formułuje tezę, hipotezę oraz wnikliwe argumenty; samodzielnie podaje przykłady do argumentów; wnioskuje, dobierając słownictwo właściwe rozprawce
- w opowiadaniu odtwórczym i twórczym indywidualizuje język bohatera, wprowadza nieszablonowe rozwiązania kompozycyjne
- w tekstach własnych swobodnie i celowo wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera
- wnikliwie opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje cechy bohaterów literackich i rzeczywistych, ocenia i wartościuje ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych
- samodzielnie pisze życiorys, CV, podanie i list motywacyjny
- przeprowadza i zapisuje wywiad, stosuje w nim właściwy zapis graficzny, dba o ciekawe pytania, wykorzystuje zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie
- opisuje dzieło malarskie, grafikę, plakat, rzeźbę, fotografię z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensy przenośne w wybranych tekstach kultury, interpretuje tekst kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki
- pisze scenariusz na podstawie własnych pomysłów
- pisze wyczerpującą temat recenzję książki/filmu/przedstawienia, uwzględniając w niej swoją opinię i operując właściwym dla recenzji słownictwem, omawia krytycznie elementy tekstu kultury, stosując odpowiednio dobrane słownictwo
- wyraża własne zdanie, trafnie polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe i samodzielne argumenty poparte celnie dobranymi przykładami, np. wprowadza cytaty z tekstów filozoficznych, sentencje, przysłowia na poparcie swojego stanowiska
- stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna i stosuje wyjątki w akcentowaniu wyrazów, unika regionalizmów i elementów gwary środowiskowej, które są niezgodne z normą językową
- wygłasza poprawny, ciekawy monolog, przemówienie, uczestniczy w dyskusji, posługując się wieloma środkami wyrazu
- wyraża swoje zdanie i umie je logicznie uzasadnić, czynnie się odnosi do cudzych poglądów i poznanych idei
- aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści; nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji
- dobiera i stosuje różnorodne środki językowe odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu
- prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi, przemyślanymi argumentami, świadome stosuje retoryczne środki wyrazu
- stosuje środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia odpowiednio do sytuacji i odbiorcy oraz rodzaju komunikatu
- zna i swobodnie stosuje językowe sposoby osiągania porozumienia, zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy
- reaguje swobodnie i z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację
- recytuje z pamięci teksty poetyckie, interpretując je głosowo z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji oraz na przykład przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie
- krytycznie ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów; przedstawia rzeczowe, wnikliwe, bezstronne i życzliwe uzasadnienie swojej oceny
- płynnie mówi na podany temat, zachowując zasady poprawności językowej i stylistycznej; udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie:

- stosowania w praktyce zasad ortograficznych (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek), korzysta ze słownika ortograficznego, by wyjaśnić wątpliwości dotyczące wyrazów rzadkich, o nietypowej pisowni
- dostrzegania i korekty błędów językowych w tworzonym przez siebie tekście
- analizy elementów językowych w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, piosence), z wykorzystaniem wiedzy o języku w zakresie fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni
- ma wiedzę, którą płynnie stosuje w praktyce, z zakresu:
 - fonetyki – zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, twarde, miękkie; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności, uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie; ma świadomość rozbieżności między mową a pismem i świadomie to wykorzystuje, dbając o poprawność ortograficzną pisanych tekstów,
 - słowotwórstwa i słownictwa – rozpoznaje wyraz podstawowy i pochodny, podstawę słowotwórczą, formant, rdzeń, tworzy rodzinę wyrazów; odróżnia wyraz pokrewny od bliskoznacznego, poprawnie stosuje formanty do tworzenia wyrazów pochodnych, umie je nazwać, rozpoznaje wyrazy złożone słowotwórczo, wskazuje różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, zna typy skrótów i skrótowców oraz stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie; świadomie stosuje w swoich wypowiedziach popularne przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy we właściwym kontekście itp., rozróżnia synonimy, homonimy, antonimy, wskazuje wyrazy rodzime i zapożyczone; wyjaśnia różnice między treścią a zakresem wyrazu, różnicuje wyrazy ze względu na ich treść i zakres, odróżnia język ogólnonarodowy od gwary i dialektu,
 - fleksji – swobodnie nazywa i odmienia odmienne części mowy (także w przypadku wyrazów podchwytyliwych): rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, nieżywotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje), oddziela temat od końcówki, także w wyrazach, w których występują oboczności; nazywa nieodmienne części mowy (także w przypadku podchwytyliwych wyrazów): przysłówek (w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek, wykrzyknik), stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przymioków, zakończeń czasowników, partykuły *nie* i *-by* z różnymi częściami mowy, tworzy i odmienia imiesłowu,
 - składni – rozpoznaje i nazywa części zdania: podmiot (i jego rodzaje: gramatyczny, logiczny, szeregowy i domyślny), orzeczenie (odróżnia orzeczenie czasownikowe od imienne), przydawkę, dopełnienie, okolicznik (czasu, miejsca, sposobu, przyczyny, celu), nazywa związki wyrazów w zdaniu pojedynczym (w tym rozpoznaje wyraz nadrzędny i podrzędny w związkach wyrazów, rozpoznaje związek zgody, rządu i przynależności), a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy rozbudowanych zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych, potrafi określić typy zdań pojedynczych (rozwinęte i nierozwinęte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), a także rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie (łącznie, rozłącznie, przeciwstawnie i wynikowo) i podrzędnie (przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe, podmiotowe i orzecznikowe) na prostych przykładach; w swoich wypowiedziach stosuje zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące
- swobodnie wykorzystuje znane normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych
- rozpoznaje i rozumie przykłady manipulacji i prowokacji językowej, aktywnie je komentuje i reaguje na nie
- zna językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, aktywnie i asertywnie je stosuje

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą, a ponadto przejawia wiele umiejętności w zakresie przykładowo podanych zagadnień:

Kształcenie literackie i kulturowe

ŚLUCHANIE

- ocenia wysłuchany tekst pod względem merytorycznym oraz poprawnościowym, stosuje kryteria oceny odpowiednio dobrane do celu wypowiedzi i intencji nadawcy
- samodzielnie odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji
- analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

- czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania oraz spoza niego) na poziomie

dosłownym, przerośnym i symbolicznym

- samodzielnie i z pasją interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji, proponuje własną interpretację głosową tekstu
- praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego; systematycznie i skutecznie szuka nowych informacji w celu realizacji zainteresowań humanistycznych
- krytycznie, wielostronnie i z zaangażowaniem poznawczym ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego
- analizuje niejednorodność dzieł literackich

Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

- samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne, ciekawe stanowisko lub płynnie dowodzi przyjętej racji za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe
- tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem
- podejmuje próby własnej twórczości literackiej, świadomie stosując różnorodne środki stylistyczne, parafrazuje utwory znanych twórców
- pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną i pomysłową kompozycję; jego język charakteryzuje się własnym stylem lub jego zaczątkami
- aktywnie uczestniczy w realizacji projektów, będąc przewodniczącym grup projektowych lub pełniąc inną ważną dla danego projektu funkcję
- proponuje tematy rozmów odnoszące się do omawianych utworów
- aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski, formułuje oryginalne, przemyślane sądy i spostrzeżenia
- interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych, charakter tekstu, konteksty
- przejawia szczególną dbałość o kulturę słowa
- oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej, pozostaje przy tym bezstronny i życzliwy

Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

- wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensory symboliczne i przerośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi
- samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach

UWAGI KOŃCOWE

- Nauczyciel zaznajamia uczniów z PSO na początku roku szkolnego i na bieżąco udostępnia ten dokument uczniom i rodzicom.
- Roczna ocena klasyfikacyjna obejmuje osiągnięcia uczniów w I i II semestrze
- **Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią matematyczną ocen cząstkowych.**
- Uczeń ma prawo przeanalizować ocenę otrzymaną z pracy pisemnej w dniu, w którym zostaje poinformowany o wynikach.
- Nauczyciel ma obowiązek, na prośbę ucznia lub rodzica (prawnego opiekuna), uzasadnić wystawioną ocenę.
- Rodzic w obecności nauczyciela ma prawo wglądu do prac pisemnych - sprawdzianów swojego dziecka.
- Jeśli z przyczyn losowych uczeń nie może pisać sprawdzianu lub kartkówki z całą klasą ma obowiązek uczynić to w terminie dwóch tygodni w porozumieniu z nauczycielem przedmiotu. Jeśli uczeń tego nie uczyni, otrzymuje odpowiednio z kartkówki lub sprawdzianu ocenę niedostateczną - w przypadku celowego unikania pisania sprawdzianu lub kartkówki (wagary) lub w przypadku odmowy przez ucznia pisania sprawdzianu (kartkówki) mimo jego obecności na zajęciach uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
- Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
- Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
- Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna z WSO.
- Roczna ocena niedostateczna może być poprawiana zgodnie z WSO.
- Ocen cyfrowe (cząstkowe) mogą być uzupełniane przez znaki „+” i „-” (w celu stopniowania jakości pracy ucznia).
- Nauczyciel w dniu rozdawania sprawdzianów przypomina uczniom skalę punktową, według której oceniane są sprawdziany, wypracowanie itp.
- Uczniowie nie mogą w zeszytach przedmiotowych pisać flamastami i czerwonym długopisem (zastrzeżonym dla nauczyciela).
- W zeszycie przedmiotowym uczniowie mają obowiązek zapisywania dat na marginesie.

- Ściąganie jest karane oceną niedostateczną.
- Kartkówki mogą być niezapowiedziane, trwają nie dłużej niż 20 minut.
- W przypadku otrzymania z pracy klasowej (sprawdzianu) oceny niedostatecznej, **uczeń ma prawo do jednorazowej jej poprawy**, przy czym w dzienniku zachowane są dwie oceny, jeżeli zaś uczeń z poprawy uzyskał taką samą lub niższą ocenę, nauczyciel wpisuje „nie poprawił /NP./”.
- Podczas pisania sprawdzianów, kartkówek, wypracowań uczeń nie może używać korektora ani zmywalnego długopisu, wszelkie błędy skreśla i nanosi poprawki obok lub nad błędnym zapisem. Za użycie korektora lub zmywalnego długopisu uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
- Kryteria procentowe prac:

0% - 29% punktów niedostateczny (1)
 30% punktów dopuszczający- (2-)
 31% - 44% punktów dopuszczający (2)
 45% - 49% punktów dopuszczający+ (2+)
 50% punktów dostateczny- (3-)
 51% - 64% punktów dostateczny (3)
 65% - 69% punktów dostateczny+ (3+)
 70% punktów dobry- (4-)
 71% - 84% punktów dobry (4)
 85% - 89% punktów dobry+ (4+)
 90% punktów bardzo dobry- (5-)
 91% - 94% punktów bardzo dobry (5)
 95% - 99% punktów bardzo dobry+ (5+)
 100% punktów celujący (6)

Warunki i tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej

1. Jeżeli uczeń lub jego rodzice/prawni opiekunowie nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, z którą zostali zapoznani przez wychowawcę klasy w terminie 1 miesiąca przed rocznym zebraniem klasyfikacyjnym Rady Pedagogicznej, to zgłaszają swoje zastrzeżenia do Dyrektora szkoły w formie pisemnej (podanie, wniosek) w terminie 3 dni roboczych od dnia zapoznania z przewidywaną oceną (ocenami). Pisemny wniosek należy złożyć w sekretariacie szkoły.

2. Sprawdzenie poziomu wiedzy i umiejętności ucznia po wyrażeniu zgody odbywa się w formie pisemnej i ustnej, oddzielnie dla każdego zajęcia edukacyjnych, dla których uczeń lub jego rodzice/prawni opiekunowie nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną, w terminie 7 dni roboczych od zgłoszenia zastrzeżeń – wpłynięcia do szkoły pisemnego wniosku lub podania ucznia lub jego rodziców/prawnych opiekunów, nie później jednak niż w terminie 7 dni roboczych do dnia zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

3. Dyrektor szkoły w ciągu kolejnych 3 dni roboczych (od wpłynięcia wniosku lub podania do sekretariatu szkoły) informuje na piśmie ucznia lub jego rodziców/prawnych opiekunów o wyznaczonym terminie (dniu), czasie i miejscu, w którym odbędzie się pisemne i ustne sprawdzenie umiejętności i wiedzy ucznia w zakresie danych zajęć edukacyjnych.

4. Sprawdzenia wiedzy i umiejętności ucznia przeprowadza nauczyciel danych zajęć edukacyjnych, w obecności wskazanego przez dyrektora szkoły nauczyciela takich samych lub pokrewnych zajęć edukacyjnych.

5. Z przeprowadzonych czynności sprawdzających sporządza się protokół (oddzielny dla każdego zajęcia edukacyjnych), który zawiera:

- imiona i nazwiska nauczycieli, którzy przeprowadzili czynności sprawdzające,
- termin tych czynności,
- zadania sprawdzające,
- wynik czynności sprawdzających oraz ustaloną ostateczną ocenę,
- podpisy nauczycieli, którzy przeprowadzili czynności sprawdzające.

6. Pisemny wniosek ucznia lub jego rodziców/prawnych opiekunów oraz protokół z przeprowadzonych czynności sprawdzających dołącza się do arkusza. Do protokołu dołącza się pisemne prace ucznia i informację o jego ustnych odpowiedziach.

7. Ocenę uzyskaną przez ucznia w trakcie w/w czynności sprawdzających uznaje się za ostateczną przewidywaną roczną ocenę klasyfikacyjną z danych zajęć edukacyjnych.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB ROZWOJWYCH I EDUKACYJNYCH ORAZ MOŻLIWOŚCI PSYCHOLOGICZNYCH

Kryteria pracy i oceniania dzieci dyslektycznych, z ryzykiem dysleksji lub innymi specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

1. Kryteria dotyczą uczniów posiadających opinie z poradni psychologiczno-pedagogicznej lub poradni niepublicznej.
2. W przypadku uczniów dyslektycznych nauczyciel ma na uwadze przede wszystkim usprawnienie systemu językowego.
3. Staram się nie oceniać głośnego czytania ucznia przy całej klasie; umiejętność tę w miarę potrzeb sprawdzam indywidualnie.
4. Uczniowie są zobowiązani do przeczytania całej lektury szkolnej lub zapoznać się z jej treścią w formie ebooka.
5. Staram się w miarę możliwości kontrolować stopień zrozumienia samodzielnie czytanych przez ucznia poleceń.
6. Ze względu na wolne tempo czytania lub pisanie mogę wydłużyć czas pracy dziecka.
7. Często stosuję sprawdzanie wiadomości, ograniczając się do krótkich partii materiału.
8. W ocenie prac pisemnych dyslektyków będą uwzględniane wartości merytoryczne, rozumiane jako: stopień opanowania umiejętności lub wiedzy i sposób jej przekazania (zrozumienie tematu, znajomość opisywanych zagadnień, kompozycja, komunikatywność – mimo błędów językowych, zamykanie myśli w granicach zdania – nie ma potoku składniowego, wypowiedź logicznie uporządkowana mimo błędów ortograficznych, graficznych i interpunkcyjnych). Uczniowie ci są zobowiązani do zaczynania wypowiedzi wielką literą i kończenia ich znakami interpunkcyjnymi takimi jak: kropka, wykrzyknik, znak zapytania, wielokropek. Obowiązuje ich pisanie imion i nazwisk wielką literą.
9. Formy sprawdzenia i oceniania postępów w zakresie ortografii mają charakter: dyktand z komentarzem, okienkiem ortograficznym, pisanem z pamięci i innych ćwiczeń ortograficznych. Zakres sprawdzianu ortograficznego powinien obejmować jeden rodzaj trudności ortograficznej.
10. W miarę możliwości zapewniam uczniowi miejsce w pierwszych rzędach.
11. Akceptuję pismo drukowane. W zeszytach przedmiotowych nie oceniam estetyki pisma.
12. W przypadku prac nieczytelnych uczeń powinien głośno je odczytać.
13. Uczeń oraz rodzic dziecka dyslektycznego powinni systematycznie i rzetelnie pracować w kierunku pokonywania trudności szkolnych.
14. Ocena klasyfikacyjna, roczna uzależniona będzie od postępów w nauce, od zaangażowania i systematyczności w pracy.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny *NOWE Słowa na start!*, klasa 4, edycja do uszczuplonej podstawy programowej 2024

Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Rodzinne spotkania	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kolory znajdujące się na obrazie wymienia postaci występujące na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postacie przedstawione na obrazie określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na 	<ul style="list-style-type: none"> określa dominujące na obrazie kolory opisuje sytuację przedstawioną na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje pierwszy i drugi plan obrazu opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na 	<ul style="list-style-type: none"> określa nastrój obrazu i uzasadnia swoją wypowiedź opowiada o sposobach spędzania wolnego czasu ze swoją rodziną przedstawia własne zdanie na temat sytuacji sprzyjających

		obrazie		obrazie • proponuje tematy rozmów postaci przedstawionych na obrazie	zacieśnianiu więzi rodzinnych
3. Witamw moim domu	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • wymienia bohaterów wiersza • nazywa wers i strofę • odtwarza wiersz pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohaterów utworu • wskazuje w tekście wiersza wers i strofę • wygłasza wiersz pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • określa dwie cechy gospodarza i dwie cechy gościa • opowiada w 2–3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu • wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa cechy gospodarza i cechy gościa • opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu • deklamuje wiersz, odpowiednio modulując głos i dokonując interpretacji głosowej 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze wiersza • określa zasady gościnności • przedstawia nietypowy sposób swój dom, domownikowi ulubione przedmioty
4. Co wiesz o swojej rodzinie?	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • podejmuje próbę sporządzenia notatki w formie schematu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • sporządza niepełną notatkę o bohaterze utworu w formie schematu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • sporządza notatkę o bohaterze utworu w formie schematu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • sporządza notatkę o bohaterach utworu w formie schematów • wyjaśnia, jak rozumie ostatnie wersy utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze • wyjaśnia pojęcie drzewa genealogicznego • prezentuje informacje o swojej rodzinie w formie drzewa genealogicznego
5. Jak napisać życzenia lub pozdrowienia?	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje miejscowość i datę • podejmuje próbę napisania życzeń lub pozdrowień 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje adres • redaguje życzenia lub pozdrowienia według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zwroty do adresata • redaguje życzenia lub pozdrowienia 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje życzenia lub pozdrowienia odpowiednie do sytuacji adresata • wskazuje różnice między SMS-em a kartką pocztową • stosuje emotikony 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje poprawnie pod względem językowym, ortograficznymi kompozycyjnym kartkę pocztową z życzeniami lub pozdrowieniami w związku z określoną sytuacją
6.,7. Co wiemy o głoskach, literach i sylabach?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia litery w kolejności alfabetycznej • dzieli wyrazy na sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej • poprawnie dzieli wyrazy na sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> • określa liczbę liter i głosek w podanych wyrazach • poprawnie przenosi 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie odróżnia samogłoski i spółgłoski • korzysta ze słownika 	<ul style="list-style-type: none"> • sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego • korzysta z katalogu bibliotecznego

		<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia głoski i litery 	<p>wyrażydo następnej linii</p> <ul style="list-style-type: none"> • odróżnia samogłoskii spółgłoski 	ortograficznego	
8. Jak korzystać ze słownika?	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazyw słowniku języka polskiego i słowniku ortograficznym 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje definicje wyrazów w słowniku języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje skrótyi oznaczenia słownikowe • korzysta ze słownika ortograficznego • podejmuje próby korzystaniaz słownika języka polskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika ortograficznegoi słownika języka polskiego • podejmuje próby korzystaniaz internetowych wersji słowników 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielniei sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego i słownika języka polskiego • korzystasz internetowych wersji słowników
9. Jak się porozumiewamy?	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje nadawcęi odbiorcę komunikatu • odczytuje najczęściej występujące znaki graficzne i symbole 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia komunikaty słowne, graficznei dźwiękowe • odczytuje znaki graficzne i symbole 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytujeinformacje przekazywane za pomocą gestówi mimiki 	<ul style="list-style-type: none"> • przekazuje określone informacje odpowiednimi gestami i mimiką 	<ul style="list-style-type: none"> • projektuje znaki graficzne przekazujące określone informacje • przekazujei odczytuje podstawowe słowaw języku migowym
10. Co wiemy o zdaniach oznajmujących, pytających i rozkazujących?	<ul style="list-style-type: none"> • buduje zdania oznajmujące, pytającei rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje poprawnie proste zdania • buduje zdania oznajmujące, pytającei rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> • budujepoprawnie zdania • przekształca zdania oznajmującew daniapytające 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania rozkazujące tak, by wyrażały prośbę 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje różne rodzaje zdań w zależności od zamierzonego celu
11. Znaki na końcu zdania	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytajnik, wykrzyknik • stosuje kropkę na końcu zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje znaki interpunkcyjne: kropkę, wykrzyknik, pytajnik 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne: kropkę, wykrzyknik, pytajnik 	<ul style="list-style-type: none"> • określa różnicę w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego: kropki, wykrzyknika, pytajnika 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje krótki dialog złożonyz różnych rodzajów zdańi poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne
12. List Karolka	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionychw utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratorkę • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionychw utworze • określa 2–3 cechy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohatera • przedstawia swoją opinię o bohaterze i jego zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie formułuje zasady dobrego zachowania • przedstawia pomysły na ciekawe spędzenie wolnego czasu
13–14. Od akapitu do tekstu. Jak napisać	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje miejscowośći datę • wymienia elementy listu 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zwrot do adresata • redaguje list według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zwroty do adresata • stosuje zwroty grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje różne zwroty do adresata • dzieli tekst na akapity 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami tej formy wypowiedzi, redagujepoprawny i wyczerpujący list

list?	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje próbę napisania listu 		<ul style="list-style-type: none"> • redaguje list do kolegi 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje list do określonego adresata na podany temat 	
15–16. Jaka funkcję pełni rzeczownik i przez co się odmienia?	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje rzeczowniki wśród innych części mowy • podaje liczby, rodzaju i przypadki rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> • określa rodzaj rzeczownika • odmienia rzeczownik przez liczby i przypadki 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje rzeczowniki w odpowiednich formach 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przypadki i liczbę danego rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaj rzeczowników sprawiających trudności, np. <i>pomarańcza, kontrola, kafelek</i> • poprawnie używa różnych form rzeczowników sprawiających trudności, a w przypadku wątpliwości korzysta ze słownika
17. Dlaczego pani Słowikowa płakała?	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • wymienia bohaterów wiersza • dzieli wiersz na wersy, strofy, • wskazuje rymy, epitety • odtwarza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohaterów utworu • wskazuje w tekście wiersza wers, strofę, rym • wygłasza z pamięci wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głośnie ważne słowa • określa temat wiersza • wypisuje z wiersza przykłady rymów • określa 2–3 cechy bohaterów wiersza • opowiada w 2–3 zdaniach o sytuacji przedstawionej w wierszu • wskazuje w tekście wiersza epitety • wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa cechy bohaterów wiersza • opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu • proponuje własne epitety • deklamuje wiersz, odpowiednio modulując głos i dokonując interpretacji głosowej 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze wiersza • przedstawia własne propozycje nazw oryginalnych dań
18. Dorośli i dzieci	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohatera • wyszukuje w słowniku języka polskiego znaczenie słowa <i>rytuał</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa narratora • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohatera • przedstawia swoją opinię o bohaterze i jego zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • sporządza notatkę o szkolnych albo rodzinnych rytuałach i wyjaśnia, czemu one służą
19. „Wszystko jest poezją, każdy jest poetą”	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • wymienia bohaterów wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głośnie ważne słowa • określa temat 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poetyckie określenia dla zjawisk przyrody przedstawionych na zdjęciach

	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wersy, strofy, epitety 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście wiersza wers, strofę, epitet 	<p>wiersza</p> <ul style="list-style-type: none"> przedstawia osobę mówiącą w wierszu określa kilka cech bohaterki utworu opowiada w 2–3 zdaniach o bohaterce utworu wskazuje w tekście wiersza epitety 	<p>bohaterki utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> opowiada w ciekawy sposób o bohaterce wiersza określa nastrój utworu 	
20. Kto się czubi, ten się lubi	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu formuluje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie oraz cicho określa osobę opowiadającą o wydarzeniach opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy bohaterki wyszukuje w słowniku języka polskiego znaczenie słowa <i>anagram</i> 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterki przedstawia swoją opinię o bohaterce i jej zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada w ciekawy sposób o swoich relacjach z rodzeństwem lub przyjaciółmi układa własne <i>anagramy</i>
21–23. Pisownia wyrazów z ó i u	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady ortograficzne pisowni <i>ó i u</i> poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na: <i>-ów, -ówka, -ówna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>ó i u</i> tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z <i>ó</i> wymiennym 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na: <i>-uj, -uje, -unek, -us, -usz, -uch, -ura, -ulec</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje wyrazy z <i>ó</i> niewymiennym 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego poprawnie zapisuje wszystkie wyrazy z trudnością ortograficzną (pisownia <i>ó i u</i>)
24–25. Podsumowanie wiadomości z rozdziału 1.					
26. Wspólne zabawy	<ul style="list-style-type: none"> wymienia koloryzmy znajdujące się na obrazie wymienia postacie występujące na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postacie przedstawione na obrazie określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa koloryzmy minujące na obrazie określa źródło światła opisuje sytuację przedstawioną na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje pierwszy i drugi plan obrazu opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie proponuje tematy rozmów postaci przedstawionych na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź opowiada o innych sposobach spędzania wolnego czasu w gronie rówieśników omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch

<p>27. Na skrzydłach marzeń</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa bohatera wiersza • wyjaśnia, czym jest wers i epitet • wyjaśnia, czym jest ożywienie 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohatera utworu • wskazuje w tekście wiersza wers i epitet • rozpoznaje w tekście ożywienie 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • przedstawia osobę mówiącą w wierszu • określa kilka cech bohatera utworu • opowiada w 2–3 zdaniach o bohaterze utworu • wskazuje w tekście wiersza epitety • wskazuje w tekście ożywienie 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa cechy bohatera utworu • opowiada w ciekawy sposób o bohaterze wiersza i jego marzeniach • określa nastrój utworu • wskazuje w tekście ożywienie i wyjaśnia jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze wiersza • wymyśla własne przykłady ożywienia • przedstawia propozycje realizacji marzeń w szkole
<p>28. Pierwszy dzień nowej szkole</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa osobę opowiadającą przedstawionych wydarzeniach • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohaterki • przedstawia sytuację, w której znalazła się bohaterka • przedstawia szkołę szwedzką 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterki • wyraża swoją opinię o bohaterce, jej sytuacji w nowej szkole i uczuciach, jakich doświadczyła • porównuje szkołę polską i szwedzką 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje w wybranej formie (plakat, film, prezentacja) interesujące informacje swojej szkole dla rówieśników z innego kraju
<p>29–30. Jaką funkcję pełni przymiotnik i przez co się odmienia?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przymiotniki wśród innych części mowy • podaje liczby, rodzaje przypadki przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> • odmienia przymiotnik przez liczby i przypadki • wypisuje z tekstu rzeczowniki wraz z określanymi przez przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje przymiotniki w odpowiednich formach • odróżnia przymiotniki w rodzaju męskoosobowym i żeńskoosobowym 	<ul style="list-style-type: none"> • określa przypadek, rodzaj liczbę danego przymiotnika • określa rodzaj przymiotnika w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> • w przypadku wątpliwości korzystasz z odpowiedniego słownika • opisuje szkolnego kolegę, używając przymiotników
<p>31. Wspólna praca w grupie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze • określa narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora w tekście utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje własne zdanie na temat pracy w grupie • pracując w grupie, ustala zasady, które powinny obowiązywać podczas wspólnego wykonywania zadań

		<ul style="list-style-type: none"> • podaje nazwy określające narratora uczestniczącego w wydarzeniach i nieuczestniczącego w wydarzeniach 	<p>hw utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa 2–3 cechy bohaterów 	<p>bohaterów</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyraża swoją opinię o zachowaniu bohaterów • porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi 	
<p>32. Czym dla mnie jest książka?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa bohatera wiersza • wie, czym jest wers, strofa • podaje tytuł i autora swojej ulubionej książki 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohatera utworu • wskazuje w tekście wiersza wers i epitet • wskazuje wers, który mówi o korzyściach płynących z czytania książek • przedstawia w 2–3 zdaniach swoją ulubioną książkę 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głośnie ważne słowa • określa temat wiersza • przedstawia osobę mówiącą w wierszu • wskazuje wersy, które mówią o korzyściach płynących z czytania książek • wskazuje w tekście wiersza epitety • wskazuje w tekście ożywienie • prezentuje swoją ulubioną książkę 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa temat wiersza • przedstawia korzyści płynące z czytania książek • wskazuje w tekście ożywienie i wyjaśnia jego funkcję • wyjaśnia sformułowania <i>książka – przyjaciółka, książka czeka</i> • prezentuje swoje ulubione książki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat swoich doświadczeń czytelniczych • pisze do gazetki szkolnej informację o książce, którą warto przeczytać
<p>33. Ludzie książki</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby tworzące książki i wskazuje je na rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje pracę poszczególnych osób tworzących książki 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy osób wykonujących zawody związane z tworzeniem książek • opowiada kilku zdaniach, jak powstaje książka 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada w interesujący sposób, jak powstaje książka • opisuje budowę książki, posługując się odpowiednim słownictwem (strona tytułowa, grzbiet książki itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie wyszukuje informacje w różnych źródłach i przygotowuje prezentację przedstawiającą wybrany zawód związany z procesem powstawania książki
<p>34–35. Pisownia wielką literą – imiona, nazwiska, tytuły</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką literą imion, nazwisk, przydomków, pseudonimów, tytułów 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje imiona, nazwiska, przydomki, przezdzwiska, tytuły książek, filmów, programów, dzieł sztuki • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje tytuły książek, filmów, utworów, dzieł sztuki, programów, również ze spójnikami i przyimkami wewnątrz tytułu • samodzielnie sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia wielką i małą literą)
<p>36. Cudzysłówi kursywa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cudzysłówi kursywę 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje tytuły utworów w cudzysłowach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje cytowane wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje kursywę w tekście pisanym 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje e-mail do kolegi lub koleżanki na temat swoich ulubionych

	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zastosowanie cudzo- słow w kursywy 		cudzysłowach	komputerze	książek, filmów i programów <ul style="list-style-type: none"> posługuje się poprawnymi formami rzeczownika <i>cudzysłów</i>
37. Dobry sposób spędzenia wolnego czasu	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno podaje nazwę formy spędzania wolnego czasu przedstawioną w wierszu określa, czym jest wers, strofa i epitet 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno, wyraźnie wypowiada się na temat formy spędzania wolnego czasu przedstawionej w utworze wskazuje w tekście wiersza wers, strofę i epitet 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa określa temat wiersza opowiada w 2–3 zdaniach o tym, co dzieje się w świecie opisanym w książkach wskazuje w wierszu epitety 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację przedstawia korzyści płynące z czytania książek wyjaśnia, jak rozumie dwa ostatnie wersy wiersza <i>W bibliotece znajdziesz...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat swoich doświadczeń czytelniczych układa własne propozycje wyrazów rymujących się
38. Co się znajduje w bibliotece?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia, co znajduje się w księgozbiore podręcznym określa, czym jest katalog biblioteczny wymienia zasady zachowania się w bibliotece 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje katalogów bibliotecznych przestrzega zasad zachowania się w bibliotece 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela rodzaje katalogów bibliotecznych wybiera katalog biblioteczny odpowiedni w określonej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z katalogu bibliotecznego przy szukaniu książek i materiałów 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie korzysta z katalogu bibliotecznej i wyszukuje potrzebne książki i materiały
39. Jakie informacje odczytasz z karty katalogowej?	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym jest karta katalogowa i wymienia jej najważniejsze elementy 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy karty katalogowej odczytuje z karty katalogowej informacje o szukanej książce 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w książce informacje potrzebne do przygotowania karty katalogowej 	<ul style="list-style-type: none"> znajduje wskazane informacje w karcie katalogu internetowego korzysta z katalogu internetowego 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie korzysta z katalogu internetowego i wyszukuje potrzebne książki i materiały
40–41. Jak sporządzić notatkę?	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym jest notatka i wymienia różne sposoby notowania 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia różne sposoby notowania notuje ważne informacje w formie krótkiego tekstu i punktów 	<ul style="list-style-type: none"> wybiera z tekstu ważne informacje notuje ważne informacje w formie krótkiego tekstu, punktów, schematu, tabeli 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza notatkę określonej formie wybiera sposób zanotowania ważnych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> trafnie wybiera najlepszą formę notatki samodzielnie ją redaguje, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi odczytuje skróty: <i>wg, nr, np., ok., m.in., r., w.</i> i posługuje się nimi w notatkach
42. Anioł i szkolne zabawy	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno wymienia bohatera wiersza określa, czym jest wers, rym, epitet odtwarza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno, wyraźnie przedstawia bohatera utworu wskazuje w tekście wiersza wersy, rymy i epitet wyraża swoją opinię o wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa określa temat wiersza przedstawia osobę mówiącą w wierszu określa kilka cech bohaterów utworu opowiada w 2–3 zdaniach o sytuacji przedstawionej 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację przedstawia bohaterów utworu opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na ten temat wyjaśnia, jak rozumie komentarz anioła deklamuje wiersz, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń

			w wierszu • wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją	odpowiednio modulując głos i dokonując interpretacji głosowej	
43. Szkolne nieporozumienia	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze • definiuje pojęcie narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratorkę w tekście utworu • opowiada kilku zdaniach wydarzeń przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohatera • wyjaśnia, na czym polegało nieporozumienie 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohatera • wyraża swoją opinię o bohaterze i jego zachowaniu • porównuje doświadczenia bohatera z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • podaje przykłady innych szkolnych nieporozumień
44–45. Pierwsze spotkanie z lekturą Akademia pana Kleksa	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • wskazuje postacie fantastyczne • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratorkę utworu • opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • określa wydarzenia i postaci fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • przedstawia bohaterów utworu • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o lekturze 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze lektury i innych jego utworach • pisze opowiadanie inspirowane treścią lektury • samodzielnie sporządza notatki
46. Niezwykłe lekcje w Akademii pana Kleksa	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze • wskazuje postacie fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratorkę utworu • opowiada kilku zdaniach o lekcjach w Akademii pana Kleksa • określa 2–3 cechy pana Kleksa • określa wydarzenia, postaci i przedmioty fantastyczne • wypisuje 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy pana Kleksa • opowiada w ciekawy sposób o lekcjach w Akademii pana Kleksa • redaguje notatkę w punktach – plan 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje nietypowe przedmioty, których lekcje mogłyby się odbywać w szkole • wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury

			wydarzenia fantastyczne	dniaw Akademii pana Kleksa	
47. Jak opisać postać?	<ul style="list-style-type: none"> definiuje opis postaci wymienia jego najważniejsze elementy wymienia wyrazy opisujące wygląd postaci opisuje ustnie w 2–3 zdaniach wygląd i zachowanie postaci rzeczywistej 	<ul style="list-style-type: none"> podaje wyrazy znaczeniowo przeciwstawnym redaguje według wzoru opis postaci rzeczywistej 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opis postaci rzeczywistej 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje odpowiednią kompozycję wypowiedzi pisemnej wydziała akapity w wypowiedzi pisemnej 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny wyczerpujący opis postaci, unikając powtórzeń
48. Kłopoty z kolegami	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia wydarzenia przedstawione w utworze definiuje pojęcie narratora 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, z podziałem na role przedstawia bohaterów utworu formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie z podziałem na role określa narratora w tekście utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy Pinokia 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, z podziałem na role, stosując odpowiednią intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze lektury wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury
49–50. Podsumowanie wiadomości z rozdziału 2.					
51. Poznajmy się!	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kolory znajdujące się na obrazie wymienia postacie występujące na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postacie przedstawione na obrazie (stroje, mimikę) określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa dominujące na obrazie kolory określa źródło światła opisuje sytuację przedstawioną na obrazie nazywa emocje, które mogą odczuwać chłopcy 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje pierwszy i drugi plan obrazu opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie proponuje, o czym mogą myśleć bohaterowie przedstawieni na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch

<p>52. Myślę, więc jestem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa osobę mówiącą w wierszu • określa, czym jest wers, rym • wyjaśnia, czym jest porównanie 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia osobę mówiącą w wierszu • przedstawia myśl osoby mówiącej w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wersy, rymy i porównanie 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głośnie ważne słowa • określa temat wiersza • określa kilka cech osoby mówiącej w wierszu • opowiada w 2–3 zdaniach o swoich zainteresowaniach, ulubionych zajęciach i marzeniach • wskazuje w tekście porównania 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • wskazuje w tekście wiersza porównania i określa ich funkcję • opowiada o swoich zainteresowaniach, ulubionych zajęciach, planach i marzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • wymyśla własne przykłady porównań • rysuje i ilustruje do wybranego fragmentu wiersza (przekład intersemiotyczny)
<p>53–54. Co jest potrzebne dzieciom?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohatera utworu • wymienia wydarzenia przedstawione w utworze • wymienia 2–3 życzenia dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role • przedstawia bohatera utworu • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wymienia życzenia dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, z podziałem na role • określa narratora utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy Maciusia • określa 2–3 cechy dzieci • ocenia postulaty dzieci • sporządza notatkę w formie tabeli o potrzebach dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • proponuje własny postulat na sejm dziecięcy 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze lektury • wyczerpująco wypowiada się o wydarzeniach przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury • wyszukuje w internecie informacje o prawach dziecka i sporządza na ten temat notatkę
<p>55. Jaką cechę ośmieszają?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa osobę mówiącą w wierszu • określa, czym jest wers, strofa, epitet • odtwarza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia osobę mówiącą w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wers, strofę, epitet • wygłasza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głośnie ważne słowa • określa nastrój wiersza • wymienia kilka cech osoby mówiącej w wierszu • opowiada w 2–3 zdaniach o bohaterce utworu • wskazuje w tekście wiersza epitety • wygłasza z 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • określa osobę mówiącą w wierszu • określa cechy osoby mówiącej w wierszu • opisuje zachowanie bohaterki utworu i wyraża swoją opinię na ten temat • deklamuje wiersz, odpowiednio 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaka jest różnica między <i>chwalemią</i> a <i>przechwalaniem</i> • wyjaśnia, jakimi osiągnięciami, wiedzą i umiejętnościami warto się chwalić

			pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją	modulując głos i oddając nastrój utworu	
56–58. Jaką funkcję pełni czasownik i przez co się odmienia?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje czasowniki wśród innych części mowy podaje liczbę, rodzaju i osoby czasownika wskazuje czasownikiw czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym określa bezokolicznik jako nieosobową formę czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> odmienia czasowniki przez liczbę i osoby odróżnia czasownikiw czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym rozpoznaje bezokolicznik 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje czasownikiw odpowiednich formach określa osobę, liczbę i rodzaj czasownika odróżnia osobową formę czasownika od nieosobowej 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie stosuje czasownikiw różnych rodzajach tworzy poprawne formy trudnych czasowników określa osobę, rodzaj i liczbę danego czasownika używa bezokoliczników w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnego sformułowania <i>ubieram się w płaszcz</i>
59–60. Jak się odmienia czasownik w czasie przeszłym i przyszłym?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje czasownikiw czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym podaje liczbę, rodzaju i osoby czasownika określa rodzaj męskoosobowy i niemęskoosobowy czasownika w czasie przeszłym 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia czasownikiw czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym odmienia czasownikiw czasie przeszłym przez osoby, liczbę i rodzaje określa rodzaj czasownika w czasie przeszłym w liczbie pojedynczej i mnogiej wskazuje czasownikiw rodzajumęskoosobowym i niemęskoosobowym 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje czasownikiw czasie przeszłym, teraźniejszym i przyszłym odmienia czasownikiw czasie przyszłymw formie prostej i złożonej odróżnia rodzajmęskoosobowy i niemęskoosobowy czasowników w czasie przeszłym 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca teksty pisane w czasie teraźniejszym na teksty pisane w czasie przeszłym lub przyszłym stosuje formy prostą i złożoną czasowników w czasie przyszłym 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia w formach osobowych czasowników formę złożoną czasu przyszłegoz bezokolicznikiem od formy złożonej z dwóch czasowników
61–62. Pierwsze spotkanie z lekturą <i>Mikołajek</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie oraz cicho określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu wyszukuje w lekturze określone informacje wyraża w 2–3 zdaniach swoją 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze przedstawia bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi wyszukuje w 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorach lektury redaguje twórcze opowiadanie związane z treścią utworu, np. o zabawnej historii, która wydarzyła się w szkole

			opinię lekturze	lekturze określoneinformacji sporządza notatki • wyrażaswoją opinię lekturze	
63. Ludeczka da się lubić?!	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • podaje nazwę opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wymienia charakterystyczne cechy opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • określa 2–3 cechy bohatera utworu • porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • wskazuje w tekście charakterystyczne cechy opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się w sposób wyczerpujący na temat wydarzeń przedstawionych w tekście, odwołując się do znajomości całej lektury
64. Dobry sposób na przewiska	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa, czym jest podmiot liryczny w wierszu • określa, czym jest wers i strofa • wyjaśnia, czym jest wyraz bliskoznaczny 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wers i strofę • wskazuje wyrazy bliskoznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • określa nastrój wiersza • określa osobę mówiącą w wierszu • wymienia kilka cech bohatera wiersza • opowiada w 2–3 zdaniach o bohaterce utworu • dobiera wyrazy bliskoznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • opisuje zachowanie bohaterki utworu i wyraża swoją opinię na ten temat 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, jaka jest różnica między <i>przewiskiema</i> a <i>przydomkiem</i> • pracując w grupie, wymyśla ciekawe i zabawne przydomki odnoszące się do zalet oraz mocnych stron kolegów i koleżanek
65. Jak korzystać ze słownika wyrazów bliskoznacznych?	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy w słowniku wyrazów bliskoznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje wyrazy bliskoznaczne w słowniku synonimów 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje skróty i oznaczenia słownikowe • korzysta z słownika synonimów 	<ul style="list-style-type: none"> • trafnie dobiera wyrazy bliskoznaczne • podejmuje próby korzystania z internetowych wersji słownika 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika synonimów

<p>66. Nie wszyscy muszą być jednakowi</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze określa, czym jest opowiadanie 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wymienia charakterystyczne cechy opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie oraz cicho określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu i ich relacje wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu wskazuje w tekście charakterystyczne cechy opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się w wyczerpujący sposób na temat wydarzeń przedstawionych w tekście i wyjaśnia, jak rozumie słowa: <i>Nie wszyscy muszą być jednakowi</i>
<p>67–69. Każdy z nas potrafi zrozumieć zasady ortografii!</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady ortograficzne pisowni <i>rz i ż</i> poprawnie zapisuje wyrazy zakończone na: <i>-arz, -erz, -mistrz, -mierz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>rz i ż</i> poprawnie zapisuje wyrazy z <i>ż</i> po <i>l, ł, r, n</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy z <i>rz i ż</i> wymiennym korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje wyjątki w pisowni <i>rz</i> po spółgłoskach poprawnie zapisuje wyrazy z <i>rz i ż</i> wymiennym 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia <i>rz i ż</i>) samodzielnie sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego
<p>70–72. Niezwykłe cenne stare tenisówki</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie oraz cicho określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu i ich relacje wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje magiczne tenisówki Percy'ego i wyjaśnia, na czym polegała ich moc
<p>73–74. Jak opisać przedmiot?</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze elementy opisu przedmiotu podaje wyrazy opisujące wygląd przedmiotu opisuje ustnie w 2–3 zdaniach wygląd, wielkość, kształt, kolor przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje na temat wyglądu przedmiotu redaguje według wzoru opis przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje opis przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję wydziała akapity 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny i wyczerpujący opis przedmiotu, unikając powtórzeń
<p>75. Kto może zostać wielkim człowiekiem?</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno definiuje podmiot liryczny określa, czym 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz głośno, wyraźnie przedstawia podmiot liryczny w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa określa temat 	<ul style="list-style-type: none"> czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację opisuje adresata 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze wiersza wyjaśnia pisemnie, jak rozumie słowa <i>Nie wiadomo wcale, jak się Wielkość w życiu</i>

	<p>jest wers i rym</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazujew tekście wiersza wersy i rymy • wskazujeadresata utworu 	<p>wiersza</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia2–3 cechy, jakie powinna mieć osoba, która zasługuje na miano wielkiego człowieka 	<p>utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia cechy, jakie powinna mieć osoba, która zasługuje na miano wielkiego człowieka • wyjaśnia pisownię wielką literą wyrazu <i>Wielkość</i> 	<p><i>rozpoczyna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie przygotowujeinformacje o osobie, która zasługuje na miano <i>wielkiego człowieka</i>
76–77. Podsumowanie wiadomości do rozdziału 3.					
78. Wiosenny pejzaż	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kolory znajdujące się na obrazie • określa czas i miejsce przedstawionena obrazie • wymienia elementy pejzażu przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia elementy pejzażu przedstawione na obrazie • określa czas i miejsce przedstawione na obrazie • odróżnia pejzaż od portretu i martwej natury 	<ul style="list-style-type: none"> • określa dominujące na obrazie kolory • określa źródło światła i ruch • opisuje elementy pejzażu przedstawioneg ona obrazie • określa nastrój, jaki wywołuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • opisujepierwszy i drugi plan obrazu • wyjaśnia związek między obrazem a tytułem rozdziału 	<ul style="list-style-type: none"> • określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, orazzasadnia swoją wypowiedź • omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch
79. Co łączy Polaków?	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa, czym jest podmiot liryczny • wskazuje wers, strofy i rymy • określa pojęcie adresata utworu • odtwarza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny w wierszu • wskazujew tekście wiersza wersy, strofy i rymy • wskazujewers, w którym znajduje się zwrot do adresata utworu • wygłasza wiersz z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głośnie ważne słowa • określa temat wiersza • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór • wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z prawidłową dykcją 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • opisuje adresata utworu • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór • wyjaśnia, jak rozumie słowo <i>patriotyzm</i> • określa nastrój utworu • deklamuje wiersz, odpowiednio modulując głos i oddając nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze wiersza • przygotowuje dla rówieśników z innego kraju interesujące informacje o Polsce w wybranej formie (plakat, film, prezentacja)
80–81. Najważniejszy a pieśń Polaków	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza tekst hymnu z pamięci • przyjmuje odpowiednią postawę w czasie śpiewania hymnu • wymienia uroczystości i sytuacje, w czasie których śpiewany jest hymn państwowy • określa, czym jest rytm 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje adresata utworu • wskazuje podmiot liryczny w utworze • wskazuje w tekście wersy, strofy, rymy • odczytuje strofę, dzieląc wyrazy na sylaby 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat utworu • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny w utworze • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór • porównuje rytm w dwóch dowolnie wybranych 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa uczucia, jakie wyraża utwór, i wskazuje odpowiednie cytaty • określa nastrój utworu • wyjaśnia, na czym polega rytm utworu • objaśnia znaczenie wyrazów nieużywanych wspólnie 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje historię powstania polskiego hymnu państwowego • wyjaśnia, kim byli: Jan Henryk Dąbrowski, Stefan Czarniecki, Napoleon Bonaparte

			strofach		
82–83. Poetycki zachwytnadpolskim niebem	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór głośno • wskazuje wersy i rymy • odtwarza fragment utworu z pamięci • określa, czym jest porównanie i ożywienie 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór głośno, wyraźnie • wskazuje w tekście wersy i rymy • wskazuje porównania i ożywienie • wygłasza z pamięci fragment utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór, podkreślając głośnie ważne słowa • określa temat utworu • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór • wskazuje porównania i ożywienia • sporządza notatkę w formie tabeli o przedstawionym utworze • wypisuje przymiotniki i czasowniki • wygłasza z pamięci fragment utworu odpowiednim tempem, z prawidłową dykcją 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór, stosując odpowiednie tempo i intonację • objaśnia znaczenie wyrazów nieużywanych dziś • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór • określa nastrój utworu • wyjaśnia występujące w utworze porównania i ożywienia • nazywa uczucia, jakie wyraża utwór • wyjaśnia, dlaczego według tytułowego bohatera ojczyzna niebo jest piękniejsza od włoskiego • deklamuje fragment utworu, odpowiednio modulując głos i oddając jego nastrój 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • układa porównania opisujące inne zjawiska przyrody, np. deszcz, zachód słońca, tęczę
84. Jaką funkcję pełni przysłówek?	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje przysłówek wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje przysłówek w tekście • rozpoznaje przysłówki pochodzące od przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przysłówek od przymiotników • posługuje się przysłówkami w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa znaczenie przysłówków w zdaniu • dostrzega związek między przysłówkiem a czasownikiem 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje tekst z wykorzystaniem różnych, celowo dobranych przysłówek
85. Tajemnicze życzenie	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia realistyczne i 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy bohaterów utworu • określa 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada ciekawie o wydarzeniach przedstawionych w utworze, zachowując chronologię • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o księciu Popielu i sporządza notatkę na jego temat • wyjaśnia, na czym polegał obrzęd <i>postrzyżyny</i> Słowian

		fantastyczne	wydarzenia realistyczne i fantastyczne	zachowaniu • wyjaśniamorałpłynączy opowieści	
86. „Tutaj się osiedlimy...”	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • wymienia wydarzenia realistyczne i fantastyczne • określa, czym jest legenda 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne • wymienia charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • rozpoznaje czytany utwór jako legendę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o polskiej historii i sporządza na jej temat notatkę • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o herbie miejscowości, w której mieszka
87–88. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady ortograficzne pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje wyrazy z przeczeniem <i>nie</i> • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>nie</i> z czasownikami, rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy) • samodzielnie i sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego
89. Legenda o Juracie, bursztynie i sztormie	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • określa, czym jest legenda 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • wymienia charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, z podziałem na role • określa narratora utworu • opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • rozpoznaje czytany utwór jako legendę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia legendy związane z regionem, w którym mieszka • w sposób interesujący opowiada jedną z legend związanych z regionem, w którym mieszka • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, pisze opowiadanie legendarnych wydarzeniach, unikając powtórzeń • wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o pochodzeniu bursztynu

<p>90. Jak napisać plan wydarzeń?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest ramowy i szczegółowy plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje według chronologii plan ramowy wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje odtwór czy plan ramowy wydarzeń • przekształca czasowniki w rzeczowniki nazywające czynności 	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowuje plan ramowy w plan szczegółowy • stosuje odpowiedni układ graficzny 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny szczegółowy plan wydarzeń, unikając powtórzeń
<p>91. Fantazja czarnoksiężnika Krakowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • określa, czym jest legenda 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych • przedstawia bohaterów utworu • wymienia jedno miejsce realistyczne występujące w legendzie • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • wymienia charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie, z podziałem na role • opowiada w kilku zdaniach wydarzenia przedstawione w utworze • wymienia dwa miejsca realistyczne występujące w legendzie • określa wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • wymienia trzy miejsca realistyczne występujące w legendzie: rynek w Krakowie, kopalnie srebra w Olkuszu, Maczugę Herkulesa koło Pieskowej Skały • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • rozpoznaje czytany utwór jako legendę i wskazuje w nim charakterystyczne cechy legendy 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie powiedzeń: <i>Co nagle, to po diable; Jak się człowiek śpieszy, to się diabeł cieszy</i> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawny szczegółowy plan wydarzeń, unikając powtórzeń
<p>92. Niezwykłe spotkanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy Złotego Kaczora 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy Złotego Kaczora, uwzględniając jego sposób mówienia • wyraża swoją opinię o Złotym Kaczorze i jego zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w bibliotece lub internecie legendę o Złotej Kaczce • opowiada legendę o Złotej Kaczce

		fantastyczne			
93. Teatralne czary	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • definiuje podmiot liryczny w wierszu • określa, czym jest wers, strofa, rym • wyjaśnia pojęcie adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wersy, strofy i rymy • wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • opisuje adresata utworu • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się swoich wrażeniach z ostatnio obejrzanego przedstawienia teatralnego • wymyśla sposoby wykorzystania różnych przedmiotów codziennego użytku w teatrze
94. Kto pracuje w teatrze?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia osoby tworzące spektakl teatralny 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia osoby tworzące spektakl teatralny i opisuje ich pracę • przedstawia 2–3 zasady kulturalnego zachowania się w teatrze 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem • opowiada w kilku zdaniach o swojej wizji w teatrze, używając słownictwa związanego z teatrem 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy osób wykonujących zawody związane z teatrem • opowiada w ciekawy sposób o swojej wizji w teatrze, swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem • przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kilka nazwisk współczesnych twórców teatralnych
95–96. Przygotujemy inscenizację <i>Legendy warszawskim Bazyliżku</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno z podziałem na role • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne • określa, czym jest dramat jako tekst przeznaczony do wystawiania na scenie • zapisuje plan ramowy wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • wskazuje tekst główny i tekst poboczny • redaguje plan ramowy wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia oraz postacie realistyczne i fantastyczne • opisuje w 2–3 zdaniach <i>Legendę warszawskim Bazyliżku</i> • określa cechy dramatu • rozwija plan ramowy wydarzeń w plan szczegółowy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • opisuje <i>Bazyliżka</i> • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • określa cechy dramatu (tekst główny, tekst poboczny) • redaguje poprawny szczegółowy plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • pracując w grupie, planuje scenografię, rekwizyty, kostiumy, ruch sceniczny • pracując w grupie, przygotowuje inscenizację przedstawienia <i>Legendy warszawskim Bazyliżku</i>

97–98. Podsumowanie wiadomości z rozdziału 4.

<p>99. Ruszamy w podróż do baśniowej krainy</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia kolory znajdujące się na obrazie wymienia przedmioty i postacie występujące na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia elementy realistyczne i fantastyczne występujące na obrazie określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określa dominujące na obrazie kolory opisuje sytuację przedstawioną na obrazie określa nastrój, jaki wywołuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje umieszczone na obrazie przedmioty oraz postacie realistyczne i fantastyczne opisuje pierwszy i drugi plan obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch wyjaśnia związek między obrazem a tytułem rozdziału
<p>100–101. Dobroć nagrodzona</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze rozdziela wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne określa, czym jest baśń zapisuje ramowy plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem interpunkcyjnych przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wskazuje wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne wymienia charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie, z podziałem na role określa narratora utworu opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa wydarzenia i postacie realistyczne i fantastyczne określa 2–3 cechy głównej bohaterki utworu wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni redaguje ramowy plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o zachowaniu bohaterów rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni przedstawia moralność płynącą z baśni Kopciuszki 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze utworu wyjaśnia przyczynę popularności baśni Kopciuszki
<p>102. „Nie pomoże dobra wróżka...”</p>	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno z podziałem na role wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze rozdziela tekst główny i poboczny 	<ul style="list-style-type: none"> czyta z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem interpunkcyjnych przedstawia bohaterów utworu formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wskazuje dialogi i monolog wskazuje elementy plakatu teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu odczytuje humorystyczny charakter utworu odczytuje informacje z plakatu teatralnego określa cechy 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze wyraża swoją opinię o zachowaniu bohaterów przedstawia moralność płynącą z przedstawienia planuje grę aktorską i projektuje dekoracje, kostiumy, rekwizyty do przedstawienia określa cechy dramatu (tekst główny, tekst poboczny, podział na akty i sceny) 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze utworu przygotowuje plakat teatralny do szkolnego przedstawienia dowolnej baśni pracując w grupie, przygotowuje inscenizację <i>Kopciuszka</i>

			dramatu (podział na akty i sceny)		
103. Jak napisać zaproszenie?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze elementy zaproszenia redaguje zaproszenie w sposób ustny 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje zaproszenie według wzoru poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje zaproszenie stosuje zwroty do adresata i charakterystyczne sformułowania 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje pisemnie zaproszenie, uwzględniając konieczne elementy w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje zaproszenie i nadaje mu ciekawą formę graficzną
104. Jaką funkcję pełni przymek?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przymki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje przymki w tekście wskazuje wyrażenia przymkowe 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrażenia przymkowe 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie przymków w zdaniu rozdziela wyrażenia przymkowe wskazujące na miejsce wskazujące na czas 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje tekst z wykorzystaniem wyrażen przymkowych
105. W świecie baśni	<ul style="list-style-type: none"> wymienia tytuły znanych baśni rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów w baśni wymienia najbardziej znanych autorów baśni: H.Ch. Andersena, braci Grimm, Ch. Perrault 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada swoją ulubioną baśń opisuje magiczny przedmiot i jego właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje najbardziej znanych bohaterów baśni: H.Ch. Andersena, braci Grimm, Ch. Perrault opisuje magiczne przedmioty i ich właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje najbardziej znanych autorów baśni: H.Ch. Andersena, braci Grimm, Ch. Perrault i ich twórczość opowiada w ciekawy sposób ulubioną baśń redaguje opis magicznego przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje pytania i zadania dla uczestników szkolnego konkursu czytelniczego <i>W świecie baśni</i>
106. Wędrówka pełna przygód	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze rozdziela wydarzenia realistyczne i fantastyczne określa, czym jest baśń 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne wymienia charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie oraz cicho opowiada kilka zdań o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorach utworu rysuje ilustrację do baśni i przygotowuje teatrzyk kamishibai
107. Jaką funkcję pełni spójnik?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje spójniki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje spójniki w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia wypowiedź pisemną odpowiednimi spójnikami 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie spójników w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje tekst z wykorzystaniem spójników
108. Przecinki i spójniki	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady użycia przecinka przed podanymi spójnikami 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje przecinek zgodnie z zasadami interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpunkcyjnie zapisuje tekst 	<ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie zapisuje tekst z trudnościami interpunkcyjnymi (przecinek)

109–110. Chciwość nie popłaca	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • nazywa wydarzenia realistyczne i fantastyczne • nazywa baśń 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne • wymienia charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy bohaterów utworu • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni • przedstawia moralność z baśni o rybaku i złotej rybce 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • rysuje i ilustruje baśń, przygotowuje teatrzyk kamishibai
111–112. Jak napisać opowiadanie?	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest opowiadanie i wymienia jego części • opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń • redaguje opowiadanie na podstawie historyjki obrazkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada ustnie, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielny kompozycyjny wywiad • redaguje początek opowiadania podany temat • redaguje opowiadanie zgodnie z planem 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opowiadanie, zachowując kolejność wydarzeń i trójdzielny kompozycyjny 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opowiadanie twórcze • w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję • w wypowiedzi pisemnej wydziela akapity 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje poprawnie wyczerpujące opowiadanie twórcze, unikając powtórzeń
113. Dobroć nagrodzona	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia wydarzenia realistyczne i fantastyczne • definiuje baśń 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje wydarzenia realistyczne i fantastyczne • wymienia charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa wydarzenia realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy bohaterów utworu • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • rozpoznaje czytany utwór jako baśń i wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni • przedstawia pouczenie wypływające z baśni o szewczyku 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • redaguje opowiadanie, którego bohaterem jest postać baśni
113–114. Ucieczka z krainy baśni	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze • rozróżnia 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohatera utworu • wyraża swoją opinię o bohaterze i jego 	<ul style="list-style-type: none"> • pracując w grupie, redaguje baśń

	wydarzenia realistyczne i fantastyczne • definiuje baśń	wydarzeń przedstawionych utworze • wskazuje wydarzenia oraz postacie realistycznej i fantastycznej • wymienia charakterystyczne cechy baśni	wydarzenia realistyczne i fantastyczne • określa 2–3 cechy bohatera utworu • wskazuje w tekście dwie charakterystyczne cechy baśni	zachowaniu • rozpoznaje czytany utwór jako baśń wskazuje w nim charakterystyczne cechy baśni • rozpoznaje elementy rytmizujące utwór	
115–117. Praktyka czyni mistrza	• wymienia zasady ortograficzne pisowni <i>ch</i> • zapisuje poprawnie wyrazy z <i>ch</i> na końcu wyrazu	• stosuje zasady ortograficzne pisowni <i>ch</i> • poprawnie zapisuje wyrazy <i>hw</i> środkiem wyrazu	• tworzy formy pokrewne i poprawnie zapisuje wyrazy <i>zh</i> wymieniającym się na <i>g</i> , <i>z</i> , <i>ż</i> • korzysta ze słownika ortograficznego	• zapisuje poprawnie wyrazy <i>h</i> niewymiennym	• zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia <i>ch</i> i <i>h</i>) • samodzielnie sprawnie korzysta ze słownika ortograficznego • układa krótkie, zabawne historyjki, używając wyrazów z trudnościami ortograficznymi
118–119. Podsumowanie wiadomości z rozdziału 5.					
120. Co jest ważnym w życiu?	• wymienia koloryzacje znajdujące się na obrazie • nazywa postaci występujące na obrazie	• prezentuje postacie przedstawione na obrazie • określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie	• określa dominujące na obrazie kolory • opisuje sytuację przedstawioną na obrazie	• opisuje pierwszy i drugi plan obrazu • opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie • wyjaśnia, o czym może myśleć bohaterka obrazu	• określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź • wyjaśnia związek tematyki obrazu z tytułem rozdziału • omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch
121. Magiczne słowa	• czyta głośno • nazywa zwroty grzecznościowe	• czyta głośno i cicho • posługuje się zwrotami grzecznościowymi	• czyta głośno, wyraźnie • poznając nową osobę, przedstawia się w kilku zdaniach	• czyta głośno, stosując odpowiednie tempo • wyjaśnia, jak rozumie sformułowanie <i>słowa stanowią klucz do ludzi</i>	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>bon ton</i> , <i>taktowny</i> , <i>kindersztuba</i> , <i>savoir-vivre</i>
122. Jak przygotować podziękowanie?	• określa, czym jest forma podziękowania i wymienia jego najważniejsze elementy • redaguje ustne podziękowanie określonej sytuacji	• redaguje podziękowanie według wzoru • poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia	• redaguje podziękowanie • stosuje zwroty grzecznościowe	• redaguje pisemne podziękowanie, uwzględniając konieczne elementy • stosuje w wypowiedzi pisemnej odpowiednią kompozycję i układ graficzny	• samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje podziękowanie

<p>123. Gdy ludzie się różnią...</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie • określa narratora utworu • opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu i ich relacje • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje inny tytuł dla fragmentu tekstu • samodzielnie korzysta ze słownika języka polskiego
<p>124. Mogę przeciwstawić się przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu i ich relacje • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • pracując w grupie, ustala zasady, których przestrzeganie sprawi, że każdy będzie się czuł w szkole bezpiecznie
<p>125. Jak rozwiązywać konflikty?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze • wskazuje postacie oraz wydarzenia rzeczywiste i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie • określa narratora utworu • opowiada kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu • określa postacie oraz wydarzenia rzeczywiste i fantastyczne • pracując w grupie, redaguje podziękowanie w imieniu Ikuiego 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu i ich relacje • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • pisze samodzielnie podziękowanie w imieniu Ikuiego 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje opowiadanie o dalszych losach bohaterów
<p>126. Jak Karol Lew przeżywał stratę brata?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada kilku 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze utworu • samodzielnie, poprawnie pod względem językowymi ortograficznym, opisuje fantastyczną krainę Nangijalę

	<p>utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazywa uczucia: <i>smutek, rozpacz, żal, samotność, tęsknota</i> 	<p>wydarzeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<p>zdaniach wydarzeniach</p> <p>przedstawionych w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa 2–3 cechy bohaterów utworu • używa 2–3 nazw uczuć w notatce 	<p>przedstawionych w utworze</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa cechy bohaterów utworu i ich relacje • wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu • używa w notatce nazw uczuć: <i>smutek, rozpacz, żal, samotność, tęsknota</i> 	
<p>127. Jak zapisać rozmowę?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje dialog w tekście literackim 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia dialog odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi rozmowę na zadany temat • dobiera synonimy do czasowników: <i>powiedzieć, mówić</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje dialog na określony temat • poprawnie zapisuje rozmowę 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje dialog, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne
<p>128. Pisownia wielką literą – państwa, regiony, miasta, dzielnice, wsie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady ortograficzne pisowni wielką literą: nazw państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów • wymienia zasady pisowni małą literą: nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady ortograficzne pisowni wielką literą: nazw państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów • stosuje zasady pisowni małą literą: nazw mieszkańców miast, dzielnic, wsi 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje nazwy państw, miast, dzielnic, regionów, mieszkańców państw i regionów • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie zapisuje małą literą przymiotniki utworzone od nazw własnych 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie podane wyrazy z trudnościami ortograficznymi (pisownia małą i wielką literą)
<p>129. Lubię czytać komiksy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje dialogi w dymkach • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta komiks • wskazuje 2–3 charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada treść komiksu • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje uczucia i emocje przedstawione w rysunkach 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy własny komiks z poznanymi bohaterami
<p>130. Jak kot stał się lekarstwem a nerwy?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, z podziałem na role • wskazuje bohatera utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohatera utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada o kilku wydarzeniach w zdaniach wypowiedzi • określa 2–3 cechy głównego bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada o ciekawym sposobie wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohatera utworu • wyraża swoją opinię o bohaterze i jego zachowaniu • wyjaśnia, co oznacza określenie <i>praktyczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje opowiadanie o dalszych losach bohatera

				• przedstawia swoje sposoby radzenia sobie ze stresem	
131. Jak rozpoznać orzeczeniei podmiot?	• podaje nazwy głównych części zdania	• wskazuje podmiot jako wykonawcę czynności • wskazuje orzeczenie jako określenie czynności lub stanu	• wskazuje podmioty orzeczenia w podanych zdaniach	• rozpoznaje główne części zdania w tekście	
132–133. Czym różni się zdanie od równoważnika a zdania?	• określa, czym jest równoważnik zdania	• odróżnia zdanie od równoważnika zdania	• przekształca równoważniki zdania w zdania	• przekształca zdania w równoważniki zdania	
134. Przecinek w zdaniu	• wymienia zasady użycia przecinka w zdaniu • wymienia spójniki, przed którymi należy postawić przecinek • wymienia spójniki, przed którymi nie należy stawiać przecinka	• stosuje zasady użycia przecinka w zdaniu • stawia przecinek między wyrazami stanowiącymi wyliczenie	• poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe, stawiając przecinek przed spójnikami: <i>ale, lecz, czyli, bo, więc, a</i>	• stosuje przecinek zgodnie z zasadami interpunkcji	• bezbłędnie zapisuje tekst z trudnościami interpunkcyjnymi (przecinek)
135–136. Podsumowanie wiadomości z rozdziału 6.					
137. Gdybym znalazł się w takim miejscu...	• wymienia kolory znajdujące się na obrazie • nazywa postaci i elementy występujące na obrazie	• prezentuje postacie i elementy przedstawione na obrazie • określa czas i miejsce sytuacji przedstawionej na obrazie	• określa dominujące na obrazie kolory, źródło światła, ruch • opisuje sytuację przedstawioną na obrazie • określa nastrój, jaki wywołuje obraz	• opisuje pierwszy i drugi plan obrazu • opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej na obrazie • opisuje sposób przedstawienia zjawisk przyrody: wiatru, chmur, deszczu • opisuje umieszczone na obrazie elementy realistyczne i fantastyczne	• określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź • omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch • układa krótkie opowiadanie o wydarzeniach rozgrywających się w miejscu przedstawionym na obrazie
138–139. Pragnienia i potrzeby	• czyta głośno • wymienia bohaterów utworu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze	• czyta głośno i cicho • przedstawia bohaterów utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze	• czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa narratora utworu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa 2–3	• czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze • określa cechy bohaterów utworu • wyraża swoją	• samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje opowiadanie twórcze o dalszych losach bohatera

		utworze	cechy głównego bohatera utworu	opinię bohaterach i ich zachowaniu	
140. Zatopić się w marzeniach	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno • określa, czym jest podmiot liryczny • definiuje wersy i rymy • wyjaśnia pojęcie adresata utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz głośno, wyraźnie • przedstawia bohatera w wierszu • wskazuje w tekście wiersza wersy i rymy 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat wiersza • wyjaśnia, dlaczego poeta nazywa bohatera marzycielem • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór • określa nastrój utworu • wyraża swoją opinię o bohaterze wiersza • wypowiada się na temat swoich marzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje informacje o autorze wiersza • samodzielnie korzysta ze słownika języka polskiego • używa zwrotów: <i>zatopić się w marzeniach, uciekać w świat marzeń, marzyć na jawie</i>
141. Jak napisać ogłoszenie?	<ul style="list-style-type: none"> • określa, czym jest ogłoszenie i wymienia jego najważniejsze elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ogłoszenie według wzoru • poprawnie zapisuje datę i miejsce wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje ogłoszenie • pisze krótko, zwięźle i konkretnie • podaje informacje kontaktowe 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje pisemnie ogłoszenie, uwzględniając jego konieczne elementy • w wypowiedzi pisemnej stosuje odpowiednią kompozycję i układ graficzny 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje ogłoszenie
142. Kiedy marzenia się spełniają?	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór głośno • definiuje pojęcie podmiotu lirycznego i adresata utworu • określa, czym jest wers, rym, refren 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór głośno, wyraźnie • przedstawia podmiot liryczny • wskazuje w tekście wersy i rymy • wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata utworu • wskazuje w utworze refren 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór, podkreślając głosem ważne słowa • określa temat utworu • określa adresata utworu • określa podmiot liryczny • wymienia dwa uczucia, jakie wyraża utwór • wyszukuje w tekście radę, jakiej udzieli osoba mówiąca 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta utwór, stosując odpowiednie tempo i intonację • opisuje adresata utworu • przedstawia uczucia, jakie wyraża utwór • określa nastrój utworu • wyszukuje w tekście rady, jakich udzieli osoba mówiąca 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada pisemnie na pytania zawarte w piosenkach: <i>Dokąd biegną sny, gdy mija noc? Gdzie czekają, aż je znajdzie ktoś?</i>
143. Marzenia się spełniają	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno • wymienia bohaterów tekstu • wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno i cicho • przedstawia bohatera utworu • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, wyraźnie oraz cicho • określa temat artykułu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w tekście artykułu • korzystając z podanego słownictwa, redaguje wypowiedź pisemną na temat przedstawionych 	<ul style="list-style-type: none"> • zbiera informacje o działalności Fundacji Mam Marzenie • zbiera informacje i sporządza notatkę do gazetki szkolnej na temat: <i>Wolontariat w naszej szkole</i>

				artykule	
144–145. Ciekawe pomysły	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, z podziałem na role wymienia bohaterów utworu wymienia najważniejsze wydarzenia przedstawione w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno i cicho przedstawia bohaterów utworu przedstawia miejsce i czas wydarzeń formułuje 2–3 zdania na temat wydarzeń przedstawionych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, wyraźnie oraz cicho określa narratora utworu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa 2–3 cechy bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno, stosując odpowiednie tempo i intonację opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w utworze określa cechy bohaterów utworu wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu i prezentowanych pomysłach 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o wynalazku, który miał szczególne znaczenie dla ludzi, oraz przygotowuje na ten temat notatkę
146. Spotkanie z lekturą <i>Kajko i Kokosz. Szkoła latania</i>	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje dialogi w dymkach wymienia bohaterów komiksu wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> czyta komiks przedstawia bohaterów komiksu wskazuje 2–3 charakterystyczne cechy komiksu przedstawia miejsce i czas wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> określa 2–3 cechy bohaterów komiksu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie opisuje magiczne przedmioty odczytuje uczucia i emocje przedstawione na rysunkach 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje informacje o autorze komiksu wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w komiksie, odwołując się do znajomości całej lektury
147. Marzenie o lataniu	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje dialogi w dymkach wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> czyta komiks przedstawia bohaterów komiksu przedstawia miejsce i czas wydarzeń wskazuje 2–3 charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> określa 2–3 cechy bohaterów komiksu opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie układa ramowy plan wydarzeń wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie opisuje magiczne przedmioty odczytuje uczucia i emocje przedstawione na rysunkach układa szczegółowy plan wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> rysuje własny komiks o zabawnym wydarzeniu
148. Krótka historia komiksu	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje najbardziej znanych bohaterów w komiksach podaje tytuł swojego ulubionego komiksu wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najbardziej znanych bohaterów komiksów przedstawia w 2–3 zdaniach swój ulubiony komiks wymienia najbardziej znanych autorów komiksów wskazuje 2–3 charakterystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> określa początki sztuki komiksowej w Polsce przedstawia najbardziej znanych autorów komiksów przedstawia swój ulubiony komiks wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje początki sztuki komiksowej w Polsce i na świecie prezentuje najbardziej znanych autorów komiksów prezentuje ulubiony komiks określa charakterystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w bibliotece lub internecie informacje o pierwszych polskich komiksach

		cechy komiksu	charakterystyczne cechy komiksu • notuje w dowolnej formie najważniejsze informacje	cechy komiksu • sporządza notatkę	
149. Od marynarzy do rycerzy	• czyta głośno, z podziałem na role	• rozpoznaje charakterystyczne cechy wywiadu	• notuje rady dla początkujących twórców komiksów	• układa pytania do wywiadu	• wyjaśnia pisemnie, jak rozumie ostatnie dwa zdania wypowiedzi Janusza Christy
150. Jak odróżnić zdanie pojedyncze od złożonego?	• odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego	• wskazuje zdania składowe w zdaniu złożonym	• układa zdania złożone ze zdań pojedynczych	• stosuje odpowiednie spójniki, łącząc zdania pojedyncze w zdanie złożone	
151. Czym różni się zdanie nierozwinięte od zdania rozwiniętego?	• odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od zdania pojedynczego rozwiniętego	• wskazuje grupę podmiotu i grupę orzeczeniową w zdaniu pojedynczym rozwiniętym	• rozwija zdania nierozwinięte w zdania rozwinięte	• buduje zdania pojedyncze rozwinięte	
152. Przecinek w zdaniu złożonym	• wymienia zasady użycia przecinka w zdaniu • wymienia spójniki, przed którymi należy postawić przecinek • wymienia spójniki, przed którymi nie należy stawiać przecinka	• stosuje zasady użycia przecinka w zdaniu	• poprawnie oddziela przecinkiem zdania składowe	• stosuje przecinek zgodnie z zasadami interpunkcji	• bezbłędnie zapisuje tekst trudnościami interpunkcyjnymi (przecinek)
153. Marzę, by w przyszłości być...	• odczytuje dialogi w dymkach • wymienia bohatera komiksu • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	• czyta komiks • przedstawia bohatera komiksu i jego marzenia • przedstawia miejsce i czas wydarzeń • wskazuje 2–3 charakterystyczne cechy komiksu	• określa 2–3 cechy bohatera komiksu • przedstawia marzenia bohatera komiksu • opowiada w kilku zdaniach o wydarzeniach przedstawionych w komiksie • wskazuje charakterystyczne cechy komiksu	• określa cechy bohatera komiksu • opowiada w ciekawy sposób o wydarzeniach przedstawionych w komiksie • odczytuje uczucia i emocje przedstawione na rysunkach • wypowiada się na temat własnych marzeń	• przedstawia w dowcipny sposób kilka rysunków swoich marzeń • samodzielnie, zgodnie z wymogami dotyczącymi tej formy wypowiedzi, redaguje opowiadanie twórcze zatytułowane <i>Gdybym został Supermanem...</i>
154–155. Podsumowanie wiadomości z rozdziału 7.					
156. Wakacje tuż, tuż...	• wymienia kolory znajdujące się na obrazie • wymienia postaci	• prezentuje postacie przedstawione na obrazie • określa czas i	• określa dominujące na obrazie kolory, źródło światła • opisuje	• opisuje pierwszy i drugi plan obrazu • opowiada w kilku zdaniach o	• określa nastrój obrazu i uczucia, jakie wywołuje, oraz uzasadnia swoją wypowiedź • omawia elementy sztuki

	występujące na obrazie	miejsce przedstawione na obrazie	sytuację przedstawioną na obrazie • określa nastrój, jaki wywołuje obraz	sytuacji przedstawionej na obrazie • opisuje pejzaż i ukazane na obrazie postacie	plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch • wymyśla i opowiada historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie
--	------------------------	----------------------------------	---	--	--

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny – NOWE Słowa na start! dla klasy 6 szkoły podstawowej,
edycja do uszczuplonej podstawy programowej 2024

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą oraz:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą oraz:
2. Inni, obcy, tacy sami?	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> omawia kompozycję obrazu charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat specyfiki komiksu nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim obraz 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje problem przedstawiony na obrazie wyraża własny sąd o obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> bierze udział w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie
3. i 4. Wyobcowanie	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń omawia elementy świata przedstawionego wyjaśnia pojęcia: akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, fabuła wielowątkowa, narrator 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę fragmentu charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę fragmentu nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst określa doświadczenia bohaterów i porównuje je z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat wyobcowania i tolerancji
5. Zmartwienia	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń omawia elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę fragmentu charakteryzuje bohaterów fragmentu nazywa uczucia, których doświadcza bohaterka 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę fragmentu nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje dyskusję na temat sposobu traktowania osób z niepełnosprawnością

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie związek frazeologiczny 				
6. Czym jest starość?	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie puenty utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat sposobu postrzegania ludzi starych
7. Tolerancja religijna	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • omawia specyfikę miejsca akcji • charakteryzuje bohaterów fragmentu • nazywa uczucia, których doświadcza bohaterka 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia informacje na temat jednej z religii wymienionych we fragmencie • podejmuje dyskusję na temat tolerancji religijnej
8. i 9. Co już wiemy o odmiennych częściach mowy?	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i wskazuje odmienną część mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych • wymienia kategorie gramatyczne poszczególnych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje formę wskazanej części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje właściwe formy odmiennych części mowy w kontekście 	
10., 11., 12., 13. i 14. Rafał Kosik, Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych ludzi	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść powieści, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie powieści fantastycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat rozwoju techniki i jej wpływu na życie codzienne, wskazuje wady i zalety • podejmuje dyskusję na temat sztucznej inteligencji • tworzy opowiadanie w konwencji

	aukowa (science-fiction)				science-fiction
15. i 16. Jak redaguje charakterystykę?	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice pomiędzy charakterystyką a opisem postaci 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje w tekście przykłady ilustrujące wskazane cechy charakteru przygotowuje materiały do napisania charakterystyki 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy plan charakterystyki wskazanego bohatera literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy charakterystykę wskazanego bohatera literackiego stosuje zasady budowania akapitów 	
17. Wpływ otoczenia	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń omawia elementy świata przedstawionego wyjaśnia pojęcie stereotyp 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę fragmentu charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę fragmentu nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst odnosi problematykę poruszoną w fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat stereotypowego postrzegania innych ludzi przedstawia wybrany stereotyp
18. Jak korzystać ze słownika poprawnej polszczyzny?	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje hasło w słowniku poprawnej polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w słowniku potrzebne informacje 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje słownik poprawnej polszczyzny przy tworzeniu tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje wyjaśnienia, które pomagają zrozumieć przyczynę danej formy zapisu 	
19. Wykluczenie	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń omawia elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę fragmentu charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę fragmentu nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst odnosi problematykę fragmentu do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> bierze udział w dyskusji na temat przyczyn wykluczania niektórych osób
20. Człowiek wobec świata	<ul style="list-style-type: none"> referuje treść wiersza określa rodzaj literacki wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat podmiotu lirycznego wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę utworu nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd na temat wiersza interpretuje wiersz 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat zagrożeń, jakie dla

	podmiot liryczny		czytany tekst		relacji międzyludzkich niesie ze sobą rozwój technologii
21. Tęsknota	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wyjaśnia pojęcie uchodźca 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • wyjaśnia przyczyny, dla których bohaterowie musieli opuścić swój dom • charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa doświadczenia bohaterów i porównuje je z własnymi • omawia funkcję specyficznego języka, którym posługuje się narrator • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • interpretuje metaforyczne wypowiedzi babci • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat priorytetów, którymi kieruje się człowiek, zwłaszcza w sytuacji zagrożenia
22. Pisownia trudnych form rzeczowników i przymiotników	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje zasady pisowni zakończeń - dztwo, -dzki oraz -ctwo, -cki 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje właściwe formy wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawne przymiotniki od podanych rzeczowników 	
23. Podsumowanie i powtórzenie	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: narrator, powieść, świat przedstawiony, akcja, wątek, fabuła jednowątkowa, powieść fantastyczna 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

	<p>aukowa, charakterystyka, pisownia trudnych form rzeczowników i przymiotników, odmienne części mowy, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, słownik poprawnej polszczyzny</p>				
25. Trudne sprawy	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz • nazywa barwy użyte przez malarza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie • interpretuje funkcję barw 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje obraz z innymi tekstami kultury podejmującymi podobną problematykę
26. Ważne pytania	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • przytacza pytania zadane w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega pytanie filozoficzne 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje pojęcie szczęścia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własną opinię na temat zagadnień poruszonych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje inne pytania filozoficzne
27. Poetycki obraz jesieni	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję • określa nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • wyjaśnia znaczenia dosłowne i przenośne tekstu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje i interpretuje inne teksty przedstawiające jesień
28. Grypa duszy	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • wyjaśnia przyczyny, dla których dziadek podjął decyzję o przeprowadzce • charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje dyskusję na temat przyczyn melancholii • omawia obraz Fredericka

	świata przedstawion ego		wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów	doświadczeń	Cayley Robinsona
29. Dzieciństwo wobec dorosłości	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i adresata utworu • określa nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje i omawia różnice pomiędzy dorosłością a dzieciństwem 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia inne teksty kultury prezentujące obraz dzieciństwa
30. Strata bliskiej osoby	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawion ego • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcia: narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • wskazuje funkcję rodzaju narracji • charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołuje i interpretuje inne teksty kultury poruszające temat śmierci
31. Jak opisuje przeżycia wewnętrzne?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy opisu przeżyć wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje materiały do opisu przeżyć wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje plan opisu przeżyć wewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje pełny, spójny i poprawny opis przeżyć wewnętrznych • stosuje zasady budowania akapitów 	
32. Pierwsza miłość	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • wskazuje funkcję rodzaju narracji • charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat zachowań osób zakochanych

	<p>elementy świata przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcia: narracja pierwszoosobowa, narracja trzecioosobowa, pytanie retoryczne 		<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	własnych doświadczeń	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis przeżyć wewnętrznych Kaśki
33. Czym różnią się czasowniki dokonane od niedokonanych?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia zdania właściwymi formami czasowników • wskazuje formy dokonane w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w odpowiednim kontekście 	
34. Jaką funkcję pełnią czasowniki w stronie czynnej i biernej?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: strona czynna, strona bierna, czasowniki przechodnie, czasowniki nieprzechodnie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zdania, w których podmiot nie jest wykonawcą czynności • przekształca czasowniki ze strony czynnej na bierną i z biernej na czynną 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje czasowniki nieprzechodnie 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sytuacje, w których używa się strony biernej i wyjaśnia dlaczego 	
35. Pisownia trudnych form czasowników	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie bezokolicznika 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice w wymowie i pisowni podanych bezokoliczników • wyjaśnia zasady pisowni końcówek bezokoliczników 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy formy osobowe do podanych bezokoliczników • zapisuje bezokoliczniki od podanych form osobowych 	<ul style="list-style-type: none"> • używa trudnych form czasowników w dłuższym tekście 	
36. i 37. Samotność	<p>Wieczór Anny Kamieńskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny 	<p>Wieczór Anny Kamieńskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję <p>Rutka Joanny Fabickiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • wskazuje funkcję rodzaju narracji 	<p>Wieczór Anny Kamieńskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o problematyce utworu • określa znaczenia dosłowne i przenośne w wierszu • nazywa wrażenia, jakie 	<p>Wieczór Anny Kamieńskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje utwór <p>Rutka Joanny Fabickiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kontekst historyczny fragmentu książki Joanny Fabickiej

	<p>Rutka Joanny Fabickiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<p>wzbudza w nim czytany tekst</p> <p>Rutka Joanny Fabickiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • wskazuje elementy fantastyczne i określa ich funkcję • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa ich funkcję • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<p>problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje przenośnię użytą we fragmencie 	
38. Jaka funkcję pełnią zaimki?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje zaimków • podaje zasady używania dłuższych i krótszych form zaimków 	<ul style="list-style-type: none"> • używa zaimków w odpowiednim kontekście • zastępuje różne wyrazy zaimkami 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy odpowiednie formy zaimków • wskazuje jakie części mowy zastępują podane zaimki 	<ul style="list-style-type: none"> • używa dłuższych i krótszych form zaimków w odpowiednich kontekstach 	
39. Rodzinny kryzys	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • wskazuje funkcję rodzaju narracji • charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • wymienia cechy powieści detektywistycznej w utworze • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wybraną powieść detektywistyczną • redaguje opowiadanie z wątkiem detektywisty

	ego <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcia: powieść detektywistyczna, szyfr 		czytany tekst <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 		czynym
40. Ludzie telewizji	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia profesje związane z telewizją 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu programów telewizyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia specyfikę telewizji jako medium 	
41. Niewidzialne sprawy	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcia: teatr, fikcja literacka 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • wskazuje funkcję rodzaju narracji • charakteryzuje bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • wypowiada się na temat specyfiki teatru • nazywa emocje, których doświadczają bohaterowie • określa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat niewidzialnych ludzi i niewidzialnych spraw
42. Korzystanie z telefonu	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść artykułu • wyjaśnia pojęcia: e-higiena, fonoholizm 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat i główną myśl tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy artykułu prasowego we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia informacje o faktach od opinii 	
43 i 44. Podsumowanie i powtórzenie, Sprawdź wiedzę i umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: powieść detektywistyczna (kryminalna), 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

	narracja pierwszoosobowa, fikcja literacka, opis przeżyć wewnętrznych, pisownia trudnych czasowników, zaimki, czasowniki dokonane i niedokonane, strona czynna i bierna czasowników, czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, ludzie telewizji				
45. Jacy jesteśmy?	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję tła • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje fakt umieszczenia na obrazie rzeźby Rodina • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie
46. i 47. Bajki Ignacego Krasickiego	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat Ignacego Krasickiego • wyjaśnia pojęcia: bajka, morał, epika, uosobienie • relacjonuje treść bajek 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje uosobienia w bajkach i określa ich funkcję • wskazuje w utworach cechy gatunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia morał w bajkach • wskazuje wartości o których mowa w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajek do własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kontekst historyczny twórczości Ignacego Krasickiego
48. Prawda o ludziach zapisana w bajkach – Aleksander Fredro	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: bajka, morał, uosobienie • relacjonuje treść bajki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje uosobienie w bajce i określa jego funkcję • wymienia cechy bajki • podaje różnice pomiędzy bajką a baśnią 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia morał w bajce • wymienia wartości, o których mowa w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę bajki do własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat problemu zaprezentowanego w bajce
49. Relacje międzyludzkie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje uosobienie w bajce i określa jego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i omawia morał w 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje bajkę

w krzywym zwierciadle	bajka, morał, uosobienie • relacjonuje treść bajki	funkcję • wymienia cechy bajki	bajce • wymienia wartości, o których mowa w utworze	zdarzeniach • odnosi problematykę bajki do własnych doświadczeń	
50. Jak korzystać ze słownika terminów literackich?	• odnajduje żądane hasło w słowniku terminów literackich	• przy redagowaniu tekstów korzystać ze słownika terminów literackich		• krytycznie ocenia pozyskane informacje	
51. Kompleksy	• relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcia: wyrazy neutralne, wyrazy nacechowane emocjonalnie, zdrobnienia, zgrubienia	• określa tematykę fragmentu • wskazuje funkcję rodzaju narracji	• określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń • interpretuje zakończenie fragmentu	• uczestniczy w dyskusji na temat problematyk i poruszonej we fragmencie
52. Jak dyskutować?	• wyjaśnia pojęcia: dyskusja, teza, hipoteza, argument, przykład • podaje różnice pomiędzy tezą a hipotezą, argumentem a przykładem	• formułuje tezę bądź hipotezę do podanego problemu	• formułuje argumentację do podanej tezy	• rozróżnia argumenty odnoszące się do faktów i logiki oraz odwołujące się do emocji • aktywnie uczestniczyć w dyskusji	
53. Jak przygotować wypowiedź o charakterze	• wyjaśnia pojęcia: teza, argumenty	• formułuje tezę do podanych argumentów • wyjaśnia różnice	• formułuje argumentację do podanej tezy • wskazuje w	• tworzy argumentację potwierdzającą podaną tezę oraz	

argumentacyjnym?		<p>między argumentami odwołującymi się do faktów i logiki a argumentami emocjonalnymi</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w podanym tekście argumenty oraz przykłady 	<p>podanym tekście argumenty odwołujące się do faktów i logiki oraz argumenty emocjonalne</p>	zaprzeczającą jej	
54. Jak nas widzą inni?	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wypowiedź jako tekst nieliteracki • charakteryzuje bohaterkę fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat i główną myśl tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi doświadczenia bohaterki fragmentu do swoich 	
55. Refleksja o sobie samym	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • wyjaśnia znaczenia dosłowne i przenośne w wierszu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje obraz w kontekście wiersza
56. Co już wiemy o nieodmiennych częściach mowy?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia nieodmierne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy nieodmiennych części mowy • odróżnia nieodmierne części mowy od odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy przysłowki od podanych przymiotników • rozpoznaje nieodmierne części mowy w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • używa przysłówków w tekście • posługuje się przyimkami i spójnikami w tekście 	
57. Jaką funkcję pełnią wykrzyknik i partykuła?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: wykrzyknik i partykuła 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy nieodmiennych części mowy: wykrzyknika i partykuły • odróżnia nieodmierne części mowy od odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście partykuły i wykrzykniki 	<ul style="list-style-type: none"> • używa partykuł i wykrzykników w tekście 	
58. Pisownia nie z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni partykuły nie 	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje w tekście błędne zapisy nie z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia pisownię nie z różnymi częściami mowy w podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady poprawnej pisowni nie z różnymi częściami mowy we własnym tekście 	
59. Użycie dwukropka	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje zasady 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście, gdzie należy postawić 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia użycie 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje dwukropki we własnych tekstach 	

	używania dwukropka	dwukropek	dwukropka w podanych przykładach		
60. i 61. Podsumowanie i powtórzenie, Sprawdź wiedzę i umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: motto, apostrofa, bajka, morał, wypowiedź argumentacyjna, zasady dyskusji, nieodmienne części mowy, • wymienia zasady pisowni wyrazów z nie oraz zasady stosowania dwukropka 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
62. Odkrywanie świata	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz • określa miejsce, w którym znajdują się przedstawione postacie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie
63., 64., 65., 66. i 67. W pustyni i w puszczy Henryka Sienkiewicza	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat Henryka Sienkiewicza • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wątek główny i wątki poboczne • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych oraz drugoplanowych • wskazuje funkcję rodzaju narracji • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści przygodowej w utworze • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia tło historyczne powieści • wskazuje elementy zgodne z prawdą historyczną oraz te, które jej przeczą

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcie powieść przygodowa 		bohaterów		
68. Postrzeganie Afryki	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: mit, fakt, • relacjonuje treść artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat i główną myśl tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia stereotypowy obraz Afryki 	<ul style="list-style-type: none"> • konfrontuje przeczytane informacje z własnymi wyobrażeniami • wyjaśnia przyczyny zakorzenienia stereotypów na temat Afryki 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację o wybranym państwie afrykańskim
69. Kodeks turysty	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • dzieli tekst na części tematyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada swoją opinię na temat zasad przedstawionych w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację na temat wybranego kraju i jego specyfiki
70. Podróż oczami poety	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wyjaśnia przyczynę zastosowania cudzośćłowu • określa nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • określa znaczenia dosłowne i przenośne w wierszu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządza notatkę na temat jednego z miast przedstawionych w wierszu
71. Różne rodzaje muzeów	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia rodzaje muzeów 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje specyfikę poszczególnych muzeów 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia znane sobie muzea i przypisuje je do podanych kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wybrane muzeum 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje prezentację o różnych rodzajach muzeów
72. i 73. Co już wiemy o częściach zdania?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poszczególne części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w podanych zdaniach poszczególne części 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania tak, aby zastosować inny rodzaj podmiotu 	
74. Jak wyrażamy oczekiwania?	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza rodzaje perswazji • definiuje perswazję 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje poszczególne rodzaje perswazji 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkowuje sposób wyrażania oczekiwań do sytuacji oraz osoby 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje różne sposoby wyrażania oczekiwań 	

75. Znaki interpunkcyjne w dialogach	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady stosowania interpunkcji w dialogach 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje miejsca, w których należy postawić myślnik 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje, jakich znaków brakuje w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy dialog, stosując zasady interpunkcyjne 	
76. Jak urozmaicić wypowiedź twórczą?	<ul style="list-style-type: none"> definiuje wypowiedź twórczą wymienia elementy urozmaicające wypowiedź twórczą 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje dialog urozmaicający akcję podanego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wzbogaca podany tekst o elementy urozmaicające 	<ul style="list-style-type: none"> redaguje wypowiedź twórczą zawierającą elementy urozmaicające 	
77. Wspomnienia z podróży	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń omawia elementy świata przedstawionego wskazuje narratora 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę fragmentu charakteryzuje narratora oraz bohaterów fragmentu wskazuje funkcję rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę fragmentu nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst ocenia relację państwa Bongrain z ich wakacyjnego wyjazdu 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat sposobów relacjonowania swoich przeżyć
78. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady pisowni wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie podane wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia pisownię podanych słów 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy tekst, w którym stosuje pisownię wyrazów wielką i małą literą 	
79. i 80. Znajomość języków	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń omawia elementy świata przedstawionego wskazuje narratora 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę fragmentu charakteryzuje narratora oraz bohatera fragmentu wskazuje funkcję rodzaju narracji 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę fragmentu nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst wskazuje elementy komizmu 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	
81. Człowiek wobec przestrzeni	<ul style="list-style-type: none"> referuje treść wiersza określa rodzaj literacki wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środki stylistyczne i określa ich funkcję określa nastrój utworu wypowiada się na 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę utworu nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd na temat wiersza interpretuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> omawia obraz Bernta Groenvolda w odniesieniu do

	podmiot liryczny	temat podmiotu lirycznego	czytany tekst		omawianego wiersza
82. i 83. Podsumowanie i powtórzenie, Sprawdź wiedzę i umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: powieść przygodowa, wyrażanie oczekiwań (perswazja), wypowiedź twórcza • wymienia zasady pisowni wielką i małą literą • stosuje znaki interpunkcyjne w dialogach, • wymienia części zdania i określa ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
84. Na skrzydłach fantazji	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kompozycję obrazu • charakteryzuje postać przedstawioną na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję namalowanej przestrzeni • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje problem przedstawiony na obrazie • wyraża własny sąd o obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat problemu przedstawionego na obrazie
85. Widzenie świata	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tezę postawioną przez autora • wymienia argumenty, którymi posłużył się autor 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje zabiegi, za pomocą których autor nawiązuje kontakt z czytelnikiem 	<ul style="list-style-type: none"> • odnosi się do pytania postawionego na końcu tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady indywidualnego widzenia świata
86. Mowa muzyki	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • charakteryzuje narratora oraz bohaterów fragmentu • wskazuje elementy fantastyczne we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • wskazuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia obraz Mary DeLave w kontekście fragmentu

	<p>świata przedstawion ego</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcie wyrazy dźwiękonaśladowcze 		<p>wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów</p>	<p>doświadczeń</p>	
87. Ludzie muzyki	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia profesje związane z muzyką 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje zadania osób zaangażowanych przy tworzeniu muzyki 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa cechy, którymi powinni się charakteryzować przedstawiciele poszczególnych profesji 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia specyfikę muzyki jako dziedziny sztuki 	
88. Koncert Wojskiego	<ul style="list-style-type: none"> • streszcza fragment • omawia świat przedstawiony fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia etapy, na które można podzielić koncert Wojskiego • wskazuje środki stylistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje język fragmentu • omawia funkcję środków stylistycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy wpływające na melodyjność fragmentu • wyraża własną opinię o fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje teksty kultury, w których muzyka pełni istotną rolę
89. Pisownia ą, ę oraz om, on, em, en	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady pisowni ą, ę oraz om, on, em, en 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia wypowiedź podanymi czasownikami w odpowiednich formach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zapisu podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy tekst z użyciem poprawnych form 	
90., 91., 92., 93. i 94. John Ronald Reuel Tolkien, Hobbit, czyli tam i z powrotem	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść lektury, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawion ego • charakteryzuje narratora • wyjaśnia pojęcie powieść fantasy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • charakteryzuje bohaterów pierwszoplanowych • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • wskazuje cechy powieści fantasy w utworze • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • określa doświadczenia głównych bohaterów i porównuje je z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia inny tekst kultury w konwencji fantasy • porównuje książkę z filmem Petera Jacksona
95. Jak napisać opowiadanie twórcze na	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje opowiadanie twórcze na podstawie 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje alternatywne zakończenie wybranej legendy lub baśni 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy plan wydarzeń opowiadania twórczego 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy 	

podstawie baśni czy legendy?	baśni czy legendy				
96. Wyobraźnia	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje problematykę utworu • określa funkcję środków stylistycznych • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat funkcji wyobraźni w życiu
97. Pamiętny dzień	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • charakteryzuje narratora oraz bohaterów fragmentu • wyjaśnia funkcję rodzaju narracji • wskazuje elementy fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza czytany tekst • wskazuje uosobienie oraz wyrazy dźwiękonaśladowcze i określa ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat powodów czytania książek
98. Zagadka Mony Lisy	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz Leonarda da Vinci • wymienia propozycje interpretacji obrazu Leonarda da Vinci 	<ul style="list-style-type: none"> • określa główną myśl tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje ostatnie zdanie tekstu • wypowiada się na temat zaprezentowanych wariacji na temat obrazu Mona Lisa 	
99. Co już wiemy o wypowiedzeniach?	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia podział wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje typy wypowiedzeń w tekstach • przekształca równoważniki zdań w zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • łączy wypowiedzenia tak, aby powstały zdania złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • zdania pojedyncze nierozwinięte przekształca w zdanie pojedyncze rozwinięte 	
100. Jak łączą się wyrazy w zdaniu	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia związki wyrazowe (związek główny i związki poboczne) 	<ul style="list-style-type: none"> • w zdaniu wskazuje wyrazy, które tworzą związki główny i poboczne 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady związku głównego i związków pobocznych • wskazuje wyrazy poza związkami w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje związki wyrazowe 	

101. Przecinek w zdaniu pojedynczym – przypomnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zasady stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym 	<ul style="list-style-type: none"> w zdaniu wskazuje miejsca, w których powinien być przecinek 	<ul style="list-style-type: none"> koryguje zdania pojedyncze pod kątem interpunkcji 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy teksty, poprawnie stosując przecinki 	
102. i 103 Podsumowanie i powtórzenie, Sprawdź wiedzę i umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie posługuje się terminami i pojęciami: podtytuł, wyrazy dźwiękonaśladowcze, środki stylistyczne (poetyckie), opowiadanie twórcze na podstawie baśni czy legendy podaje zasady pisowni ą, ę oraz en, em, on, om, podaje zasady stawiania przecinka w zdaniu pojedynczym wymienia różne rodzaje wypowiedzeń, związki wyrazowe (główny i poboczne) podaje przykłady wyrazów poza związkami 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretuje wymagany materiał właściwie argumentuje uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
104. A było to dobre	<ul style="list-style-type: none"> opisuje obraz nazywa barwy użyte 	<ul style="list-style-type: none"> omawia kompozycję obrazu wypowiada się na temat sposobu 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje funkcję użytych barw przedstawia 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje problem przedstawiony na obrazie interpretuje 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje obraz z innymi tekstami

	przez malarza	przedstawienia postaci	skojarzenia związane z obrazem	wymowę obrazu • wyraża własny sąd o obrazie	kultury przedstawiającymi podobną problematykę
105. i 106. Co było na początku?	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • porządkuje informacje zaprezentowane w tekście • wyjaśnia pojęcia: Biblia, Księga Rodzaju • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia relacje pomiędzy Bogiem a człowiekiem we fragmencie • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego w wierszu • wskazuje środki stylistyczne w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia Boga • wyjaśnia funkcję powtórzeń w tekście • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • omawia sposób przedstawienia Boga w wierszu • określa problematykę utworu • omawia funkcję środków stylistycznych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat fragmentu • interpretuje wiersz • wyraża własny pogląd na temat wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje sposób ukazania stworzenia świata w Biblii i w mitologii
107. Pierwsi ludzie	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu • wyjaśnia pojęcia: Biblia, raj, Eden, związek frazeologiczny 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat i główną myśl fragmentu • odnosi opis Anny Kamińskiej do pierwowzoru biblijnego 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób przedstawienia Boga we fragmencie 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretuje znaczenie wyrażen niedosłownych 	<ul style="list-style-type: none"> • w kontekście przeczytanego fragmentu omawia obraz Erastusa Salisburyskiego
108. Punkt widzenia	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora • wyjaśnia 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia sposób w jaki fragmenty odnoszą się do Biblii • charakteryzuje bohaterów fragmentu • określa temat fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi sposób przedstawienia Adama i Ewy do stereotypów dotyczących płci • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat: Skąd się biorą różnice w naszym postrzeganiu rzeczywistości?

	pojęcia: wyrazy neutralne, wyrazy nacechowane emocjonalnie , zdrobnienia, zgrubienia				
109. Motywy biblijne	<ul style="list-style-type: none"> wymienia motywy biblijne obecne w kulturze 	<ul style="list-style-type: none"> omawia pochodzenie wskazanych motywów biblijnych wymienia związki frazeologiczne pochodzące z Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie oraz pochodzenie związków frazeologicznych pochodzących z Biblii 	<ul style="list-style-type: none"> odnajduje motywy biblijne w tekstach kultury 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje prezentację na temat wybranego motywu biblijnego
110. Czy ziarno wyda plon?	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść przypowieści wyjaśnia pojęcia: Biblia, przypowieść 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście cechy gatunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści wskazuje wartości zaprezentowane w przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd o tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat przyczyn dla których Jezus z Nazaretu posługiwał się przypowieściami omawia obraz Vincenta van Gogha w kontekście omawianej przypowieści
111. Ludzka dobroć	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść przypowieści wyjaśnia pojęcia: Biblia, przypowieść 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę przypowieści omawia zachowanie bohaterów fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje przesłanie przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> odnosi wydarzenie opisane we fragmencie do własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat okazywania współczucia i pomocy w codziennym życiu
112. Korzystanie z talentu	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje treść przypowieści wyjaśnia pojęcia: Biblia, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście cechy gatunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści wskazuje wartości 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża własny sąd o tekście 	<ul style="list-style-type: none"> uczestniczy w dyskusji na temat wykorzystywania

	przypowieść, talent		zaprezentowane w przypowieści		swoich możliwości
113. Wartość przygotowań	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść przypowieści • wyjaśnia pojęcia: Biblia, przypowieść, talent 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje w tekście cechy gatunkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia metaforyczne znaczenie przypowieści • wskazuje wartości zaprezentowane w przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat okoliczności, w których należy zachować przezorność
114. Dobroczynca ludzkości	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść mitu • wyjaśnia pojęcia: mit, mitologia, Olimp, Prometeusz, Zeus 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteryzuje bohatera fragmentu • określa tematykę fragmentu • podaje cechy mitu w podanym fragmencie • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • porównuje początki ludzkości przedstawione w Biblii i w mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat najważniejszych bogów greckich
115. W drodze do Itaki	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje adresata lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat wiersza • wskazuje środki stylistyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę wiersza • omawia funkcję środków stylistycznych • określa nastroj wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • wypowiada się na temat Odyseusza • interpretuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat tez postawionych w wierszu Leopolda Staffa
116. W świecie mitów	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia najważniejsze postacie z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje najważniejsze postacie z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje teksty kultury współczesnej, w której obecne są motywy biblijne 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia przyczyny wpływu mitologii na kulturę wieków późniejszych 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia wybrany tekst kultury zawierający odwołania do mitologii
117. Jak napisać opowiadanie twórcze na podstawie mitu lub przypowieści?	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • proponuje alternatywne zakończenie wybranego mitu lub przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje plan wydarzeń opowiadania twórczego 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opowiadanie twórcze na podstawie mitu czy przypowieści 	
118. Zasady postępowania	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawion 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • charakteryzuje narratora oraz bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza czytany tekst • wskazuje wartości w utworze oraz 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat konieczności przestrzegania zasad

	ego • wskazuje narratora		określa wartości ważne dla bohaterów		
119. Tolerancja	• referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego	• wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego	• określa problematykę utworu • określa funkcję środków stylistycznych • nazywa wrażenia, jakie wzbudza czytany tekst • określa nastrój utworu	• wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie tytułu	• uczestniczy w dyskusji na temat wartości nadających życiu sens
120. Użycie nawiasu	• relacjonuje zasady używania nawiasu	• wyjaśnia, dlaczego w podanym tekście zastosowano nawiasy	• uzupełnia podany tekst o nawiasy	• redaguje tekst z użyciem nawiasów	
121. Radość obdarowywania	• relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora • wyjaśnia pojęcie powieści obyczajowej	• określa tematykę fragmentu • charakteryzuje narratora oraz bohaterów fragmentu	• określa problematykę fragmentu • nazywa emocje, których doświadczają bohaterowie • wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów	• wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich własnych doświadczeń	• uczestniczy w dyskusji na temat problemu poruszonego we fragmencie
122. Pisownia wyrazów obcych	• wymienia sposoby zapisywania wyrazów obcego pochodzenia	• uzupełnia podany tekst odpowiednią formą wyrazu obcego	• uzupełnia podany tekst właściwie zapisanymi słowami obcego pochodzenia	• stosuje oryginalną oraz spolszczoną wersję zapisu wyrazów obcych	
123. Jak rozpoznać zdania złożone współrzędnie i podrzędnie?	• definiuje zdanie złożone • wymienia cechy zdań złożonych współrzędnie	• rozpoznaje zdania złożone współrzędnie • rozpoznaje zdania złożone podrzędnie	• nazywa rodzaje zdań złożonych		

	i zdań złożonych podrzędnie				
124. Jak rozpoznaje typy zdań złożonych współrzędnie?	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy różnych typów zdań współrzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje poszczególne typy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy i zapisuje zdania złożone współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje wykresy zdań złożonych współrzędnie 	
125. i 126. Podsumowanie i powtórzenie, Sprawdź wiedzę i umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie posługuje się terminami i pojęciami: powieść obyczajowa, przypowieść, powtórzenie, opowiadanie twórcze na podstawie mitu lub przypowieści podaje zasady pisowni wyrazów obcych podaje zasady użycia nawiasu określa różnicę między zdaniami złożonymi współrzędnie a zdaniami złożonymi podrzędnie wymienia typy zdań złożonych współrzędnie (łączone, rozłączne, przeciwstawne, wynikowe) 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretuje wymagany materiał właściwie argumentuje uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje bogate konteksty formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
127. Spotkania	<ul style="list-style-type: none"> opisuje 	<ul style="list-style-type: none"> omawia kompozycję 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje problem 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje

z naturą	obraz • nazywa barwy użyte przez malarza	obrazu • charakteryzuje postacie przedstawione na obrazie	na temat sposobu przedstawienia zwierząt • nazywa wrażenia oraz skojarzenia, jakie wzbudza w nim obraz	przedstawiony na obrazie • interpretuje funkcję barw • interpretuje tytuł obrazu • wyraża własny sąd o obrazie	obraz z innymi tekstami kultury poruszający mi podobną problematykę
128. Zdziwienie światem	• referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny	• wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego	• określa problematykę utworu • wyjaśnia funkcję środków stylistycznych • nazywa wrażenia, jakie wzbudza czytany tekst • określa nastrój utworu	• wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje znaczenie tytułu	• wymienia zaobserwowane przez siebie cuda natury
129. Uczucia zwierząt	• referuje treść artykułu	• wskazuje cechy artykułu prasowego w tekście • określa temat tekstu	• określa główną myśl tekstu • odróżnia informacje o faktach od opinii • wskazuje i nazywa wartości opisane w artykule	• wyraża własny sąd o temacie artykułu • wypowiada się na temat ostatniego zdania w artykule	• uczestniczy w dyskusji na temat sposobu traktowania zwierząt przez ludzi
130. Człowiek w cywilizowanym świecie	• referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny	• wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego	• określa problematykę utworu • wyjaśnia funkcję środków stylistycznych • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa nastrój utworu	• wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje utwór	• uczestniczy w dyskusji na temat wpływu przemian cywilizacyjnych na człowieka
131. Co dziedziczymy?	• referuje treść komiksu • wyjaśnia pojęcie komiks • omawia świat przedstawiony	• określa temat utworu • charakteryzuje bohaterów komiksu	• określa problematykę utworu • nazywa wrażenia, jakie budzi w nim komiks • wskazuje wartości zaprezentowane	• interpretuje zakończenie komiksu • charakteryzuje komiks jako tekst kultury, wskazuje charakterystyczne dla niego cechy	• uczestniczy w dyskusji na temat wpływu przemian cywilizacyjnych na życie człowieka

			w komiksie		
132. Jak napisać list oficjalny?	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje list oficjalny 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia części, z których składa się list oficjalny • wybiera argumenty adekwatne do określonego listu oficjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca podaną wiadomość w list oficjalny • koryguje podany przykład listu oficjalnego 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje list oficjalny 	
133. Jak kulturalnie się porozumiewać?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy języka potocznego • wymienia elementy składające się na etykietę językową 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej odmiany języka, a w jakich – nieoficjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice pomiędzy językiem mówionym a językiem pisany 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się różnymi odmianami języka stosownie do sytuacji 	
134. Co już wiemy o głoskach i sylabach?	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia głoski od liter • dzieli głoski na samogłoski i spółgłoski 	<ul style="list-style-type: none"> • definiuje głoski, sylaby i litery 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia spółgłoski miękkie od twardych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje słowa, w których litera i oznacza tylko miękkość głoski, w których – tworzy sylabę 	
135. Jak rozróżnić głoski dźwięczne i bezdźwięczne oraz ustne i nosowe?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych • wymienia cechy głosek ustnych i nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne w podanych wyrazach • wskazuje głoski ustne i nosowe w podanych wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia głoski dźwięczne od bezdźwięcznych oraz ustne od nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje głoski dźwięczne i bezdźwięczne, ustne i nosowe w tekście 	
136. Jak akcentować wyrazy? Jak intonować zdania?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia sytuacje, kiedy akcentujemy wyrazy na trzecią i na czwartą sylabę od końca • definiuje słowo intonacja 	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje akcent paroksytoniczny jako dominujący w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje akcent w podanych wyrazach 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta podany tekst, poprawnie akcentując wszystkie wyrazy 	
137. i 138. Pisownia wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia zasady pisowni ó i u, rz i ż oraz ch i h 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia podane słowa odpowiednimi literami 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wyrazy pokrewne uzasadniające pisownię • poprawnie zapisuje podane 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy tekst, w którym stosuje poprawną pisownię wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h 	

			słowa		
139. Człowiek i natura	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • omawia sytuację liryczną 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • określa funkcję środków stylistycznych • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje inne teksty kultury mówiące o sposobie postrzegania natury przez człowieka
140. Jak poprawnie używa średnika?	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, do czego służy średnik w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, w jakim celu został użyty średnik we wskazanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnia podany tekst średnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • układa tekst z zastosowaniem średników 	
141. Walka z plastikiem	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść fragmentu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje we fragmencie cechy artykułu prasowego • określa temat tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa główną myśl tekstu • omawia funkcję śródtytułów • odróżnić informacje o faktach od opinii • wskazuje i nazywa wartości opisane w artykule 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o temacie artykułu • wyjaśnia, w jakim celu autor przywołuje dane wyrażone liczebnikami 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia fotografię umieszczoną w podręczniku w kontekście przeczytanego artykułu
142. i 143. Podsumowanie i powtórzenie, Sprawdź wiedzę i umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • podaje zasady pisania listu oficjalnego • wymienia zasady pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h, • podaje zasady stosowania średnika • rozróżnia spółgłoski miękkie i twarde 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciąga wnioski • określa własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

	<ul style="list-style-type: none"> • określa funkcje litery i • rozróżnia głoski dźwięczne i bezdźwięczne, głoski ustne i nosowe • podaje zasady wymowy (zasady akcentowania, zasady intonacji) 				
144. Kartki z kalendarza	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje obraz • nazywa barwy użyte przez malarza 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia kompozycję obrazu • wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje problem przedstawiony na obrazie • nazywa wrażenia oraz skojarzenia, jakie wzbudza w nim obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje problem przedstawiony na obrazie • interpretuje funkcję barw • interpretuje tytuł obrazu • wyraża własny sąd o obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat sztuki w przestrzeni publicznej
145. 11 listopada – Narodowe Święto Niepodległości	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść fragmentu • wyjaśnia pojęcie patriotyzm 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat fragmentu • formułuje w punktach, na czym polega współczesny patriotyzm 	<ul style="list-style-type: none"> • określa główną myśl tekstu • wskazuje i nazywa wartości opisane w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję porównania do ogrodnika • wyraża własny sąd o temacie artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat różnych sposobów postrzegania słowa patriotyzm
146. 24 grudnia – Wigilia świąt Bożego Narodzenia	<ul style="list-style-type: none"> • referuje treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat utworu • wypowiada się na temat specyfiki wiersza Ludwika Jerzego Kerna 	<ul style="list-style-type: none"> • omawia funkcję epitetów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża swoją opinię na temat wiersza • omawia symbolikę ozdób choinkowych 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat różnych sposobów świętowania Bożego Narodzenia
147. 14 lutego – walentynki	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść fragmentu, ustala kolejność zdarzeń • omawia 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę fragmentu • charakteryzuje narratora oraz bohatera fragmentu • nazywa emocje, których doświadcza 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę fragmentu • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • odnosi problematykę poruszoną we fragmencie do swoich 	<ul style="list-style-type: none"> • uczestniczy w dyskusji na temat przyczyn negatywnego

	elementy świata przedstawionego • wskazuje narratora	bohater	• wskazuje wartości w utworze oraz określa wartości ważne dla bohaterów	własnych doświadczeń	nastawienia do walentynek
148. 2 kwietnia – Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci	• referuje treść listu	• określa temat listu • wylicza, z czego składa się wyobrażenie według autorki listu	• wyjaśnia sformułowania metaforyczne użyte w liście	• omawia problematykę listu • wyraża własny sąd o treści listu	• omawia książki, które najintensywniej zapadły mu w pamięć
149. Wielkanoc	• referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki • wskazuje podmiot liryczny	• wskazuje środki stylistyczne • wypowiada się na temat podmiotu lirycznego	• określa problematykę utworu • wyjaśnia funkcję środków stylistycznych • nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst • określa nastrój utworu	• wyraża własny sąd na temat wiersza • interpretuje utwór	• przedstawia różne sposoby świętowania Wielkanocy

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

***NOWE Słowa na start!*, klasa 7, edycja do uszczuplonej podstawy programowej 2024**

Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń potrafi:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Charaktery	• opisać obraz • nazwać barwy użyte przez artystę	• przedstawić skojarzenia związane z obrazem • wyrazić swoją opinię na temat obrazu	• zinterpretować znaczenie barw • wyjaśnić, dlaczego na obrazie są dwa wizerunki tego samego mężczyzny	• zinterpretować tytuł obrazu • zinterpretować przesłanie obrazu w kontekście prawdy o człowieku	• podjąć dyskusję na temat przyczyn postrzegania tej samej osoby na różne sposoby • porównać obraz z

					innymi tekstami kultury podejmującymi temat postrzegania człowieka z różnych perspektyw
3. Wytrzymałość	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj literacki utworu • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować główną bohaterkę utworu • omówić postawy pozostałych bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia opisanej historii w artykułach prasowych 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wpływ narracji na odbiór utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wywiadu z autorką wypowiedzieć się na temat funkcji humoru w tekstach literackich
4. Podróż w czasy starożytne	<ul style="list-style-type: none"> • określić ramy czasowe starożytności 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat wierzeń ludzi żyjących w starożytności • wymienić najważniejsze cechy antycznej sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat dziedzictwa kulturowego wywodzącego się z religii 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić osiągnięcia cywilizacyjne, które zawdzięczamy ludziom żyjącym w starożytności 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat dziedzictwa cywilizacyjnego starożytności, wartościując je • omówić wybrane dzieła antycznej sztuki
5. Niezłomność	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentów tekstu • wymienić przydomki Ateny i przypisywane jej atrybuty 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy charakteru Ateny i zilustrować je przykładami 	<ul style="list-style-type: none"> • określić temat mitu i wyjaśnić jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić postępowanie bogini 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wpływu emocji na postępowanie
6. Pokora	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentu tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • ułożyć plan wydarzeń przedstawionych w przypowieści • wymienić cechy bohaterów przypowieści i zilustrować je przykładami 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić zachowanie ojca • wypowiedzieć się na temat emocji towarzyszących starszemu synowi 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować morał przypowieści • wyjaśnić znaczenie frazeologizmu <i>syn marnotrawny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sensu dawania komuś drugiej szansy • omówić obraz Keitha Vaughana <i>Powrót syna marnotrawnego</i> • odnaleźć w różnych źródłach inne realizacje motywu syna marnotrawnego
7. Silny charakter (lektura)	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera • zinterpretować wskazane słowa 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy sposobu przedstawienia rekinów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sentencji i odnieść te

uzupełniająca)					słowa do wybranych tekstów kultury
8. Czarny charakter	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentów tekstu • wymienić cechy Lorda Voldemorta • omówić metody działania Lorda Voldemorta 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać cele Lorda Voldemorta • wymienić przeciwników Lorda Voldemorta 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić działania podejmowane przez Zakon Feniksa po to, aby unieszkodliwić Lorda Voldemorta • odnieść określenie <i>czarny charakter</i> do Lorda Voldemorta 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić postawę Korneliusza Knota 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić postać będącą antywzorem z innego tekstu kultury
9. Jak komponować tekst i budować akapity?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy dobrze skomponowanego tekstu • wskazać w podanym tekście główne zdanie akapitu 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować plan wypowiedzi argumentacyjnej • uporządkować wskazaną wypowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawić wskazane wypracowanie • sformułować wstęp do wypracowania • wskazać wyrazy i wyrażenia sygnalizujące powiązania między zdaniami 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć wewnątrznie uporządkowane, spójne wypracowanie 	
10. i 11. Jak napisać opowiadanie inspirowane mitem lub przypowieścią?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy mitu i przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • zgromadzić informacje na temat symbolicznego znaczenia postaci mitologicznych • zgromadzić informacje na temat metaforycznej wymowy przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy tekstu współczesnej wersji mitu • dokonać analizy tekstu współczesnej wersji przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> • zredagować opis przeżyć wewnętrznych postaci mitologicznej i/lub biblijnej • stworzyć opowiadanie inspirowane mitem i/lub przypowieścią 	
12. i 13. Odmienne i nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić odmienne i nieodmienne części mowy • scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • nazwać części mowy występujące w tekście • określić formy odmiennych części mowy • uzupełnić tekst właściwymi przymkami 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcić formy czasowników • użyć czasowników we właściwych formach • przeredagować zdania, używając właściwych zaimków 	<ul style="list-style-type: none"> • użyć w zdaniach właściwych spójników 	
14. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić części mowy, z którymi <i>nie</i> piszemy łącznie i rozdzielnie • wymienić wyjątki od obowiązujących reguł 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić tekst poprawnie zapisanymi wyrazami z <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać regułę ortograficzną właściwą dla podanych przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> • zredagować tekst, w którym występują poprawnie zapisane wyrazy z <i>nie</i> 	
15. Imiesłowy przymiotnikowe	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować imiesłowy • zdefiniować imiesłowy przymiotnikowe czynne i bierno • omówić regułę tworzenia imiesłowów przymiotnikowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać imiesłowy przymiotnikowe w podanym tekście 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać imiesłowy przymiotnikowe w tekście i podzielić je na kategorie • uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przymiotnikowymi 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcić formy czasowników w imiesłowy przymiotnikowe • utworzyć i nazwać imiesłowy przymiotnikowe 	
16. Imiesłowy przysłówkowe	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować imiesłowy przysłówkowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać imiesłowy przysłówkowe w 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać imiesłowy przysłówkowe w tekście i podzielić je na kategorie 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcić formy czasowników w imiesłowy 	

e	współczesne i uprzednie • omówić regułę tworzenia imiesłowów przysłówkowych	podanym tekście	• uzupełnić tekst właściwymi imiesłowami przysłówkowymi	przysłówkowe • utworzyć i nazwać imiesłowu przysłówkowe	
17. Pisownia <i>nie</i> z imiesłowami	• wymienić zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami	• zastąpić określenia oznaczające cechy imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>	• utworzyć imiesłowu z przeczeniem <i>nie</i>	• zredagować tekst, w którym występują imiesłowu z przeczeniem <i>nie</i>	
18. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>starożytność, sztuka antyczna, mit, przypowieść (parabola), symbol, epika, odmienne i nieodmienne części mowy, imiesłowu przymiotnikowe czynne i biernie, imiesłowu przysłówkowe współczesne i uprzednie, kompozycja tekstu, opowiadanie inspirowane mitem lub przypowieścią</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
19. Cienie i blaski życia	• opisać obraz	• opisać postacie przedstawione na obrazie • omówić kolorystykę dzieła	• odnieść sytuację przedstawioną na obrazie do jego tytułu • omówić kompozycję dzieła	• wypowiedzieć się na temat roli gry światła	• omówić wybrany tekst kultury tematycznie zbliżony do dzieła Auguste'a Renoira
20. Szczęście w nieszczęściu	• omówić treść fragmentów tekstu	• opisać reakcje mędrca na poszczególne okoliczności • określić myśl przewodnią poznanej bajki filozoficznej	• omówić funkcję pytań retorycznych w tekście	• zinterpretować funkcję odniesień do zjawisk przyrody w tekście	• zinterpretować obraz Olega Kharkhana <i>Tragiczny list</i> w kontekście poznanej bajki filozoficznej
21. Podróż w czasy renesansu	• określić ramy czasowe renesansu • wyjaśnić pochodzenie nazwy epoki	• zdefiniować humanizm • wymienić najważniejsze dokonania renesansowe i określić ich funkcję • wymienić najważniejszych	• omówić specyfikę sztuki renesansowej	• omówić dzieło renesansowe	• omówić wybrane dzieło lub wynalazek Leonarda da Vinci • opisać renesansowe miasto idealne

		twórców epoki			
22. Twórca i jego dzieło – Jan Kochanowski	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować twórczość poety 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać elementy renesansowe w twórczości Jana Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić funkcję Czarnolasu w twórczości poety 	
23. Pół żartem, pół serio (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść utworów 	<ul style="list-style-type: none"> określić charakter fraszek 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać elementy humoru we fraszkach 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób obrazowania w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać konteksty utworów i nawiązania do nich
24. Na scenie życia (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>fraszka</i>, <i>wiersz sylabiczny</i>, <i>rym</i>, <i>powtórzenie</i> omówić treść fraszki wskazać środki stylistyczne użyte przez Jana Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić układ rymów we fraszce wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>fraszka</i> w różnych kontekstach 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję powtórzenia na początku fraszki omówić funkcję środków stylistycznych użytych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję wyliczenia wartości ważnych dla człowieka zinterpretować dwa ostatnie wersy utworu w odniesieniu do toposu świata jako teatru 	<ul style="list-style-type: none"> omówić cechy wspólne poznanych fraszek
25. Wartość zdrowia (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>apostrofa</i> omówić treść fraszki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać środki stylistyczne użyte przez poetę 	<ul style="list-style-type: none"> określić funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór określić funkcję wyliczenia 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować główną myśl fraszki zinterpretować funkcję uosobienia w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat aktualności poznanej fraszki
26. i 27. Przepis na szczęście (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>archaizm</i> omówić treść utworów wskazać podmiot liryczny każdej z fraszek wskazać adresata lirycznego fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i> wskazać archaizmy w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego każdej z fraszek wskazać apostrofę we fraszce <i>Na lipę</i> i wyjaśnić jej funkcję przedstawić współczesne formy wskazanych archaizmów 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić stosunek Jana Kochanowskiego do natury na podstawie fraszki <i>Na lipę</i> określić kontekst biograficzny fraszki <i>Na dom w Czarnolesie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić renesansowy charakter fraszek 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia
28. Być szczęśliwym	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść wiersza wskazać podmiot liryczny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu podzielić wiersz na części tematyczne 	<ul style="list-style-type: none"> omówić symbolikę ogrodu, przywołując kontekst biblijny określić funkcję środków stylistycznych użytych przez poetę zinterpretować tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować przyjęcie przez podmiot liryczny postawy wyprostowanej omówić postrzeganie szczęścia przez podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> omówić język utworu Czesława Miłosza wypowiedzieć się na temat życia i twórczości poety
29. Wiejska sielanka (lektura)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>pieśń</i> omówić treść pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić przedstawiony w wierszu kontrast pomiędzy życiem na wsi a życiem w mieście i określić jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> omówić koncepcję życia na wsi przedstawioną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> odnieść utwór do renesansowego humanizmu

obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> wskazać podmiot liryczny i adresata lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić obowiązki gospodarza i gospodyni wskazać środki stylistyczne użyte w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję środków stylistycznych użytych w utworze 		u
30. Radość życia (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>rym gramatyczny</i>, <i>apostrofa</i>, <i>uosobienie</i> omówić treść wiersza wskazać podmiot liryczny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu określić rodzaje rymów występujących w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować metafory użyte w wierszu omówić funkcję personifikacji 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przesłanie wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> nazwać adresata apostrofy zawartej w ostatniej zwrotce utworu i podać jego określenia bliskoznaczne odnaleźć w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej
31. Stara bieda	<ul style="list-style-type: none"> sformułować główne myśli tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na podstawie tekstu różnice pomiędzy Polakami a reprezentantami innych nacji wymienić funkcje narzekania 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić zalety narzekania wymienione w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie rysunku umieszczonego w podręczniku w odniesieniu do treści tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat funkcji narzekania wymienić inne stereotypy dotyczące Polaków
32. i 33. Wobec śmierci (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść trenów określić rodzaj liryki, który reprezentują treny 	<p><i>Tren VII:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać adresatów utworu <p><i>Tren VIII:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać adresata utworu wymienić cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny 	<p><i>Tren VII:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję zdrobnień w wierszu wyjaśnić dwojakie znaczenie wyrazu <i>skrzynka</i> użytego w utworze <p><i>Tren VIII:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić funkcję kontrastu pomiędzy ukazaniem domu przed śmiercią Urszulki i po tym wydarzeniu 	<p><i>Tren VII:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję wykrzyknienia użytego w puencie utworu omówić funkcję odwołania do ubioru dziecka <p>wszystkie poznane treny:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównać poznane utwory i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego wskazać cechy wspólne poznanych trenów 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównać go z utworami Jana Kochanowskiego
34. Co już wiemy o twórczości Jana Kochanowskiego?	<ul style="list-style-type: none"> odtworzyć najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągać wnioski przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretować wymagany materiał właściwie argumentować uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać bogate konteksty formułować i rozwiązywać

					ać problemy badawcze
35. Przeżywanie straty	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentów tekstu • wskazać narratora tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować narratora tekstu • opisać sposób przeżywania żałoby przez narratora i jego mamę 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić relacje pomiędzy bohaterami • zinterpretować sens zakończenia przywołanych fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać sposoby przeżywania żałoby przez bohaterów książki z tym przedstawionym w trenach Jana Kochanowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat przeżywania żałoby i sposobów kultywowania pamięci o zmarłych w innych kulturach
36. Jak opisywać dzieła sztuki?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy, które powinien zawierać opis dzieła sztuki • zgromadzić informacje na temat opisywanego dzieła sztuki 	<ul style="list-style-type: none"> • określić temat obrazu • określić kompozycję dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać kolorystykę i nastrój obrazu • wypowiedzieć się na temat proporcji dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • zredagować opis wskazanego obrazu 	
37. Malarstwo	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić typy dzieł malarskich 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnić najważniejsze typy dzieł malarskich • wymienić główne środki wyrazu dzieła malarskiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać główne środki wyrazu dzieła malarskiego na konkretnym przykładzie • wymienić kryteria, według których ocenia się obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić obraz według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować wizytę w galerii lub muzeum
38. Archaizmy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje archaizmów 	<ul style="list-style-type: none"> • zastąpić archaizmy wyrazami współczesnymi • wskazać archaizmy w podanych zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> • określić rodzaje podanych archaizmów • określić funkcję archaizmów w tekście stylizowanym 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć tekst z archaizmami 	
39. Części zdania i związki wyrazowe w zdaniu – przypomnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić części zdania 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać główne części zdania i je nazwać • wskazać zdania bezpodmiotowe • wskazać w zdaniach określenia i je nazwać 	<ul style="list-style-type: none"> • wypisać związki wyrazowe występujące w podanych zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> • ułożyć wypowiedzenia z różnymi częściami zdania 	
40. Wypowiedzenia – przypomnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi • wymienić rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać rodzaje wypowiedzeń w zależności od celu wypowiedzi • odróżnić zdanie od równoważnika zdania • rozpoznać rodzaje zdań w zależności od liczby orzeczeń • wskazać w tekście zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte • wskazać w tekście zdania złożone współrzędnie i podrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcić zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> • utworzyć zdania złożone współrzędnie i podrzędnie 	

41. Zdania złożone współrzędnie – przypomnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie stosować poprawną interpunkcję w zdaniach złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> tworzyć wykresy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> tworzyć zdania złożone współrzędnie różnych typów 	
42. Pisownia wyrazów wielką i małą literą – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zasady pisowni wyrazów wielką literą wymienić zasady pisowni wyrazów małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnić tekst wyrazami zapisanymi od wielkiej i małej litery 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą, odnosząc się do podanych przykładów wyjaśnić zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych 	<ul style="list-style-type: none"> zastosować zasadę pisowni wielką literą wyrazów w zwrotach grzecznościowych w samodzielnie zredagowanym tekście 	
43. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> odtworzyć najważniejsze fakty i opinie posługiwać się pojęciami: <i>renesans, sztuka renesansu, fraszka, tren, pieśń, wiersz sylabiczny, malarstwo, opis dzieła sztuki, archaizmy, wypowiedzenia, zdanie pojedyncze, zdanie złożone współrzędnie, zdanie złożone podrzędnie, równoważnik zdania, części zdania i związki wyrazowe w zdaniu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągać wnioski przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretować wymagany materiał właściwie argumentować uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać bogate konteksty formułować i rozwiązywać problemy badawcze
44. Relacje międzyludzkie	<ul style="list-style-type: none"> opisać obraz 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat postaci przedstawionych na obrazie określić sytuację, w jakiej zostały przedstawione postaci 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję dzieła nazwać typ autoportretu, który naśladuje artystka 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat funkcji mediów społecznościowych 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat estetyki selfie
45. Porozumienie	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu określić rodzaje narracji 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować głównego bohatera tekstu przedstawić opinie Marka o rodzicach 	<ul style="list-style-type: none"> porównać pierwszy i drugi wpis Marka oraz określić funkcję różnic między nimi wskazać elementy stylu potocznego i języka młodzieży w treści bloga Marka 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy rozmowy ojca z synem dokonać analizy drugiego wpisu na blogu i wskazać środki, za pomocą których bohater buduje swój wizerunek 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat blogów młodzieżowych
46. Trudy wychowania (lektura uzupełniająca)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu omówić świat przedstawiony w dziele 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohaterów fragmentów utworu przedstawić rodzinę opisaną we fragmentach utworu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić opinie bohaterów na temat wychowywania dzieci 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tytuł utworu w kontekście historycznym
47.	<ul style="list-style-type: none"> określić rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, kim jest 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować wskazany 	<ul style="list-style-type: none"> napisać ogłoszenie, 	<ul style="list-style-type: none"> omówić

<p>Każdy może być dobry – sens życia według Ebenezera Scrooge’a</p> <p>(lektura obowiązkowa)</p>	<p>literacki utwór</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać w słowach Scrooge’a kierowanych do siostrzeńca wypowiedź ironiczną 	<p>główny bohater utworu i jak jego charakter</p> <p>uwidacznia się w wyglądzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić stosunek narratora do głównego bohatera tekstu • przedstawić wartości, którymi kierował się w życiu Scrooge, i wskazać te, których początkowo mu zabrakło • porównać Scrooge’a z jego siostrzeńcem na podstawie ich wypowiedzi 	<p>fragment utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać uczucia Scrooge’a w chwili, gdy odeszła od niego ukochana kobieta 	<p>które zawiera informacje o wyglądzie postaci</p> <ul style="list-style-type: none"> • zacytować sformułowania, dzięki którym narrator nawiązuje kontakt z czytelnikiem, i wyjaśnić, czemu służy taki zabieg 	<p>sposób spotęgowania przez narratora wrażenia tajemnicy i niesamowitości w opisie wydarzeń przy drzwiach domu Scrooge’a</p>
<p>48. Przemiana bohatera pod wpływem świąt</p> <p>(lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat symbolicznego przesłania, jakie dla ludzi wierzących niosą świąta Bożego Narodzenia • opisać wybrane świąta z przeszłości głównego bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać, w jaki sposób w <i>Opowieści wigilijnej</i> zostało przedstawione Boże Narodzenie • określić stosunek Ebenezera Scrooge’a do świąt Bożego Narodzenia opisany na początku utworu • nazwać emocje towarzyszące Scrooge’owi w trakcie kolejnych podróży w czasie i przestrzeni • określić, co uświadomił sobie bohater podczas wizyty ostatniego ducha 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wcześniejsze relacje Ebenezera Scrooge’a z ludźmi i wyjaśnić, co stało się z osobami, które kochał • opisać realia społeczne, w których dorastała główna postać utworu • podać przykłady zachowań i decyzji bohatera, które pokazują jego wewnętrzną przemianę • wyjaśnić, do jakich powszechnych skojarzeń związanych z Bożym Narodzeniem odwołał się Charles Dickens 	<ul style="list-style-type: none"> • napisać wypracowanie na temat: „Czy – Twoim zdaniem – Ebenezer Scrooge wykorzystał swoją szansę, czy też jego przemiana była chwilowa?” 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat symboliki świąt w kulturze popularnej
<p>49. i 50. Realizm i fantastyka w opowiadaniu Charlesa Dickensa</p> <p>(lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób – oprócz bezpośrednich ocen i opisów – narrator charakteryzuje głównego bohatera opowiadania • opisać sposób przedstawienia duchów w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • udowodnić, że Scrooge jest typowym przykładem filistra 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, czemu miało służyć wprowadzenie do utworu elementów fantastycznych • omówić relacje między sferami realistyczną i fantastyczną w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • sporządzić spis problemów społecznych, które zostały zaprezentowane w <i>Opowieści wigilijnej</i> • przygotować mowę dla adwokata broniącego Ebenezera Scrooge’a, w której przekonuje on duchy świąt, by podjęły walkę o duszę tej postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać różnice między światem współczesnym a tym przedstawionym w lekturze z uwzględnieniem warunków pracy, sytuacji dzieci i kobiet oraz problemu ubóstwa • przedstawić wiadomość i o życiu w XIX-

					wiecznej Wielkiej Brytanii zdobyte dzięki lekturze <i>Opowieści wigilijnej</i>
51. Podróż w czasy oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> określić ramy czasowe oświecenia wyjaśnić etymologię nazwy epoki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić priorytety oświeceniowe wyjaśnić, co służyło rozpowszechnianiu idei oświecenia w Europie wymienić dzieła sztuki oświeceniowej 	<ul style="list-style-type: none"> omówić specyfikę polskiego oświecenia scharakteryzować sztukę oświecenia 	<ul style="list-style-type: none"> omówić wybrane dzieło oświeceniowe 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować wybraną postać oświecenia
52. i 53. Twórca i jego dzieło – Ignacy Krasicki	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego omówić treść poznanych bajek 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować twórczość poety wskazać cechy gatunkowe w poznanych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić sens alegorii użytych w bajkach przedstawić morały poznanych bajek 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat udziału Ignacego Krasickiego w inicjatywach oświeceniowych wypowiedzieć się na temat aktualności bajek poety 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać elementy światopoglądu oświeceniowego w bajkach Ignacego Krasickiego
54. Co już wiemy o twórczości Ignacego Krasickiego?	<ul style="list-style-type: none"> odtworzyć najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągać wnioski przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretować wymagany materiał właściwie argumentować uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać bogate konteksty formułować i rozwiązywać problemy badawcze
55. Przemijanie (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść wiersza wskazać podmiot liryczny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu omówić postawę podmiotu lirycznego wobec otaczającej go rzeczywistości nazwać rodzaje rymów występujące w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu zinterpretować sposób ukazania przemijania w wierszu wskazać stały związek frazeologiczny użyty w wierszu i omówić jego funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> postawić tezę interpretacyjną dokonać analizy obrazu miłości przedstawionego w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
56. Zrozumieć miłość (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentu utworu zapisać w punktach historię Małego Księcia i róży 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakie uczucia towarzyszyły Małemu Księciu w kontakcie z różą i jak one ewoluowały wymienić konsekwencje <i>oswojenia</i> i wyjaśnić, co można dzięki niemu zyskać 	<ul style="list-style-type: none"> wytłumaczyć, czym było motywowane zachowanie róży i co chciała ona dzięki niemu zyskać opisać dwa rodzaje miłości: Małego Księcia do róży i róży do Małego Księcia wyjaśnić, co według lisa oznacza słowo <i>oswoić</i> i dlaczego używa on tego określenia zamiast słów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić metaforyczne znaczenie ogrodu pełnego róż i scharakteryzować stosunek głównego bohatera do tych kwiatów przed rozmową z lisem oraz po niej przedstawić swoje stanowisko na temat 	<ul style="list-style-type: none"> odszukać w podanych fragmentach tekstu zdania o charakterze sentencji i wskazać to, które najbardziej do niego

		<ul style="list-style-type: none"> wytłumaczyć, jak lisa i Mały Książę rozumieli odpowiedzialność 	<p><i>zaprzyjaźnić się, pokochać</i></p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak Mały Książę dzięki naukom lisa zaczął postrzegać swoją relację z różą 	<p>tę, w czym odpowiedzialność za drugiego człowieka przejawia się w codziennym życiu</p> <ul style="list-style-type: none"> napisać pracę popartą przykładami z utworów literackich i innych tekstów kultury na temat: „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że miłość to uczucie paradoksalne, które przynosi szczęście i cierpienie?” 	przemawia
<p>57. i 58. Mały Książę jako baśń i przypowieść</p> <p>(lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść utworu zapisać w punktach wydarzenia przedstawione w tekście określić rodzaj literacki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat narracji w utworze i jej wpływu na sposób przedstawienia świata wskazać wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym wskazać w utworze cechy przypowieści scharakteryzować tytułowego bohatera na podstawie opisu jego planety i reakcji na różne doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sytuację, w której znalazł się pilot krótko przed spotkaniem z Małym Księciem, i wyjaśnić, co ona może symbolizować opisać przemianę wewnętrzną pilota wyszukać w tekście fragmenty o charakterze aforyzmów sformułować pytania, na które można odpowiedzieć aforyzmami z <i>Małego Księcia</i> wskazać adresata książki <i>Mały Książę</i> i uzasadnić swoje zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować decyzję Małego Księcia o odejściu w kontekście rozważań nad wymową utworu odczytać znaczenie motywu wody w <i>Małym Księciu</i> wyjaśnić, dlaczego pilot wybrał się na poszukiwanie studni, choć ten pomysł wydawał mu się absurdalny 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat obecności zachowań, przedstawionych w utworze w świecie współczesnym
<p>59. Podróż Małego Księcia w poszukiwaniu...</p> <p>(lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Mały Książę wyruszył w podróż 	<ul style="list-style-type: none"> omówić relację pomiędzy Małym Księciem a różą i przedstawić stan emocjonalny głównego bohatera w momencie rozstania scharakteryzować mieszkańców poszczególnych planet opisać sytuację, w której Mały Książę zaczyna rozumieć sens swojej wędrówki i relacji z różą 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, co symbolizują mieszkańcy poszczególnych planet wytłumaczyć, czego Mały Książę dowiedział się o świecie dorosłych wytłumaczyć, czym była podróż dla Małego Księcia i czego tak naprawdę poszukiwał bohater sformułować listę przestróg, które należy mieć na uwadze, by nie podzielić losu mieszkańców przedstawionych planet 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jakim świetle zostały przedstawione wartości rządzące światem dorosłych i co o nich myśli główny bohater książki zinterpretować symbolikę podróży w odniesieniu do poznanego utworu i w sensie ogólnym zredagować subiektywny opis Ziemi 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposoby przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury porównać utwór z jego ekranizacją w reżyserii Marka Osborne’a
<p>60. Wyobcowanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować tytułową bohaterkę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> określić nastrój utworu omówić stan psychiczny bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować wskazany fragment 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat możliwości poznania samego siebie
<p>61.</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienić etapy 	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć tezę i 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać różne typy 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć wypowiedź 	

Jak przygotować wypowiedź argumentacyjną?	przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej	argumenty w zaprezentowanym tekście	argumentów w podanym tekście • sformułować argumenty potwierdzające podaną tezę	argumentacyjną	
62. Rzeźba	• wymienić etapy rozwoju rzeźby	• wskazać najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach jej rozwoju • rozróżnić najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat	• omówić elementy języka rzeźby na przykładzie wybranego dzieła	• ocenić dzieło sztuki według podanych kryteriów	• wypowiedzieć swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej • przygotować prezentację na temat wybranego artysty • stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
63. i 64. Typy zdań złożonych podrzędnie	• wymienić typy zdań złożonych podrzędnie	• wskazać w wypowiedzeniu orzeczenia i rozdzielić zdania składowe • wskazać zdanie nadrzędne	• sformułować pytania do zdań podrzędnych • określić typy zdań podrzędnych	• przedstawić relację zdań na wykresie	
65. Zdania złożone podrzędnie z imiesłowowym równoważnikiem zdania	• zdefiniować imiesłowowy równoważnik zdania	• uzupełnić podane wypowiedzenia imiesłowowymi równoważnikami zdania • poprawić wypowiedzenia z błędnym użyciem imiesłowowych równoważników zdania	• wymienić pytania, na jakie odpowiadają zdania podrzędne w podanych przykładach • wymienić warunki, jakie musi spełniać poprawnie skonstruowane wypowiedzenie z imiesłowowym równoważnikiem zdania	• przedstawić relację zdań na wykresie • przekształcić podane wypowiedzenia tak, aby powstały imiesłowowe równoważniki zdania	
66. Mowa niezależna i mowa zależna	• wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną	• wskazać w podanym tekście mowę niezależną i mowę zależną	• przekształcić wypowiedzi w mowie zależnej na mowę niezależną i odwrotnie • przekształcić dowolny dialog na mowę zależną • zastosować w zapisie dialogu poprawną interpunkcję	• zredagować tekst, w którym wypowiedzi bohaterów mają formę mowy zależnej	
67. Jak napisać streszczenie?	• wymienić etapy pisania streszczenia	• zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu streszczenia • wskazać usterki w podanym streszczeniu	• poprawić błędy w podanym streszczeniu • przygotować w punktach streszczenie ostatnio widzianego filmu	• stworzyć streszczenie wybranego tekstu narracyjnego	
68. Zasady cytowania tekstów	• przedstawić zasady cytowania tekstów • przedstawić zasady cytowania poezji • wymienić zasady tworzenia opisu bibliograficznego	• uzupełnić podany tekst zawierający cytaty odpowiednimi znakami interpunkcyjnymi	• stworzyć tekst zawierający cytaty	• stworzyć opisy bibliograficzne cytowanych przez siebie źródeł	

69. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>oświecenie, sztuka oświeceniowa, rzeźba, rymy męskie i żeńskie, alegoria, bohater dynamiczny, zdania złożone podrzędnie, zdania złożone z imiesłowowym równoważnikiem zdania, mowa zależna i niezależna, wypowiedź o charakterze argumentacyjnym</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
70. Człowieczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> • opisać, co widzi na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • nazwać gesty namalowanych postaci • omówić kompozycję obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować funkcję gestów namalowanych postaci • zinterpretować przenikanie się kolorów i kształtów 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł dzieła w odniesieniu do źródła cytatu 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobów przeciwdziałania dyskryminacji
71. Odmienność	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentów tekstu • zaprezentować elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać fantastyczne i realistyczne elementy świata przedstawionego • scharakteryzować bohaterów fragmentów tekstu • porównać postawy rodziców i rodzeństwa w stosunku do Barnaby'ego 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat ciężaru emocjonalnego słów matki 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować problem przedstawiony we fragmentach tekstu • wymienić przyczyny lęku przed innością 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat przyczyn spełniania oczekiwań innych ludzi • podjąć dyskusję na temat zalet i wad inności
72. Podróż w czasy romantyzmu	<ul style="list-style-type: none"> • określić ramy czasowe romantyzmu • przedstawić etymologię nazwy epoki 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze elementy światopoglądu romantycznego • wymienić cechy bohatera romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić najważniejsze cechy sztuki romantycznej • wymienić najważniejsze dzieła sztuki romantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wybrane dzieło sztuki w odniesieniu do światopoglądu romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić i omówić inne dzieła sztuki romantycznej
73. Twórca i jego dzieło – Adam Mickiewicz	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować twórczość poety 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy romantyczne w twórczości Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić informacje na temat życia społecznego poety 	
74. Wina i kara (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, do jakiej kategorii duchów należy Widmo • omówić sposób wywołania zjawy • ustalić, czego Widmo żąda od zgromadzonych 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać reakcję Guślarza na widok upiora • wytłumaczyć, jaką rolę odgrywają i co symbolizują w utworze towarzyszące 	<ul style="list-style-type: none"> • nazwać środki stylistyczne, dzięki którym zostały uwidocznione emocje Guślarza • wskazać w podanym fragmencie utworu wyrazy, które nie są używane we współczesnym języku 	<ul style="list-style-type: none"> • zabrać głos w dyskusji na temat: „Czy nauki moralne zawarte w utworze mają charakter uniwersalny?” • stworzyć uniwersalny kodeks postępowania 	<ul style="list-style-type: none"> • podać propozycje, kim mógłby być współcześnie zły pan • uzasadnić na podstawie

	wieśniaków	zjawie ptaki • wymienić cechy charakteru złego pana i zilustrować każdą z nich odpowiednim przykładem z opowieści ptaków	polskim, i podać ich aktualne odpowiedniki • zinterpretować nauki moralne przekazane przez duchy	• napisać opowiadanie z elementami opisu przeżyć wewnętrznych, w którym przedstawia (w trzeciej osobie) historię jednego z ptaków – kruka lub sowy	dramatu Adama Mickiewicza i innych tekstów literackich słuszność stwierdzenia, że wina nie pozostaje bez kary
75. i 76. Obrzęd dziadów w dramacie (lektura obowiązkowa)	• określić czas akcji utworu • zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych w dramacie Adama Mickiewicza	• określić funkcję dziadów w życiu przedstawionej społeczności • scharakteryzować relację między światem żywych a światem zmarłych nawiązaną dzięki dziadom • wyjaśnić, jaką rolę w życiu gromady odgrywa Guślarz oraz co może oznaczać rozpalany przy nim ogień	• wskazać elementy obyczajów ludowych w utworze • wyjaśnić, w jakim celu poeta wprowadził do dramatu duchy, które pojawiają się w czasie obrzędu	• omówić światopogląd ludzi uczestniczących w dziadach • stworzyć notatkę na temat przyczyn fascynacji romantyków obrzędami ludowymi	• porównać dziady z innymi znanymi obrzędami religijnymi
77. Romantyczny dramat pełen zagadek (lektura obowiązkowa)	• wskazać wydarzenie, które zburzyło przewidziany porządek dziadów, i wyjaśnić, jak zareagowali na nie Guślarz oraz zebrany lud	• wytłumaczyć, kim jest milcząca postać z zakończenia dramatu – zjawą czy żywym człowiekiem • opisać milczącego bohatera z zakończenia utworu i wyjaśnić, do którego świata należy ta postać – rzeczywistego czy nadprzyrodzonego	• przedstawić genezę poszczególnych części <i>Dziadów</i> • zinterpretować motto utworu pochodzące z dramatu Williama Szekspira	• wyjaśnić, jak rozumie zakończenie <i>Dziadów</i> cz. II • opracować własny pomysł na wystawienie wybranego fragmentu <i>Dziadów</i> cz. II na scenie i oddanie atmosfery dramatu	• wyjaśnić, w jaki sposób dzięki dziadom teraźniejszość łączy się z przeszłością i przyszłością uczestników obrzędu • wskazać związki dramatu Adama Mickiewicza z obrazem Caspara Davida Friedricha <i>Cmentarz w śniegu</i>
78. i 79. Wyobraźnia (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna</i> • omówić treść utworu • określić rodzaj literacki utworu	• ustalić, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator • wskazać elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • wskazać punkt kulminacyjny utworu • scharakteryzować bohaterów utworu	• omówić stosunek narratora do przedstawionych zdarzeń • wyjaśnić sens nauki moralnej zawartej w utworze • wskazać cechy gatunkowe w utworze	• podjąć dyskusję na temat nauki moralnej zawartej w balladzie	• wypowiedzieć się na temat adaptacji filmowej <i>Świtezianki</i>

80. Co już wiemy o twórczości Adama Mickiewicza?	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
81. Miłość w obliczu śmierci	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj literacki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narracji w utworze • scharakteryzować uczucie łączące bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić emocje bohaterów • zinterpretować tytuł książki 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy sposobu, w jaki bohaterowie mówią o chorobie 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sensu zaangażowania emocjonalnego w sytuacji, kiedy istnieje ryzyko utraty kochanej osoby
82. Wyzwania (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • wyrazić swoimi słowami sens każdego poznanego aforyzmu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać tematy, do których odnoszą się podane aforyzmy 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić grę słów w poszczególnych aforyzmach 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł zbioru • ocenić aktualność aforyzmów Stanisława Jerzego Leca 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić twórczość Małgorzaty Koniecznej
83. i 84. Jak napisać rozprawkę?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić etapy pisania rozprawki • przedstawić schematy pisania rozprawki 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować słownictwo przydatne przy pisaniu rozprawek • dopisać wstęp i zakończenie do podanego fragmentu rozprawki • wybrać spośród podanych argumentów te, które można wykorzystać do uzasadnienia wskazanej tezy 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować argumenty do podanego zagadnienia • sformułować argumenty i kontrargumenty do podanej tezy • stworzyć plan rozprawki na podstawie zaprezentowanej dyskusji 	<ul style="list-style-type: none"> • napisać rozprawkę 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie sformułować temat rozprawki • zgromadzić argumenty, korzystając z różnych źródeł
85. Budowa słotwórcza wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wyrazy podstawowe i pochodne 	<ul style="list-style-type: none"> • utworzyć wyrazy pochodne od podanych wyrazów podstawowych • wskazać wyrazy podstawowe dla podanych wyrazów pochodnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać formant w wyrazie pochodnym • wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać oboczności w wyrazach 	
86. Rodzaje formantów i ich funkcje	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w podanych wyrazach formanty i nazwać ich typy 	<ul style="list-style-type: none"> • zbudować wyrazy z podanych par wyrazowych i wskazać wrostki • wymienić funkcje formantów 	<ul style="list-style-type: none"> • podzielić podane wyrazy na grupy na podstawie ich znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • utworzyć wyrazy o różnych kategoriach znaczeniowych 	
87.	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • utworzyć przymiotniki od 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcić podane 	

Przedrostki i przyrostki o kłopotliwej pisowni	<p>pisowni przedrostków: <i>z-, s-, ś-, wz-, bez-, nad-, ob-, od-, pod-, przed-, roz-, w-</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady pisowni przyrostków: <i>-dzki, -dztwo, -cki, -ctwo</i> • omówić zasady pisowni przyrostka <i>-stwo</i> 	<p>odpowiednimi przedrostkami</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi przedrostkami 	<p>podanych nazw miejscowości</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić podane wyrazy odpowiednimi przyrostkami • uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi przyrostkami 	<p>wypowiedzi tak, aby użyć wyrazu z przyrostkiem o kłopotliwej pisowni</p>	
88. Wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo . Wyrazy pokrewne	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wyrazy podzielne i niepodzielne słowotwórczo 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wyrazy należące do jednej rodziny • wskazać rdzenie w podanych grupach wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • utworzyć rodzinę wyrazów 	
89. Pisownia wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h – przypomnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady pisowni wyrazów z literami: <i>ó, u, rz, ż, ch, h</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić tekst wyrazami z kłopotliwymi literami 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pisownię kłopotliwych liter w podanych wyrazach • wskazać nieporozumienia, do których może dojść w razie niepoprawnego zapisu kłopotliwych liter 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć tekst z kłopotliwymi literami 	
90. Wyrazy złożone	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować wyraz złożony 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wśród podanych przykładów wyrazy złożone • utworzyć wyrazy złożone z podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypisać wyrazy złożone z mapy Polski • poprawnie wymówić i odmienić podane wyrazy złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć tekst z wyrazami złożonymi 	
91. Pisownia przymiotników w złożonych	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić zasady tworzenia przymiotników złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • przyporządkować przymiotniki złożone do odpowiednich ilustracji • wyjaśnić znaczenie podanych przymiotników złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształcić zdania tak, aby zawierały przymiotniki złożone 	<ul style="list-style-type: none"> • utworzyć przymiotniki złożone od podanych nazw własnych 	
92. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>romantyzm, sztuka romantyzmu, dramat, ballada, aforyzm, ironia, wyraz podstawowy, wyraz pochodny, parafraza słowotwórcza, temat słowotwórczy, formant, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, wyrazy podzielne i niepodzielne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>słowotwórczo, przedrostki i przyrostki o trudnej pisowni, rozprawka</i>				
93. Dobro i zło	<ul style="list-style-type: none"> opisać, co widzi na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> opisać kompozycję dzieła wypowiedzieć się na temat sposobu ukazania postaci na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> odnieść scenę na obrazie do opowieści biblijnej omówić funkcję kolorystyki dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> odnieść wizerunek kobiety do tradycji biblijnej 	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć konteksty i nawiązania do zaprezentowanego obrazu
94. Pokusa	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohaterów tekstu omówić rolę Iana w grze 	<ul style="list-style-type: none"> opisać świat wirtualny z punktu widzenia Miki 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat popełniania zła na niby w świecie nierzeczywistym 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat zalet i wad gier komputerowych
95. Altruizm	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wyliczyć fakty przedstawione przez Hannę Wieczorek wskazać fragmenty tekstu, w których autorka zaprezentowała swoje zdanie bądź opinię innych przedstawić kompozycję tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czemu służy przedstawianie faktów i opinii 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję tytułu tekstu wskazać słowa kluczowe w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat przedstawionych w fragmentach artykułu
96. Fatalna siła miłości (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> zapisać w punktach plan wydarzeń przedstawionych we wskazanym fragmencie dramatu Juliusza Słowackiego 	<ul style="list-style-type: none"> określić sytuację życiową bohaterów realistycznych sceny 3 aktu I: Kirkora, Wdowy i jej córek podać różne określenia charakteryzujące Alinę i Balladynę oraz przytoczyć fragmenty utworu potwierdzające ten wybór wytłumaczyć, czym dla każdej z sióstr jest miłość 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić rolę sił nadprzyrodzonych w wydarzeniach przedstawionych w dramacie wyjaśnić, o czym świadczą odpowiedzi na pytania Kirkora udzielane przez Alinę i Balladynę wskazać zabiegi artystyczne w scenie 1 aktu II, za pomocą których zostały uwidocznione silne emocje bohaterek wymienić wątki miłosne zaprezentowane w utworze i nadać im tytuły przedstawić wnioski na temat roli miłości w życiu człowieka, które można wysnuć na podstawie lektury <i>Balladyny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy słów i postępowania obu sióstr dokonać analizy losów wszystkich zakochanych bohaterów dramatu Juliusza Słowackiego i wyjaśnić, jaką cenę płaci każdy z nich za swoje zaangażowanie uczuciowe napisać wypracowanie na temat: „Miłość – siła fatalna czy uczucie nadające sens życiu?”, w którym odwołuje się do różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy plakatu zapowiadającego o inscenizację <i>Balladyny</i> w reżyserii Artura Tyszkiewicza sformułować na podstawie dramatu uniwersalne prawdy na temat ludzkiej psychiki omówić nawiązania kulturowe obecne w utworze
97. Fantastyka, ironia i tragizm w dramacie Juliusza Słowackiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> opisać świat fantastyczny przedstawiony w dramacie wskazać sceny, w których przenikają się światy ziemski i nadprzyrodzony 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy dramatu, które wpłynęły na to, że autor użył w jego podtytule pojęcia <i>tragedia</i> zgrupować informacje na temat dramatu romantycznego udowodnić, że <i>Balladyna</i> ma 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jakie znaczenie dla rozwoju akcji dramatu Juliusza Słowackiego ma ingerencja bohaterów fantastycznych określić funkcję baśni i legend w dramacie 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać po jednym przykładzie sceny komicznej i tragicznej w utworze i wyjaśnić, jaki efekt wywołuje połączenie tych kategorii wyjaśnić, na czym polega tragizm losów tytułowej bohaterki utworu 	<ul style="list-style-type: none"> ustosunkować się do stwierdzenia, że w dramacie pojawia się ironia wymyślić alternatywny rozwój akcji dramatu i zapisać przykładowy

		cechy typowe dla gatunku literackiego, który reprezentuje			plan tych wydarzeń
98. i 99. Dramat o władzy, winie i karze (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, kiedy rozgrywa się akcja dramatu i co o tym świadczy • przedstawić w punktach etapy dochodzenia Balladyny do władzy 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposoby sprawowania władzy przez czterech królów wspomnianych w utworze Juliusza Słowackiego • wytłumaczyć, jaką królową chciała być Balladyna, i uzasadnić swoją odpowiedź odpowiednimi cytatami z ostatniej sceny dramatu • podać przykłady z dramatu ilustrujące wyrachowanie i niemoralne postępowanie tytułowej bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zmiany, które zaszły w psychice Balladyny po dokonaniu pierwszej zbrodni • sformułować na podstawie losów Balladyny przestrogi, o których powinno się pamiętać w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> • zestawić biblijną opowieść o Kainie i Abla z historią przedstawioną w dramacie Juliusza Słowackiego • wyjaśnić, dlaczego Balladyna, mimo że uczciwie osądziła swoje zbrodnie, musiała zginąć • przedstawić na podstawie lektury <i>Balladyny</i> kilka uniwersalnych prawd o ludzkiej psychice 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, jaką rolę w utrzymywaniu ładu moralnego odgrywa w dramacie rzeczywistość nadprzyrodzona • zinterpretować sens słów Goplany o zemście natury
100. Co już wiemy o twórczości Juliusza Słowackiego?	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
101. Mowa nienawiści	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentów artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> • opracować profil hejtera na podstawie tekstu • wskazać cechy świadczące o popularnonaukowym charakterze tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy kompozycji tekstu, uwzględniając funkcję śródtytułów 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na podstawie tekstu przyczyny zachowań mających u podstaw nietolerancję i ksenofobię 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat możliwości przeciwdziałania mowie nienawiści
102. Etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasady etyki językowej • omówić sposoby naruszania etyki językowej • wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej • wymienić cechy wypowiedzi manipulacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wypowiedzi zgodne i niezgodne z zasadami etyki słowa • wyjaśnić, na czym polega perswazyjny charakter wypowiedzi • wyjaśnić, na czym polega manipulacyjny charakter wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady wypowiedzi perswazyjnych i manipulacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować wypowiedź o wydźwięku negatywnym zgodną z zasadami etyki słowa • sformułować tekst perswazyjny i tekst manipulacyjny 	
103. Środki perswazji i manipulacji w tekstach	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić sposoby nakłaniania wykorzystywane w reklamach 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady sloganów reklamowych 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy skuteczności wybranego sloganu reklamowego • dokonać analizy funkcji gry słów w podanych 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować slogany reklamowe 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat funkcji <i>fake</i>

reklamowych			sloganach • dokonać analizy zabiegów perswazyjnych i manipulacyjnych zastosowanych w podanych reklamach		newsów
104. Jak przygotować przemówienie?	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić etapy przygotowywania przemówienia • wymienić środki retoryczne 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady użycia środków retorycznych • dokonać analizy podanego przemówienia 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać podane przemówienia i ocenić ich skuteczność • dokonać analizy niewerbalnych środków komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować przemówienie • wygłosić przemówienie 	
105. Treść i zakres znaczeniowy wyrazu	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować pojęcia: <i>treść</i> i <i>zakres znaczeniowy wyrazu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podać definicje wyrazów uwzględniające elementy ich treści • uporządkować wyrazy od tego o najszerszym zakresie znaczeniowym do tego o zakresie najwęższym 	<ul style="list-style-type: none"> • skorygować wypowiedzi za pomocą wyrazów o szerszym zakresie znaczeniowym 	<ul style="list-style-type: none"> • dopisać do podanych wyrazów te o szerszym i węższym zakresie znaczeniowym 	
106. Synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne i homonimy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>synonim</i>, <i>antonim</i>, <i>wyraz wieloznaczny</i>, <i>homonim</i> • wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami 	<ul style="list-style-type: none"> • zastąpić podane wyrazy ich synonimami • podać antonimy do podanych wyrazów • wyjaśnić, na czym polega wieloznaczność podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnić homonimy od wyrazów wieloznacznych 	<ul style="list-style-type: none"> • podać różne znaczenia wskazanych wyrazów 	
107. Fonetyka – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić podział głosek • wymienić funkcje głoski <i>i</i> • przedstawić zasady akcentowania w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • podzielić słowa na głoski i sylaby • podać przykłady głosek miękkich, twardych, dźwięcznych, bezdźwięcznych, ustnych i nosowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać funkcje głoski <i>i</i> na podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednio akcentować wyrazy 	
108. Rozbieżności między mową a pismem	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić zasady, na jakich zachodzą upodobnienia fonetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać upodobnienia fonetyczne • wskazać różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> • zaznaczyć strzałką kierunek upodobnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • wytłumaczyć różnice pomiędzy mową a pismem, odwołując się do przykładów 	
109. Pisownia wyrazów z <i>q</i> , <i>ę</i> , <i>om</i> , <i>em</i> , <i>on</i> , <i>en</i> – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasady pisowni wyrazów z <i>q</i>, <i>ę</i>, <i>om</i>, <i>em</i>, <i>on</i>, <i>en</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić podane zdania odpowiednimi formami wyrazów • wyjaśnić zasady zapisu podanych wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawić błędy w podanym tekście • skorzystać ze słownika w razie wątpliwości związanych z poprawnym zapisem wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć tekst z poprawnie zapisanymi wyrazami z <i>q</i>, <i>ę</i>, <i>om</i>, <i>em</i>, <i>on</i>, <i>en</i> 	
110. Podsumowanie. Sprawdź,	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać bogate

czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> • posługiwać się pojęciami: <i>tragedia, tekst popularnonaukowy, tekst naukowy, artykuł, etyka wypowiedzi, perswazja, manipulacja, środki perswazji i manipulacji w reklamie, fonetyka, głoska, samogłoska, spółgłoska (mięka, twarda, dźwięczna, bezdźwięczna), głoska ustna i nosowa, upodobnienia pod względem dźwięczności (wsteczne, postępowe, międzywyrazowe, udźwięcznienie, ubezdźwięcznienie), sylaba, akcent i intonacja, synonimy, antonimy, wyrazy wieloznaczne, homonimy, przemówienie</i> 			<ul style="list-style-type: none"> • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać 	konteksty <ul style="list-style-type: none"> • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
111. Konflikty	<ul style="list-style-type: none"> • opisać, co widzi na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić gesty osób przedstawionych na obrazie i ich usytuowanie względem siebie 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować funkcję kolorystyki zastosowanej przez artystkę • zinterpretować funkcję rekwizytu, który trzyma w rękę jedna z namalowanych postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować funkcję zegarka widocznego na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić i omówić inne teksty kultury podejmujące temat konfliktów
112. Sens wojny	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat bohaterów fragmentów tekstu • omówić dwa sposoby mówienia o wojnie: Ruperta Brooke'a i pana Gaydona 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść temat wojny do sytuacji bohaterki utworu • wypowiedzieć się na temat opinii pana Gaydona na temat wojny 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie sformułowania o własnej wojnie użytego przez pana Gaydona 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić różne sposoby zaprezentowania wojny w wybranych tekstach kultury
113. Komizm charakterów (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację przedstawioną we fragmentach aktu I utworu • podać przykłady dosadnych sformułowań użytych przez Cześnika w czasie kłótni z Rejentem 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zachowanie Rejenta podczas sprzeczki z Cześnikiem i wyjaśnić, o czym ono świadczy • uzasadnić stwierdzenie, że <i>Raptusiewicz</i> i <i>Milczek</i> to nazwiska znaczące, odwołując się do 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób <i>Milczek</i> traktuje prawo i innych ludzi • opisać i zinterpretować zachowanie Cześnika i Rejenta przedstawione w didaskaliach do sceny 11 aktu IV oraz wyjaśnić znaczenie tego fragmentu utworu dla zrozumienia postaw bohaterów w kolejnych scenach 	<ul style="list-style-type: none"> • rozważyć, czy zgoda Cześnika i Rejenta będzie trwała 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób Rejent i Cześnik pokrzyżowali sobie nawzajem plany i co byli w stanie poświęcić dla zemsty • podać przykłady przedstawi

		<p>fragmentów aktu I</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy Rejenta ujawnione w scenie rozmowy z mularzami (murarzami) zgrupować informacje o Cześniku i Rejencie oraz uporządkować je od najogólniejszych do najbardziej szczegółowych 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować stryja Klary na podstawie jego wypowiedzi porównać Cześnika i Rejenta 		<p>enia motywu zemsty w innych tekstach kultury</p>
<p>114. Komizm i humor w Zemście</p> <p>(lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady sprzeczności między tym, co mówią postacie utworu, a tym, co robią lub sądzą o innych, i wyjaśnić, czemu służy ukazanie tych sprzeczności wymienić cechy bohaterów wyśmiane w <i>Zemście</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, co to jest karykatura oraz na czym polega karykaturalne przedstawienie Cześnika i Rejenta 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić, czy w scenie, w której Papkin pragnie złożyć ślubny wierność Klarze, styl jego wypowiedzi pasuje do sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jaką rolę w życiu społecznym mogą odgrywać komik, komediopisarz i satyryk wskazać podobieństwa i różnice pomiędzy poczuciem humoru w czasach Aleksandra Fredry i współcześnie napisać wypracowanie na temat: „Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem, że wśród bohaterów <i>Zemsty</i> nie ma postaci jednoznacznie złych ani jednoznacznie pozytywnych?” 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym skutkuje wyśmianie pewnych cech
<p>115. i 116. Zemsta – komedia o polskim społeczeństwie</p> <p>(lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć w utworze informacje dotyczące czasu i miejsca akcji oraz ocenić, czy mają one znaczenie dla jego wymowy i interpretacji wskazać wątek główny i wątki poboczne 	<ul style="list-style-type: none"> podzielić bohaterów utworu na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych wyjaśnić, jaką rolę odgrywają w utworze bohaterowie epizodyczni 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tytuł utworu w kontekście całej lektury i wyjaśnić, do czego doprowadziła tytułowa <i>zemsta</i> sporządzić katalog głównych wad Polaków na podstawie zachowań wszystkich bohaterów utworu wyjaśnić sens motto utworu dokonać analizy zakończenia <i>Zemsty</i> i wyjaśnić, jakie przesłanie ono niesie wytłumaczyć, do jakich postaw Aleksander Fredro chciał nakłonić Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać zjawiska krytykowane we współczesnych komediach filmowych o polskim społeczeństwie i wyjaśnić, na czym polega zawarty w nich humor wytłumaczyć, w jaki sposób plakaty zamieszczone w podręczniku nawiązują do wymowy <i>Zemsty</i> ocenić, czy diagnoza społeczna Aleksandra Fredry jest ponadczasowa 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w utworze elementy kultury sarmackiej porównać treść utworu z jego ekranizacją w reżyserii Andrzeja Wajdy
<p>117. Co wiemy o twórczości Aleksandra Fredry?</p>	<ul style="list-style-type: none"> odtworzyć najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągać wnioski przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretować wymagany materiał właściwie argumentować uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać bogate konteksty formułować i rozwiązywać

					problemy badawcze
118. Konfrontacja (lektura uzupełniająca)	• omówić treść fragmentów tekstu	• scharakteryzować Alicję • omówić relacje pomiędzy Alicją a Klaudią	• porównać reakcje bohaterów tekstu na zaistniałą sytuację	• wyjaśnić przyczyny buntu Alicji wobec zaistniałej sytuacji	• podjąć dyskusję na temat reakcji na niezależne od nas sytuacje
119. Prostota	• omówić treść wiersza	• przedstawić relacje międzyludzkie i zasady obowiązujące w tytułowych <i>prostych krajach</i> • omówić stosunek podmiotu lirycznego do opisywanej rzeczywistości	• zinterpretować metafory zawierające przymiotnik <i>prosty</i> • omówić funkcję pytań w poznanym wierszu	• sformułować przesłanie wiersza	• podjąć dyskusję na temat znaczenia i funkcji prostoty
120. Jak napisać recenzję?	• wymienić elementy recenzji	• odróżnić recenzję od sprawozdania • selekcjonować informacje przydatne przy pisaniu recenzji	• stworzyć plan recenzji • ocenić poszczególne elementy recenzji	• napisać recenzję wybranego filmu	
121. Różne odmiany polszczyzny	• wymienić odmiany polszczyzny zależne od odbiorcy i sytuacji • przedstawić cechy odmian języka: oficjalnej i nieoficjalnej	• przedstawić cechy języka ogólnego i języka o ograniczonym zasięgu • uzupełnić tekst odpowiednimi wyrazami w zależności od kontekstu	• wskazać wyrazy należące do polszczyzny oficjalnej i polszczyzny nieoficjalnej • wskazać słownictwo należące do języka ogólnego oraz języka o ograniczonym zasięgu	• dostosować tekst do sytuacji komunikacyjnej	
122. Słownictwo o ograniczonym zasięgu	• wymienić przykłady słów o ograniczonym zasięgu	• tłumaczyć, czym są profesjonalizmy	• rozpoznawać w tekście słowa o ograniczonym zasięgu, w tym profesjonalizmy	• przekształcić tekst napisany w środowiskowej odmianie języka w tekst napisany językiem ogólnonarodowym	
123. Podsumowanie. Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>komedia, komizm, różne odmiany polszczyzny, oficjalna odmiana języka, nieoficjalna odmiana języka, kolokwializmy, język ogólnonarodowy, słownictwo o ograniczonym zasięgu, recenzja</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny
***NOWE Słowa na start!*, klasa 8, edycja do uszczuplonej podstawy programowej 2024**

.Wymagania dostosowano do sześciostopniowej skali ocen.

Numer i temat lekcji	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń potrafi:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania na ocenę dobrą) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Wobec życiowych doświadczeń	<ul style="list-style-type: none"> opisać graffiti 	<ul style="list-style-type: none"> porównać graffiti Banksy’ego z XVII-wiecznym obrazem 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat kolorystyki dzieła i określić jej funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję dodania maski postaci z obrazu omówić znaczenie otoczenia dla wymowy dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać inne dzieła sztuki, w których artyści prezentowali radzenie sobie z trudnymi doświadczeniami
3. Nie bać się życia	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu przytoczyć argumenty wysuwane przez bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować każdą z bohaterek 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczynę sporu pomiędzy bohaterkami 	<ul style="list-style-type: none"> wyrazić swoją opinię na temat sporu zaprezentowanego we fragmentach tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć pracę pisemną związaną z tematem lekcji
4. Spotkanie z żywiołem – Burza Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść wiersza omówić sytuację liryczną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> określić kontekst biograficzny utworu wskazać cechy bohatera romantycznego u podróźnego 	<ul style="list-style-type: none"> nazwać środki stylistyczne użyte w utworze i określić ich funkcję omówić obraz natury wyłaniający się z utworu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować puentę utworu wskazać konteksty kulturowe związane z tematem utworu 	<ul style="list-style-type: none"> porównać wiersz Adama Mickiewicza z obrazem Rembrandta
5. i 6. Życie na ławie oskarżonych	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohaterów fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> odnieść przeczytane fragmenty tekstu do definicji powieści kryminalnej 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągnąć z przemyśleń bohaterów ogólne wnioski dotyczące natury człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat stwierdzenia bohaterki, że mówienie prawdy jest przejawem odwagi
7. Zaakceptować ograniczenia	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu wymienić osiągnięcia Stephena Hawkinga, o których jest mowa w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić stosunek narratora tekstu do życia 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w jaki sposób naukowiec postrzegał swoją niepełnosprawność 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować przesłanie wynikające z relacji Stephena Hawkinga dotyczącej jego życia 	<ul style="list-style-type: none"> odszukać informacje na temat ludzi, którzy osiągnęli sukces pomimo różnych ograniczeń
8. Niezwykły zawód	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść wywiadu zreferować odczucia lekarza podczas przeszczepu serca 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Zbigniew Religa został chirurgiem scharakteryzować Zbigniewa Religę jako lekarza 	<ul style="list-style-type: none"> omówić emocje Zbigniewa Religi, które towarzyszyły mu podczas pierwszej przeprowadzanej operacji przedstawić romantyczną stronę zawodu lekarza, którą dostrzegł Zbigniew Religa 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować znaczenie przekształconego frazeologizmu w tytule wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat filmu <i>Bogowie</i> w reżyserii Łukasza Palkowskiego

9. i 10. Wywiad	<ul style="list-style-type: none"> wymienić etapy tworzenia wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> ułożyć pytania do autora podanego tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> zebrać informacje na temat wybranej postaci, wymyślić temat wywiadu i ułożyć pytania wskazać błędy w podanym wywiadzie 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadzić wywiad z koleżanką lub kolegą 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić wybrany przez siebie wywiad i go ocenić przeprowadzić wywiad z osobą ze swojego otoczenia na temat jej pasji
11. Fotografia	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rodzaje fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić wybraną fotografię na podstawie podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat roli światła w fotografii omówić fotografie Charlesa Ebbetsa, Annie Leibovitz i Matthew Abbotta 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy wybranej fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy wybranej fotografii artystycznej
12. i 13. Jak doskonalić technikę pisania rozprawki?	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć plan rozprawki 	<ul style="list-style-type: none"> omówić na przykładzie podanej rozprawki sposoby zachowania spójności tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować tezę do podanego tematu rozprawki skorygować błędy w podanych rozprawkach 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy przykładowej rozprawki stworzyć rozprawkę 	
14 i 15. Sposoby wzbogacania słownictwa	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>neologizm, zapożyczenia, wyrazy rodzime, synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać funkcje neologizmów w podanych fragmentach tekstów rozpoznać w tekstach rodzaje neologizmów rozpoznać w tekście homonimy i wyrazy wieloznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zasadność i funkcję użycia wyrazów obcych w tekstach zastąpić podane wyrazy synonimami zastąpić zapożyczenia wyrazami rodzimymi 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcje neologizmów w tekstach artystycznych 	
16. i 17. Czym jest styl języka? Jakie style wyróżniamy?	<ul style="list-style-type: none"> wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy każdego ze stylów wskazać w tekście sformułowania nacechowane stylistycznie wskazać błędy stylistyczne w podanych tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać styl podanej wypowiedzi przekształcić sformułowania nacechowane stylistycznie w neutralne stylistycznie skorygować błędy stylistyczne w podanych tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć tekst w wybranym stylu 	
18. Ortografia – przypomnienie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić zasady ortograficzne 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnić podane teksty poprawnymi formami 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować teksty pod kątem ortograficznym 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć teksty poprawne pod względem ortograficznym 	
19. i 20. Podsumowanie Sprawdź, co potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> odtworzyć najważniejsze fakty i opinie posługiwać się terminami: <i>synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne, zapożyczenia, neologizmy, styl naukowy, styl urzędowy, styl publicystyczny,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągać wnioski przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretować wymagany materiał właściwie argumentować uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystać bogate konteksty formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>styl artystyczny, styl potoczny, wywiad, rozprawka</i>				
21. Ojczyzna	<ul style="list-style-type: none"> opisać to, co zostało przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać topos, do którego odwołał się artysta omówić funkcje kolorystyki 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować znaczenie symboli wyjaśnić wymowę obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać inne teksty kultury przedstawiające ojczyznę jako matkę
22. i 23. Fantastyka a historia	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat bohaterów fragmentów tekstu wskazać środki językowe użyte do opisu walki i określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić funkcję użycia obrazowania fantastycznego w kreacji pana Betona 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję opisywania świata z perspektywy dziecka sformułować uniwersalne wnioski 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kontekst historyczny tekstu
24. i 25. Walczyć za ojczyznę – Reduta Ordona Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść utworów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać przykłady animizacji wskazać w utworze wyrazy dźwiękonaśladowcze wskazać inne środki stylistyczne użyte w utworze porównać sposób przedstawienia agresorów i obrońców 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób przedstawienia wydarzeń w utworze omówić sposób przedstawienia cara określić funkcję animizacji określić funkcję nagromadzenia wyrazów dźwiękonaśladowczych w utworze odnieść postać Kapitana Polski do antycznych herosów i współczesnych superbohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować przesłanie <i>Reduty Ordona</i> omówić obraz współczesnego świata przedstawiony w piosence Lao Che 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sylwetkę Juliana Konstantego Ordona na podstawie dowolnych źródeł wypowiedzieć się na temat sposobu kreacji romantycznych legend bohaterów
26. Geneza Pana Tadeusza Adama Mickiewicza w świetle Epilogu (lektura obowiązkowa – księgi wskazane w pp)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść <i>Epilogu</i> zidentyfikować adresata inwokacji jako „małą ojczyznę” 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób przedstawienia Paryża z perspektywy emigranta omówić sposób przedstawienia <i>kraju lat dziecinnych</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić kontrasty pomiędzy przedstawieniem Paryża i <i>kraju lat dziecinnych</i> (przestrzeń: natura – miasto, swojskość – obcość, wspólnota – konflikt) omówić funkcję kolorystyki dominującej w inwokacji 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób przedstawienia przestrzeni w inwokacji 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kontekst historyczny utworu podjąć dyskusję na temat przyczyn i konsekwencji emigracji
27. Dworek szlachecki w Panu Tadeuszu Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa – księgi wskazane w pp)	<ul style="list-style-type: none"> opisać Soplicowo wymienić głównych bohaterów epopei 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić tytułowego bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić relacje pomiędzy mieszkańcami Soplicowa 	<ul style="list-style-type: none"> omówić harmonię pomiędzy człowiekiem a naturą w odniesieniu do przedstawienia Soplicowa 	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć konteksty i nawiązania
28. Obraz szlachty w Panu Tadeuszu Adama Mickiewicza	<ul style="list-style-type: none"> omówić obyczaje szlacheckie zaprezentowane w epopei 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać wady różnych przedstawicieli szlachty 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję tradycji w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy sposobu przedstawienia szlachty (pozytywny i negatywny) 	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć komizm i ironię w sposobie przedstawienia wybranych bohaterów

(lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)				wizerunek)	
29. Jacek Soplica – bohater dynamiczny (lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)	<ul style="list-style-type: none"> • omówić biografię Jacka Soplicy 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Jacka Soplicę przed jego przemianą i później 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić momenty kluczowe dla biografii Jacka Soplicy z punktu widzenia tego bohatera oraz Gerwazego • omówić funkcję miana przybranego przez bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać stosunek do świata i siebie samego Jacka Soplicy oraz księdza Robaka (dostrzec kontrast) 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić różnych bohaterów literackich, którzy przeszli przemianę wewnętrzną
30. Historia w Panu Tadeuszu Adama Mickiewicza (lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać odwołania do historii na początku utworu (przyjazd Tadeusza do Soplicowa) i na jego końcu (koncert Jankiela) • wymienić wydarzenia historyczne przywołane podczas oglądania przez Tadeusza obrazów • wymienić wydarzenia historyczne przywołane w koncercie Jankiela 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję przywołanych wydarzeń historycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję <i>Mazurka Dąbrowskiego</i> przywołanego na początku i na końcu dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać inne wydarzenia historyczne przywołane w dziele i omówić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać i omówić teksty kultury nawiązujące do wydarzeń z historii Polski
31. Pan Tadeusz – kształt artystyczny utworu (lektura obowiązkowa – książki wskazane w pp)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy epopei 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść cechy epopei do <i>Pana Tadeusza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję przymiotnika <i>ostatni</i>, który często pojawia się w utworze • omówić sposób prezentacji przyrody w dziele 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy wybranego opisu przyrody w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat aktualności <i>Pana Tadeusza</i>
32. Wiesz, umiesz, zdasz	<ul style="list-style-type: none"> • przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać istotne informacje we fragmentach dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy kształtu artystycznego fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć własny tekst na podstawie fragmentów epopei 	
33. i 34. Co już wiemy o twórczości Adama Mickiewicza?	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić tytuły omawianych utworów Adama Mickiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> • określić przynależność gatunkową utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • przywołać problematykę omawianych utworów • przedstawić motywy pojawiające się w omawianych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść się do kształtu artystycznego omawianych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat roli Adama Mickiewicza w literaturze polskiej
35. i 36. Podróż w czasy pozytywizmu	<ul style="list-style-type: none"> • określić ramy czasowe epoki • wymienić elementy programu pozytywistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić etymologię nazwy epoki • przedstawić najważniejsze zagadnienia programu pozytywistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy realizmu na wybranych obrazach 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy obrazu realistycznego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać powiązania pomiędzy realizmem a dokumentalizmem czasów

					obecnych
37.–40. Henryk Sienkiewicz, Latarnik (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść utworu • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony noweli • wskazać cechy gatunkowe noweli • scharakteryzować głównego bohatera utworu • omówić przemianę bohatera utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić przyczyny tułaczki Skawińskiego (także te niewyrażone bezpośrednio) • omówić sposób, w jaki bohater reaguje na pierwsze wersy <i>Pana Tadeusza</i> • omówić funkcję przyrody w noweli 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat sposobu postrzegania ojczyzny przez Skawińskiego • zinterpretować symbolikę latarni morskiej • sformułować przesłanie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat problemów, z jakimi borykają się emigranci i uchodźcy • omówić kontekst historyczny noweli
41. Wiesz, umiesz, zdasz	<ul style="list-style-type: none"> • przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać istotne informacje we fragmentach dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenia tułactwa bohatera w odniesieniu do fragmentów i całości utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • napisać opowiadanie o późniejszych losach bohatera • uzasadnić porównanie Skawińskiego do Syzyfa 	
42. Muzyka	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy języka muzyki • wymienić rodzaje muzyki rozrywkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić utwór muzyczny na podstawie podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać elementy języka muzyki podczas analizy wybranego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rolę muzyki w wybranym filmie 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację na temat ulubionej muzyki lub rodzaju muzyki • stworzyć prezentację na temat muzyki etnicznej charakterystycznej dla regionu, w którym mieszka
43. i 44. Jak napisać artykuł?	<ul style="list-style-type: none"> • zdefiniować artykuł • wymienić cechy artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić kompozycję artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie zebrać informacje do artykułu • dokonać analizy formy i treści podanego artykułu 	<ul style="list-style-type: none"> • napisać artykuł problemowy 	
45. i 46. Norma językowa i błąd językowy	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową • przedstawić podział błędów językowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać teksty realizujące normę wzorcową i normę użytkową • poprawnie odmienić podane wyrazy • wskazać w podanych wyrazach sylaby akcentowane 	<ul style="list-style-type: none"> • skorygować błędy w podanych tekstach • odnaleźć w podanych tekstach błędy stylistyczne i je skorygować • skorygować błędy interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie sformułować związki frazeologiczne • poprawnie odczytać podane wyrazy 	
47. i 48. Nazwy osobowe i miejscowe	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać w tekście nazwy osobowe i miejscowe 	<ul style="list-style-type: none"> • określić kategorie nazw osobowych 	<ul style="list-style-type: none"> • używać poprawnych form nazwisk • zapisać nazwy miejscowe w odpowiednich formach 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć nazwy narodowości i mieszkańców od nazw miejscowych 	
49. i 50. Podsumowanie Sprawdź, czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>artykuł</i>, <i>norma językowa</i>, <i>norma wzorcową</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> • wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>norma użytkowa, błąd językowy, nazwy osobowe</i>			podsumowywać i porównywać	
51. Wzorce	<ul style="list-style-type: none"> opisać to, co zostało przedstawione na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję dzieła omówić relacje pomiędzy postaciami przedstawionymi na obrazie 	<ul style="list-style-type: none"> określić nastrój obrazu i wskazać środki, które go kształtują 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję światłocienia zinterpretować obraz 	<ul style="list-style-type: none"> przygotować prezentację na temat swojego wzorca
52. Dlaczego potrzebujemy autorytetów?	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>wywiad</i> omówić treść fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zasady, którymi warto kierować się podczas poszukiwania autorytetu wskazać różnice pomiędzy autorytetem a guru 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę autorytetów we współczesnym świecie dokonać analizy sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat współczesnych autorytetów podjąć dyskusję na temat uznawania celebrytów za autorytety 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić swój autorytet i uzasadnić ten wybór
53. Podróż w czasie z Sienkiewiczem – Quo vadis (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść lektury wymienić bohaterów pierwszo- i drugoplanowych 	<ul style="list-style-type: none"> określić czas i miejsce akcji wymienić wątki główne i poboczne 	<ul style="list-style-type: none"> odnieść definicję powieści historycznej do utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w powieści elementy rzeczywistości starożytnego Rzymu 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić nurty starożytnej filozofii i omówić te, do których nawiązano w powieści
54. Świat na styku dwóch kultur – pogańskiej i chrześcijańskiej – Quo vadis Henryka Sienkiewicza (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść powieści 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić obraz kultury starożytnego Rzymu zaprezentowany w powieści omówić życie pierwszych chrześcijan w Rzymie dokonać charakterystyki porównawczej Nerona i św. Piotra 	<ul style="list-style-type: none"> określić hierarchię wartości pogan i chrześcijan omówić przyczyny, konsekwencje i znaczenie pożaru Rzymu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić symbolikę cierpienia pierwszych chrześcijan podać przykłady symboli pojawiających się w powieści i zinterpretować ich znaczenie wypowiedzieć się na temat uniwersalnej wymowy powieści 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat aktualności przesłania powieści
55. Wśród najważniejszych bohaterów powieści Quo vadis Henryka Sienkiewicza (lektura obowiązkowa poznawana we fragmentach)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść powieści 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować wybranych bohaterów drugoplanowych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić Marka Winicjusza jako bohatera dynamicznego wypowiedzieć się na temat znaczenia Petroniusza w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> porównać kreacje bohaterów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat funkcjonalności filozofii wyznawanej przez Petroniusza
56. Miłość (nie)jedno ma imię – Quo vadis Henryka Sienkiewicza (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić historię miłości Marka Winicjusza i Ligii 	<ul style="list-style-type: none"> porównać sposoby postrzegania miłości między mężczyzną a kobietą przez Rzymian i chrześcijan 	<ul style="list-style-type: none"> omówić dojrzewanie Marka Winicjusza do miłości omówić zaprezentowaną w powieści chrześcijańską miłość bliźniego 	<ul style="list-style-type: none"> omówić różne postawy wobec winowajców na przykładach bohaterów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić sposoby zaprezentowania wątków miłosnych w innych tekstach kultury

poznawana we fragmentach)					
57. Wiesz, umiesz, zdasz	<ul style="list-style-type: none"> przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać istotne informacje we fragmentach tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy kształtu artystycznego fragmentów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć własny tekst na podstawie fragmentów powieści 	
58. Co już wiemy o Henryka Sienkiewicza?	<ul style="list-style-type: none"> wymienić tytuły omawianych dzieł Henryka Sienkiewicza 	<ul style="list-style-type: none"> określić przynależność gatunkową poznanych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy problematyki omawianych utworów przedstawić motywy pojawiające się w omawianych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> odnieść się do kształtu artystycznego omawianych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat roli Henryka Sienkiewicza w literaturze polskiej
59. Być blisko w najtrudniejszych chwilach – Oskar i pani Róża Érica-Emmanuela Schmitta	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu określić narrację fragmentów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohaterów fragmentów powieści określić temat przewodni fragmentów utworu wypowiedzieć się na temat prawdziwości opowieści snutych przez panią Różę 	<ul style="list-style-type: none"> postawić hipotezy dotyczące celu, w jakim pani Róża opowiada Oskarowi historie omówić relacje łączące Oskara z panią Różą 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat języka bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć konteksty i nawiązania
60. Mądrość, dobre życie, przyjaźń	<ul style="list-style-type: none"> wymienić wartości życiowe, na które zwraca uwagę Leszek Kołakowski 	<ul style="list-style-type: none"> omówić różne sposoby rozumienia przez rozmówców pojęcia <i>mędrzec</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy prawdziwego przyjaciela na podstawie wywiadu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczynę częstego posługiwania się przez Leszka Kołakowskiego sformułowaniami wyrażającymi niepewność 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat wypowiedzi Leszka Kołakowskiego odnaleźć w tekstach kultury różne przedstawienia przyjaźni i je omówić
61. Ludzie wobec ludzi – List do ludożerców Tadeusza Różewicza <small>(lektura obowiązkowa)</small>	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść wiersza określić rodzaj liryki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny scharakteryzować tytułowych <i>ludożerców</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować zabieg stylistyczny zastosowany na początku wiersza omówić funkcję użycia wyrazu <i>ludożerca</i> w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować zakończenie wiersza odnieść wymowę wiersza do codziennej rzeczywistości 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat <i>ludożerców</i> w codziennej rzeczywistości podjąć dyskusję na temat: „Czy każdy ma w sobie <i>ludożercę</i>?”
62. Wobec niechcianych dobrych rad	<ul style="list-style-type: none"> omówić problematykę tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w tekście elementy języka potocznego i określić ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcje kompozycyjne poszczególnych fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać główną myśl tekstu odnieść pojęcie <i>stereotyp</i> do historii opisaną przez autorkę 	
63. i 64. Jak napisać list otwarty?	<ul style="list-style-type: none"> wymienić cechy listu otwartego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić kompozycję listu otwartego 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować podany list otwarty i wzmocnić jego perswazyjność odpowiednimi środkami retorycznymi dokonać analizy przykładów listów otwartych 	<ul style="list-style-type: none"> zredagować list otwarty 	
65. Film	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie pojęć: 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady filmów, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w wybranych filmach 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy języka filmu na 	

	<i>kadr, plan filmowy, scena, montaż</i>	reprezentujących poszczególne gatunki	cechy pozwalające zaklasyfikować je do poszczególnych gatunków	wybranych przykładzie • ocenić wybrane dzieło filmowe na podstawie podanych kryteriów	
66. i 67. Odmiennie i nieodmiennie części mowy – przypomnienie wiadomości	• wymienić odmiennie i nieodmiennie części mowy	• scharakteryzować odmiennie i nieodmiennie części mowy • rozpoznać nieodmiennie części mowy	• odnaleźć w tekście nieosobowe formy czasowników i je określić • dokonać poprawnej deklinacji rzeczowników • poprawnie odmienić i stopniować przymiotniki	• właściwie określić formy osobowe czasowników • poprawnie określić i stosować formy zaimków	
68. Części zdania – przypomnienie wiadomości	• wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie	• wskazać w zdaniu przydawki i określić, jakimi częściami mowy zostały one wyrażone • wskazać w zdaniu dopełnienie i okolicznik	• wskazać w zdaniu orzeczenie imienne	• rozpoznać i zastosować zdania bezpodmiotowe	
69. Typy wypowiedzeń – przypomnienie wiadomości	• podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań • rozpoznać w tekście równoważniki zdań	• rozpoznać zdania współrzędnie i podrzędnie złożone	• przekształcić zdania pojedyncze w złożone	• przekształcić zdania w imiesłowowe równoważniki zdań	
70. i 71. Podsumowanie Sprawdź, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>powieść historyczna, bohater dynamiczny, symbol, felieton, film, odmiennie i nieodmiennie części mowy, części zdania, rodzaje wypowiedzeń, list otwarty</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze
72. Życiowe wybory	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>mural, motyw biblijny, street art</i> • opisać mural	• wskazać motyw biblijny, do którego odnosi się dzieło	• zinterpretować symbolikę barw użytych przez artystkę • wyjaśnić tytuł muralu	• zinterpretować wymowę dzieła	• omówić wybrany przykład <i>street artu</i>
73. Bez wyboru – Igrzyska śmierci Suzanne Collins	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>antyutopia</i> • omówić treść fragmentów tekstu • określić rodzaj	• omówić świat przedstawiony w utworze • omówić sytuację, w której znalazła się bohaterka	• wyjaśnić, na czym polega dylemat Katniss • wskazać cechy antyutopii w świecie opisywanym przez	• wyjaśnić, jaką funkcję pełnią Głodowe Igrzyska w świecie Panem	• stworzyć prezentację na temat różnych form antyutopii w tekstach kultury

	narracji	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób sprawowania władzy w Panem 	autorkę		
74. Z wizytą w Klerykowie – Syzyfowe prace Stefana Żeromskiego (lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść powieści • określić czas i miejsce akcji powieści • omówić narrację powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać mieszkańców Klerykowa 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób kreacji bohaterów drugoplanowych 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć powiązania pomiędzy biografią pisarza a historią głównego bohatera 	
75. Szkoła pod zaborami – Syzyfowe prace Stefana Żeromskiego (lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść powieści • wymienić metody rusyfikacji przedstawione w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sposób funkcjonowania szkoły w powieści • wymienić metody działania nauczycieli sprzyjające rusyfikacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat kontekstu historycznego utworu • omówić różne formy walki z rusyfikacją 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść treść powieści do mitu o Syzyfie 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat różnych sposobów uniformizowania młodzieży w szkole
76. Lekcja patriotyzmu – Syzyfowe prace Stefana Żeromskiego (lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść fragmentu tzw. lekcji języka polskiego (rozd. XV) 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Bernarda Zygiera • omówić reakcje bohaterów na recytację Bernarda Zygiera 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić Bernarda Zygiera jako buntownika • omówić konsekwencje opisanej lekcji 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat potrzeby nauki języka ojczystego
77. Dojrzewanie, przyjaźń, nauka – Marcin Borowicz, Andrzej Radek, Bernard Zygiere (lektura obowiązkowa omawiana we fragmentach)	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze informacje o Marcinie Borowiczu, Andrzeju Radku i Bernardzie Zygierze 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać najważniejsze osoby i czynniki, które wpłynęły na bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat wpływu pochodzenia, miejsca zamieszkania, statusu majątkowego i sytuacji rodzinnej na rozwój bohaterów • wymienić tytuły książek ważnych dla bohaterów i omówić znaczenie tych pozycji 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy procesu dojrzewania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat potrzeby zachowania tożsamości narodowej w czasach zaborów i obecnie
78. Wiesz, umiesz, zdasz	<ul style="list-style-type: none"> • przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać istotne informacje we fragmentach tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy kształtu artystycznego fragmentów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć własny tekst na podstawie fragmentów utworu 	
79. i 80. Podróż w czasy dwudziestolecia międzywojennego	<ul style="list-style-type: none"> • określić ramy czasowe epoki • wskazać najważniejsze tendencje w epoce 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze tendencje w sztuce dwudziestolecia międzywojennego 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić kontekst historyczny epoki • odnieść termin <i>awangarda</i> do środków wyrazu i tematów wykorzystywanych w dwudziestoleciu międzywojennym 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wybrane dzieło sztuki dwudziestolecia międzywojennego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać nawiązania do dwudziestolecia międzywojennego w sztuce współczesnej
81.	<ul style="list-style-type: none"> • omówić treść 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sytuację 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić stosunek 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć tekst z

Wybór postawy życiowej – Szewczyk Bolesława Leśmiana (lektura obowiązkowa)	wiersza • wymienić cechy Boga i szewczyka	liryczną w utworze • wskazać środki stylistyczne użyte w wierszu i określić ich funkcję • omówić kompozycję wiersza	szewczyka do otrzymanego daru • zinterpretować postawę szewczyka	przesłanie wiersza	wykorzystaniem neologizmów
82., 83. i 84. Kogut na drodze do sławy – Artysta Sławomira Mrożka (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>alegoria</i> • omówić treść tekstu • określić rodzaj narracji	• wypowiedzieć się na temat narratora tekstu • wyjaśnić postawę Koguta • skomentować zachowanie Lisa	• omówić alegoryczne znaczenie postaci • wskazać w tekście elementy komizmu	• odnieść postawę Koguta do wyobrażeń na temat artysty • sformułować morał	• podjąć dyskusję na temat sposobu postrzegania artystów • porównać utwór Sławomira Mrożka z wybraną bajką zwierzęcą
85. Jak napisać podanie?	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>podanie</i> • wymienić elementy, które powinny znaleźć się w podaniu	• zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby	• skorygować błędnie napisane podanie • napisać podanie	• zredagować za pomocą komputera podanie o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej	
86. i 87. Grafika	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>grafika, rysunek, perspektywa, grafika artystyczna, ilustracja, plakat, animacja, logo, identyfikacja wizualna firmy</i>	• omówić elementy języka grafiki na wybranym przykładzie • wymienić i opisać najważniejsze techniki graficzne	• omówić środki wyrazu zastosowane przez autora wybranej grafiki • omówić tradycyjne techniki graficzne	• ocenić dzieło sztuki na podstawie podanych kryteriów	• przygotować prezentację na temat wybranego artysty grafika • stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
88. Mowa zależna i niezależna – przypomnienie wiadomości	• wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną i zależną	• wskazać w podanym tekście przykłady mowy zależnej i niezależnej • zastosować poprawną interpunkcję przy zapisie dialogu	• zapisać dowolny dialog w mowie zależnej	• zredagować tekst z wypowiedziami w mowie zależnej • przekształcić mowę zależną na niezależną i odwrotnie	
89. Wypowiedzenia wielokrotnie złożone	• podzielić wypowiedzenie wielokrotnie złożone na wypowiedzenia składowe	• wskazać w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym orzeczenia i równoważniki zdań	• rozpoznać w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym relacje współrzędne i podrzędne	• przedstawić wypowiedzenie wielokrotnie złożone na wykresie	
90. i 91. Podsumowanie Sprawdz, czy potrafisz	• odtworzyć najważniejsze fakty i opinie • posługiwać się pojęciami: <i>grafika, liryka, alegoria, reportaż, neologizm artystyczny, sztuka dwudziestolecia międzywojennego, mowa zależna i niezależna, zdania</i>	• wykorzystywać najważniejsze konteksty	• wyciągać wnioski • przedstawiać własne stanowisko	• poprawnie interpretować wymagany materiał • właściwie argumentować • uogólniać, podsumowywać i porównywać	• wykorzystywać bogate konteksty • formułować i rozwiązywać problemy badawcze

	<i>wielokrotnie złożone, podanie</i>				
92. Wojna	<ul style="list-style-type: none"> opisać rysunek 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób ukazania postaci na rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy stosunków międzyludzkich ukazanych na rysunku odnieść treść rysunku do zwyczajów upamiętniania ważnych osób i wydarzeń poprzez pomniki 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić postawę wobec działań wojennych, która wynika z rysunku 	<ul style="list-style-type: none"> omówić tematykę i środki wyrazu innych dzieł Pawła Kuczyńskiego
93. Czasy nietolerancji – Złodziejka księżek Markusa Zusaka	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>fasyzm, rasizm</i> omówić treść fragmentów tekstu określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> omówić znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy fragmentów utworu omówić funkcję postaci Jessego Owensa we fragmentach tekstu scharakteryzować Rudy'ego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczynę reakcji ojca na zachowanie Rudy'ego omówić dialog pomiędzy ojcem i synem 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować znaczenie dziecięcej naiwności Rudy'ego dla wymowy fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować sylwetkę Jessego Owensa przedstawić kontekst historyczny fragmentów tekstu na podstawie dowolnych źródeł
94. i 95. Czasy wojny i okupacji	<ul style="list-style-type: none"> określić ramy czasowe epoki 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić najważniejsze zjawiska kulturowe związane z okresem wojny i okupacji 	<ul style="list-style-type: none"> omówić dzieła sztuki z okresu wojny i okupacji 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy środków wyrazu wykorzystanych przez twórców omawianych dzieł 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat różnych sposobów przedstawiania tragedii II wojny światowej
96. Wojenna pożoga i marzenia – liryka Krzysztofa Kamila Baczyńskiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść wiersza wskazać środki językowe oddziałujące na zmysły 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego i adresata lirycznego utworu omówić sytuację liryczną w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> określić funkcję oddziaływania na zmysły w wierszu omówić kontekst biograficzny utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić funkcję kontrastu pomiędzy początkowymi strofami a zakończeniem wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat wpływu wojny na odczucia człowieka z wykorzystaniem innych znanych sobie tekstów kultury
97. Kamienie na szaniec Aleksandra Kamińskiego – pomiędzy gawędą harcerską a literaturą faktu (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść utworu określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> określić ramy czasowe utworu wskazać w utworze elementy gawędy harcerskiej 	<ul style="list-style-type: none"> określić tematykę tekstu wypowiedzieć się na temat stosunku narratora do opisywanego świata 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować sens tytułu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kontekst historyczny utworu
98. W służbie małego sabotażu i dywersji – Kamienie na szaniec Aleksandra Kamińskiego (lektura obowiązkowa)	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść utworu zrelacjonować przebieg akcji pod Arsenalem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić różnice pomiędzy sabotażem a dywersją omówić akcje sabotażowe i dywersyjne bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat skutków działań sabotażowych i dywersyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> omówić przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem 	<ul style="list-style-type: none"> porównać sposób przedstawienia akcji pod Arsenalem w książce Aleksandra Kamińskiego i filmie Roberta Glińskiego
99. i 100. Alek, Rudy i	<ul style="list-style-type: none"> omówić losy bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić i scharakteryzować 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić hierarchię wartości 	<ul style="list-style-type: none"> omówić dylematy moralne 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat

Zośka jako przedstawiciele pokolenia wojennego (lektura obowiązkowa)		bohaterów utworu • zdefiniować pojęcie <i>patriotyzm</i> w kontekstach historycznym i współczesnym	bohaterów książki przed wybuchem wojny oraz w czasie okupacji • zaprezentować bohaterów utworu jako przedstawicieli pokolenia wojennego	bohaterów tekstu • wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia <i>czasu pogardy</i> w utworze	fenomenu Polskiego Państwa Podziemnego
101. Wiesz, umiesz, zdasz	• przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu	• wskazać istotne informacje we fragmentach tekstu	• dokonać analizy kształtu artystycznego fragmentów utworu	• stworzyć własny tekst na podstawie fragmentów utworu	
102. Czas pogardy w wierszu Irit Amiel *** [Pierwszy wchodzi do Komory Król Maciuś Pierwszy...]	• omówić treść wiersza • wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>Holocaust</i> • wymienić upersonifikowane pojęcia użyte w utworze	• omówić sytuację liryczną w utworze • wyjaśnić znaczenie każdego z upersonifikowanych pojęć użytych w utworze • omówić funkcję powtarzania ostatnich sylab	• wskazać w wierszu nawiązania do twórczości Janusza Korczaka i określić ich funkcję • zinterpretować zabieg nazwania Janusza Korczaka <i>ostatnim Mohikaninem</i> • przedstawić i zinterpretować sposób zachowania uosobionych wartości	• zinterpretować funkcję zabiegu uosobienia wartości • omówić wymowę wiersza	• przedstawić kontekst historyczny utworu • wypowiedzieć się na temat budapeszteńskiego o pomnika upamiętniającego ofiary Holocaustu
103. Jak żyć po wojnie? – Pierwsza przechadzka Leopolda Staffa	• omówić treść wiersza • wskazać adresata lirycznego wiersza	• wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego utworu • opisać sytuację liryczną w tekście • wskazać w wierszu elementy rzeczywistości powojennej	• omówić relacje pomiędzy podmiotem lirycznym a adresatem lirycznym utworu • omówić sposób przedstawienia w wierszu rzeczywistości powojennej	• zinterpretować funkcję powtórzenia • wyjaśnić, w jaki sposób zastosowanie form czasu przeszłego wpływa na atmosferę wiersza	• odnaleźć konteksty i nawiązania
104. i 105. Jak przygotować CV?	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>CV (curriculum vitae)</i> • wymienić elementy CV	• zgromadzić informacje, które powinny znaleźć się w CV	• uporządkować informacje przydatne do napisania CV • skorygować błędy w CV	• zredagować oficjalne CV	
106. i 107. Jak napisać list motywacyjny?	• wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>list motywacyjny</i> • wymienić elementy listu motywacyjnego	• zgromadzić informacje przydatne do napisania listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenie	• uporządkować informacje potrzebne do napisania listu motywacyjnego	• ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych • zredagować list motywacyjny	
108. Fonetyka – przypomnienie wiadomości	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie</i> • przedstawić podział głosek • wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim	• rozpoznać rodzaje głosek • poprawnie podzielić wyrazy na sylaby • wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe	• skorygować błędy w podziale wyrazów na sylaby • poprawnie akcentować wyrazy stanowiące wyjątki od reguły	• określić kierunek upodobnienia • skorygować błędy w akcentowaniu	
109. i 110. Słowotwórstwo – przypomnienie	• wyjaśnić znaczenie pojęć: <i>wyraz</i>	• wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych	• wskazać w podanych parach wyrazy podstawowe i	• dokonać analizy słowotwórczej podanych	

wiadomości	<p>podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienić kategorie słowotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej wskazać wyrazy należące do jednej rodziny 	<p>pochodne</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać formant w wyrazie pochodnym wskazać w rodzinie wyrazów rdzeń i oboczności 	<p>wyrazów</p> <ul style="list-style-type: none"> stworzyć wyrazy należące do wskazanych kategorii słowotwórczych sporządzić wykres rodziny wyrazów 	
111. i 112. Podsumowanie Sprawdź, czy potrafisz	<ul style="list-style-type: none"> odtworzyć najważniejsze fakty i opinie posługiwać się pojęciami: <i>wojna i okupacja, sztuka o wojnie, fonetyka, słowotwórstwo, CV, list motywacyjny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągać wnioski przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretować wymagany materiał właściwie argumentować uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać bogate konteksty formułować i rozwiązywać problemy badawcze
113. Dostrzec piękno	<ul style="list-style-type: none"> opisać obraz 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kompozycję dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób ukazania postaci na pierwszym planie omówić sposób oddania na obrazie gwaru ulicy omówić funkcję kolorystyki dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tytuł obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> zaprezentować różne sposoby przedstawiania miasta w tekstach kultury
114. Zatrzymać piękno	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu określić, co szkodziło pięknej twarzy Nino wyjaśnić znaczenie pojęcia <i>powiastka filozoficzna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Nino schował twarz do kuferka wyjaśnić znaczenie frazeologizmów: <i>stracić twarz, zachować twarz i twarzą w twarz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omówić pytania zadane przez uczonego Kru wskazać w tekście cechy powiastki filozoficznej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić symboliczne znaczenie chowania twarzy omówić przenośne znaczenie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować tekst w kontekście mitu o Narcyzie podjąć dyskusję na temat pogoni za pięknem cielesnym
115. Przystanek współczesność	<ul style="list-style-type: none"> wymienić imiona i nazwiska polskich noblistów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> przybliżyć sylwetkę jednego z polskich noblistów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> zrekonstruować treść fragmentów wybranej mowy noblowskiej 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat fragmentów mów noblowskich 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat wybranego utworu dowolnego noblisty literackiego
116. Odnaleźć piękno życia	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść fragmentów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohatera utworu omówić znaczenia dosłowne i przenośne fragmentów tekstu odnieść utwór do definicji przypowieści 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować porównanie życia do kartki zinterpretować diagnozę lekarki 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić symbolikę duszy, którą zgubił bohater tekstu sformułować przesłanie płynące z utworu 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować ilustracje Joanny Concejo w kontekście utworu
117. Potrzeba kochania	<ul style="list-style-type: none"> omówić treść wiersza określić rodzaj 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat bohatera lirycznego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, na czym polega sprzeczność w relacji człowieka z 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować puentę utworu w kontekście jego 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat funkcji piękna na

	liryki	<ul style="list-style-type: none"> określić, w czyim imieniu mówi podmiot liryczny wiersza 	kotem	całości <ul style="list-style-type: none"> sformułować przesłanie wiersza 	plakacie schroniska
118. Uważne spojrzenie	<ul style="list-style-type: none"> nazwać postawy zaprezentowane w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić dwie postawy zaprezentowane w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> sformułować temat wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> odnieść przesłanie wiersza do znanych sobie osób, zjawisk i bohaterów tekstów kultury wyjaśnić, z czego mogą wynikać różne sposoby postrzegania świata 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat potrzeby ciekawości świata
119. Podsumowanie	<ul style="list-style-type: none"> odtworzyć najważniejsze fakty i opinie 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać najważniejsze konteksty 	<ul style="list-style-type: none"> wyciągać wnioski przedstawiać własne stanowisko 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie interpretować wymagany materiał właściwie argumentować uogólniać, podsumowywać i porównywać 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać bogate konteksty formułować i rozwiązywać problemy badawcze
120. i 121. Spotkanie z lekturami	<ul style="list-style-type: none"> wymienić motywy i tematy podejmowane w lekturach obowiązkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać znajomość lektur obowiązkowych podczas prezentowania różnych typów bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać znajomość lektur obowiązkowych podczas omawiania podanych problemów 	<ul style="list-style-type: none"> problematyzować treść lektur obowiązkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystywać treść lektur obowiązkowych podczas prac kreatywnych